

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**OTELCİLİK VE TURİZM MESLEK LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN BECERİ EĞİTİMLERİ SIRASINDA
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Kemal AKTAŞ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME PROGRAMI**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Mehmet SARIİŞİK**

Kocaeli, Ocak 2015

T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

OTELCİLİK VE TURİZM MESLEK LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN BECERİ EĞİTİMLERİ SIRASINDA
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Kemal AKTAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME PROGRAMI

Tezin Enstitüye Teslim Edildiği Tarih : .../01/2015

Tezin Savunulduğu Tarih : 22/01/2015

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mehmet SARIŞIK

Diğer jüri Üyeleri Doç. Dr. Orhan AKOVA

Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÖNEN

Kocaeli, Ocak 2015

ÖNSÖZ

Turizm, endüstrisi kalkınma ve ekonomik gelişmenin en önemli itici gücü olmakla birlikte özellikle son çeyrek asırda sanayinin de itici gücü konumuna gelmiştir. Günümüzde bu endüstriden daha fazla pay almak isteyen ülkeler çeşitli teşvik tedbirleri ile işletme sayısı ve kapasitesini hızla arttırmaya çalışmaktadırlar.

Ülkemizde de her geçen gün turistik amaçlı tesis sayısı hızla artmakta kalifiye elaman ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Yetişmiş insan gücü ihtiyacının karşılanması noktasında ülkemizde Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi programı uygulayan okullarımıza büyük sorumluluk düşmektedir. Araştırma bu okullarda okumakta olan öğrencilerimizin beceri eğitimlerinin daha verimli geçmesini hedeflemektedir.

Araştırmanın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. Mehmet SARIİŞİK'a, anketlerin yapılmasında destek olan Adana, Bursa, Çanakkale, Kayseri, Kocaeli, Nevşehir, İstanbul ve Sakarya illerindeki meslek dersleri öğretmeni arkadaşlarıma, Türk Dili ve Ed. öğretmeni Zeki TEKŞEN' e ve eşim Yasemin AKTAŞ' a teşekkür ediyorum.

Kemal AKTAŞ

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
KISALTMALAR	vii
ŞEKİL TABLOSU	viii
TABLolar LİSTESİ	viii
1. TEMEL KAVRAMLAR	1
1.1. EĞİTİM KAVRAMI	1
1.2. EĞİTİMİN AMACI VE İŞLEVİ	2
1.2.1. Eğitimin Amacı	2
1.2.2. Eğitimin İşlevi	3
1.2.2.1. Eğitimin Bireysel İşlevi	3
1.2.2.2. Eğitimin Toplumsal İşlevi.....	4
1.2.2.3. Eğitimin Ekonomik İşlevi	4
1.2.2.4. Eğitimin Siyasal İşlevi	4
1.2.2.5. Eğitimin Gizli İşlevi.....	4
1.3. TURİZMİN TANIMI.....	4
2. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE TURİZMİN GELİŞİMİ VE TURİZM EĞİTİMİ... 5	
2.1. DÜNYADA TURİZMİN GELİŞİMİ.....	5
2.2. DÜNYADA TURİZM EĞİTİMİ	6
2.2.1. İngiltere'de Turizm Eğitimi.....	6
2.2.2. İtalya'da Turizm Eğitimi	7
2.2.3. Fransa'da Turizm Eğitimi	9
2.2.4. Avustralya'da Turizm Eğitimi.....	10
2.2.5. Kanada'da Turizm Eğitimi	11
2.2.6. Almanya'da Turizm Eğitimi	11
2.3. TÜRKİYE'DE TURİZMİN GELİŞİMİ VE TURİZM EĞİTİMİ	12
2.3.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	12
2.3.2. Cumhuriyet Sonrası Dönem	13
2.4. ÖRGÜN TURİZM EĞİTİMİ	16

2.4.1. Lise Düzeyinde Turizm Eğitimi	17
2.4.1.1. Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Alanı	19
2.4.1.1.1. Mutfak Dalı Öğretim Programı	21
2.4.1.1.2. Pastacılık Dalı Öğretim Programı	21
2.4.1.1.3. Servis Dalı Öğretim Programı	21
2.4.1.1.4. Bar Dalı Öğretim Programları	22
2.4.1.1.5. Hosteslik Dalı Öğretim Programı	22
2.4.1.2. Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı	22
2.4.1.2.1. Ön Büro Öğretim Programı	23
2.4.1.2.2. Kat Hizmetleri Öğretim Programı	23
2.4.1.2.3. Operasyon Öğretim Programı	23
2.4.1.2.4. Rezervasyon Öğretim Programı	23
2.4.1.3. Denizcilik Alanı	23
2.4.1.3.1. Gemi Yönetimi	24
2.4.1.3.2. Makine Zabitliği	24
2.4.1.3.3. Gemi Elektronikleri Ve Haberleşme	25
2.4.1.3.4. Gemi Otomasyonu	25
2.4.1.3.5. Yat Kaptanlığı	25
2.4.1.3.6. Balıkçı Gemisi Kaptanlığı	25
2.4.1.3.7. Su Ürünleri Üretimi	25
2.4.1.4. Hasta ve Yaşlı Hizmetleri Alanı	26
2.4.1.5. Güzellik ve Saç Bakımı Hizmetleri Alanı	26
2.4.1.6. Eğlence Hizmetleri Alanı	26
2.4.1.6.1. Animatörlük	27
2.4.1.6.2. Çocuk Animatörlüğü	27
2.4.2. Üniversite Düzeyinde Örgün Turizm Eğitimi	28
2.4.2.1. Meslek Yüksek Okulları (Ön Lisans) Düzeyinde Turizm Eğitimi	29
2.4.2.2. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi	31
2.4.2.3. Yüksek Lisans ve Doktora Düzeyinde Turizm Eğitimi	32
2.5. YAYGIN TURİZM EĞİTİMİ	33
2.5.1. Kültür ve Turizm Bakanlığının Düzenlediği Yaygın Mesleki Turizm Eğitimi	34
2.5.1.1. İşbaşı Eğitimi Kursları	34
2.5.1.2. Turizm Bilinci Eğitim Programları	35
2.5.2. Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Verilen Yaygın Mesleki Turizm Eğitimi	36

2.5.3. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen yaygın mesleki eğitim faaliyetleri	36
2.5.3.1. Turizm Eğitim Merkezleri (TUREM).....	36
2.5.3.2. Halk Eğitim Merkezleri	37
2.5.4. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Sistemi.....	40
2.5.5. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Tarafından Verilen Turizm Eğitimi	41
2.5.6. Özel Kuruluşlar Tarafından Verilen Yaygın Mesleki Turizm Eğitimi.....	43
2.5.7. Diğer Kuruluşlar Tarafından Verilen Turizm Eğitimi.....	43
2.6. OTELCİLİK VE TURİZM MESLEK LİSELERİ DÜZEYİNDE BECERİ EĞİTİMİ	
UYGULAMASI	44
2.6.1. İşletmelerde Beceri Eğitimiminin Amacı	45
2.6.2. İşletmelerde Beceri Eğitiminin Tarafları ve Sorumlulukları	46
2.6.2. İşletmede Beceri Eğitiminin Planlanması Ve Uygulanması	46
2.6.2.1. Beceri Eğitiminin Okul Tarafından Planlanması Aşaması	47
2.6.2.2. Beceri Eğitiminin Uygulanması Aşaması	47
2.6.2.3. Beceri Eğitiminin Değerlendirilmesi Aşaması.....	48
2.6.3. Haftalık Ders Saatleri Ve Öğretim Programları	48
2.6.4. 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu	49
3. TEZ ÇALIŞMALARI.....	50
3. 1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	50
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	50
3.3. ARAŞTIRMANIN SORULARI	51
3.4. VERİ TOPLAMA ARACI.....	52
3.5. VERİLERİN TOPLANMASI.....	52
3.6. VERİ TOPLAMA ARACININ GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI	53
3.6.1. Geçerlik ve Güvenirlik Analizi	54
3.6.1. Faktör Analizi.....	55
3.7. BULGULAR VE TARTIŞMA	59
SONUÇLAR	84
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	86
KAYNAKLAR	90
EKLER	95
ÖZGEÇMİŞ.....	114

ÖZET

Araştırmada, Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi programı uygulayan okullarda öğrenim gören 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin işletmede beceri eğitimlerini gerçekleştirirken karşılaştıkları sorunların tespiti ve bu sorunlara çözüm önerileri getirilmesi hedeflenmiştir.

Bu çalışma toplam üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde eğitim kavramı ile eğitimin amacı ve işlevi, ikinci bölümde turizm kavramı ile dünyada ve Türkiye’de turizm eğitimi kavramları ele alınırken üçüncü bölümde Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin beceri eğitimi sırasında karşılaştıkları sorunların tespiti ve çözüm önerileri yer almaktadır.

Araştırmanın çalışma evrenini; Adana, Bursa, Çanakkale, Kayseri, Kocaeli, Nevşehir, İstanbul ve Sakarya illerindeki “OTML” de eğitim gören toplam 615 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma sürecinde Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi programı uygulayan okullarda öğrenim gören öğrencilere, işletmede beceri eğitimi ile ilgili değerlendirmeleri içeren anket uygulanmıştır. Uygulanan anket sonuçları SPSS paket programı kullanılarak faktör analizi yapılmak sureti ile analiz edilmiş ve tablolar düzenlenerek yorumlanmıştır.

Anket çalışması 382 erkek, 177 bayan öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, erkek öğrencilerin öğrenim gördükleri alanlara daha olumlu baktıkları tespit edilmiştir. Buna karşılık bayan öğrenciler, erkek öğrencilere göre çalışma saatlerine daha olumlu bakmaktadır. 12. sınıf öğrencileri, işletmede çalışanlar ve yöneticilerin beceri eğitiminde öğrencilere davranışlarını 11. sınıf öğrencilerine göre daha olumlu bulmaktadır.

Yıldızlı otellerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin beceri eğitimine bakışı diğer işletmelerde çalışan öğrencilerden daha olumludur. Servis bölümü öğrencileri ile mutfak bölümü öğrencilerinin diğer alanlarda öğrenim gören öğrencilere göre beceri eğitimine daha olumlu baktıkları ulaşılan bulgular arasındadır.

Öğrencilerin araştırmada ki ölçeklere ait puan ortalamaları “kısmen katılıyorum” düzeyinde gerçekleşmiştir. Buradan hareketle beceri eğitiminin genelinden kısmen memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Kemal AKTAŞ

ABSTRACT

This study is aimed to find out the problems of the 11th and 12th grade students of Hotel Management and Tourism High School programmes that they face during carrying out their skills training managements and find solutions to these problems.

This study consists of three parts totally. In the first part, the notion of education and the aim and the function of education are dealt. In the second part, the notion of tourism and the training of tourism in the World and in Turkey are dealt with while in the third part the problems of the students of Hotel Management and Tourism High School programmes that they face during their skill training managements and the proposal of solutions are concerned.

A total number of 615 students studying at Hotel Management and Tourism High Schools in Adana, Bursa, Çanakkale, Kayseri, Kocaeli, Nevşehir, İstanbul and Sakarya constitutes the field of this study. During the study, a questionnaire was carried out to those students including their assessments with skill training management. The results of the survey were analysed by the SPSS programme for factor analysis and were interpreted by organising tables.

The questionnaire was applied to 382 male and 177 female students. At the end of this study, it was ascertained that the male students were more likely to be positive to their fields of trainings. Correspondingly, the female students were more positive to the working hours than the males. The 12th grade students looked on the attitudes in favor toward the training students by the staff and the management than the 11th grade students.

Students who are training in starred hotels have a more positive view to skill training than those having their skill trainings in different fields. Another finding was that students of service and kitchen departments have a more positive view to skill training than the students of other departments.

The average sum of the students belonging to the whole scales in this survey was at the level of “Partly Agree”. From this point, it is figured out that the students were partly satisfied with their skill trainings.

Kemal AKTAŞ

KISALTMALAR

OTML	:Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi
ATML	:Ticaret Meslek Lisesi
ÇPL	:Çok Programlı Lise
DAML	:Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi
DATL	:Denizcilik Anadolu Teknik Lisesi
STCW	:Standards of Training, Certification and Watchkeeping
MYO	:Meslek Yüksek Okulları
MEB	:Mili Eğitim Bakanlığı
YÖK	:Yüksek Öğretim Kurumu
ÖSYM	:Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
MTEGM	:Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
MEB	:Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK	:Yüksek Öğretim Kurumu
TUREM	:Turizm Eğitim Merkezleri
HEM	:Halk Eğitim Merkezi
AÜ	:Anadolu Üniversitesi
İŞKUR	:Türkiye İş Kurumu
OÖKY	:Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği

ŞEKİL TABLOSU

Şekil 1 Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitimi Şeması.....	15
---	----

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2. 1 Ülkemizde 1990-2012 yılları arasında önlisans turizm eğitimi alan öğrenci sayıları.....	30
Tablo 2. 2 1990-2012 yılları arasında lisans düzeyinde turizm eğitimi alarak mezun olan öğrenci sayıları.....	32
Tablo 2. 3 1990-2012 yılları arasında yüksek lisans ve doktora öğrenci sayıları.	33
Tablo 2.4 HEM aracılığı ile konaklama ve seyahat hizmetleri alanında açılacak kurslar gösterilmiştir.	38
Tablo 2. 5 HEM’i Aracılığı ile yiyecek ve içecek hizmetleri alanında açılacak kurslar gösterilmiştir.	38
Tablo 2.6 HEM’nin 2005-2006 öğretim yılına ilişkin kurs türü ve kurs adına göre kursiyer sayıları.....	39
Tablo 2.7 2013 yılında “İŞKUR” tarafından turizm alanında açılan meslek kursları.....	42
Tablo 2. 8 OTML’si haftalık ders saatleri.....	49
Tablo 3 1 İllere Göre Ankete Katılan Okulların Dağılımı	51
Tablo 3 2 Ölçeğin Madde Analizi Sonuçları (Başlangıç)	54
Tablo 3 3 Ölçeğin Faktör Analizi Sonuçları (İlk Döndürme)	56
Tablo 3 4 Ölçeğin Faktör Analizi Sonuçları (Son Döndürme)	57
Tablo 3 5 Ölçeğin Madde Analizi Sonuçları (Sonuç).....	58
Tablo 3 6 Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (N=615)	60
Tablo 3 7 Ortalama puanların katılım düzeyi.....	60
Tablo 3 8 Koordinatör Öğretmen ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısına Ait Betimsel İstatistikler.....	61
Tablo 3 9 Beceri eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakışa Ait Betimsel İstatistikler	62
Tablo 3 1: Çalışma Saatlerine Bakışa Ait Betimsel İstatistikler	63
Tablo 3 11 İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Ait Betimsel İstatistikler	64
Tablo 3 12 Beceri Eğitimine Bakışa Ait Betimsel İstatistikler	65
Tablo 3 13 Ortama İlişkin Kişisel Algılarına Ait Betimsel İstatistikler.....	66
Tablo 3 14 Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikler.....	66

Tablo 3 15 Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısına Bakış Açılarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	67
Tablo 3 16 Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısına Bakış Açılarının Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması	67
Tablo 3 17 Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısına Bakış Açılarının Beceri Eğitimi Görülen Sektörüne Göre Karşılaştırılması	68
Tablo 3 18 Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısına Bakış Açılarının Eğitim Dalına Göre Karşılaştırılması	68
Tablo 3 19 Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısına Bakış Açılarının Beceri Eğitiminin Görüldüğü İşletme Türüne Karşılaştırılması	69
Tablo 3 20 Beceri eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış Açılarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	69
Tablo 3 21 Beceri eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış Açılarının Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması	70
Tablo 3 22 Beceri eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış Açılarının Beceri Eğitimi Görülen Sektörüne Göre Karşılaştırılması	70
Tablo 3 23 Beceri eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış Açılarının Eğitim Dalına Göre Karşılaştırılması	71
Tablo 3 24 Beceri eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış Açılarının Beceri Eğitiminin Görüldüğü İşletme Türüne Karşılaştırılması	71
Tablo 3 25 Çalışma Saatlerine Bakış Açılarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	72
Tablo 3 26 Çalışma Saatlerine Bakış Açılarının Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması	72
Tablo 3 27 Çalışma Saatlerine Bakış Açılarının Beceri Eğitimi Görülen Sektörüne Göre Karşılaştırılması	73
Tablo 3 28 Çalışma Saatlerine Bakış Açılarının Eğitim Dalına Göre Karşılaştırılması	73
Tablo 3 29 Çalışma Saatlerine Bakış Açılarının Beceri Eğitiminin Görüldüğü İşletme Türüne Karşılaştırılması	74
Tablo 3 30 İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Bakış Açılarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	74
Tablo 3 31 İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Bakış Açılarının Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması	75
Tablo 3 32 İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Bakış Açılarının Beceri Eğitimi Görülen Sektörüne Göre Karşılaştırılması	75
Tablo 3 33 İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Bakış Açılarının Eğitim Dalına Göre Karşılaştırılması	76
Tablo 3 34 İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Bakış Açılarının Beceri Eğitiminin Görüldüğü İşletme Türüne Karşılaştırılması	76
Tablo 3 35 Beceri Eğitimine Bakış Açılarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	77
Tablo 3 36 Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Ölçeğinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	77
Tablo 3 37 Beceri Eğitimine Bakış Açılarının Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması	78
Tablo 3 38 Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Ölçeğinin Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması	78

Tablo 3 39 Beceri Eğitimine Bakış Açılarının Beceri Eğitimi Görülen Sektörüne Göre Karşılaştırılması	79
Tablo 3 40 Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Ölçeğinin Beceri Eğitimi Görülen Sektörüne Göre Karşılaştırılması	79
Tablo 3 41: Beceri Eğitimine Bakış Açılarının Eğitim Dalına Göre Karşılaştırılması	79
Tablo 3 42 Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Ölçeğinin Eğitim Dalına Göre Karşılaştırılması	80
Tablo 3 43 Beceri Eğitimine Bakış Açılarının Beceri Eğitiminin Görüldüğü İşletme Türüne Karşılaştırılması	81
Tablo 3 44 Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Ölçeğinin Beceri Eğitiminin Görüldüğü İşletme Türüne Karşılaştırılması	81
Tablo 3 45 Beceri eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	82
Tablo 3 46 Beceri eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması	82
Tablo 3 47 Beceri eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların Beceri Eğitimi Görülen Sektörüne Göre Karşılaştırılması	83
Tablo 3 48 Beceri eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların Eğitim Dalına Göre Karşılaştırılması	83
Tablo 3 49 Beceri eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların Beceri Eğitiminin Görüldüğü İşletme Türüne Göre Karşılaştırılması	84

1. TEMEL KAVRAMLAR

1.1. EĞİTİM KAVRAMI

Eğitim doğumla başlayan ve ölünceye kadar devam eden dinamik bir süreçtir. Bu süreç günümüzde formal ve informal süreçler olmak üzere iki ana gruba ayrılmıştır. İnsanlar hayatlarının farklı dönemlerinde değişik toplumsal kurum ve grupların yeleri olmak suretiyle, farklı eğitim süreçlerinden geçerler. Bu toplumsal gruplardan aile ve okul formal eğitim; arkadaş ve akran grupları gibi sosyal gruplar ise informal eğitim süreçleri içerisinde yer almaktadır. İnfomal eğitim, belirli bir plan ve programa bağlı kalmaksızın gerçekleştirilen eğitimidir.

Eğitim kavramı kişilere göre farklılıklar gösterebilen bir kavramdır.

Aristo, bireyin ahlaki davranışlar kazanma süreci.

Çiçero, insan zihninin disiplinize edilmesi.

Dekart, aklı doğru kullanmasını öğretmek şeklinde tanımlarken. Kant insanın eğitim sayesinde insan olabileceğini ileri sürmüştür (şişman, 2006).

Çağdaş bilimsel anlayışa göre eğitim, bireyin bedensel, duygusal, düşünsel ve toplumsal yeteneklerinin kendisi ve toplum için geliştirilmesi durumudur. Kısaca bireyin, bir bütün olarak kendisi ve toplum için en uygun düzeyde geliştirilmesi sürecidir(Yeşilyaprak, 2002).Eğitim, kişinin zihni, bedeni, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının istenilen doğrultuda geliştirilmesi ya da ona bir takım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki çalışmaların tümüdür (Akyüz, 2004).

Bu tanımlardan hareketle eğitimi,birey ile toplumun hedeflerini uyumlaştırarak bireyin kendisini ve dünyayı tanıması ve ona toplumsal yaşama hazırlanma sürecinde bilgi ve beceri kazanmanın yanında kendine özgü bir kişilik oluşturma ve kendini geliştirme sürecinin gene bireyin kendi isteği ile gerçekleştirilmesi süreci şeklinde tanımlayabiliriz.

1.2. EĞİTİMİN AMACI VE İŞLEVİ

1.2.1. Eğitimin Amacı

Eğitimin birey ve topluma yönelik pek çok amacı bulunmaktadır. Günümüzde her toplum eğitim sisteminden bireysel faydanın yanında sosyal, ekonomik, mesleki, siyasi vb. pek çok fayda beklemekte olup bu süreçlere katkı sağlayacak eğitim sistemlerini uygulamaya çalışmaktadır. Orta Çağdan önce daha çok siyasi otoriteye bağlı vatandaşlar yetiştirmek gayesi güdüldürken ortaçağda inanç temelli insanlar ve vatandaşlar yetiştirme amacı ön plana çıkmıştır. Fransız devrimi ile birlikte eğitimin amacı laik bir özellik kazanmış olup sonrasında ise birey için mutlu bir yaşam hazırlamaya dönüşmüştür. Günümüzde eğitim, her toplumun kendine özgü yapısı içerisinde farklı amaç ve işlevleri gerçekleştirmek için en önemli araç olarak görülmektedir.

Eğitim doğal olarak bir ya da birkaç amacı gerçekleştirmek için yapılır. Hedeflenen amaçlar eğitim sürecine giren bireyin davranışlarında ve kişiliğinde gerçekleşmesi istenilen konuları belirler. Eğitimde amaçlar formal eğitimin ana konusunu oluşturur. Belirlenen amaçlar uzun aşamaları bulunan bu süreçte neyin nasıl öğrenileceği konularına açıklık getirir.

Eğitimin amaçları, durağan bir yapıda olmayıp değişen beklenti ve ihtiyaçlara göre yeniden yorumlanmak ve belirlenmek durumundadır (Şişman, 2006). Eğitim politikasını en üst düzeydeki amacı “bireyi topluma yararlı hale getirmektir” (Küçükahmet, 2011). Eğitimin amacı, zamana, toplumdaki değişmelere, teknolojiye, ülke politikalarına vb. bağlı olarak değişebilmektedir (Ortaner ve Tunç, 2001). Çağdaş anlayışa göre eğitimin amacı, bedenen ve ruhen sağlıklı ve topluma etkin şekilde uyan bireyler yetiştirmektir. Diğer bir deyişle, toplumsal ve çevresel koşulları sorgulamadan aynen uymak ve sürdürmek yerine, toplumu ileriye götürebilecek ve geliştirebilecek değişimleri de sağlayarak etkin bireyler yetiştirmektir (Yeşilyaprak, 2002).

Eğitimde amaç bireyin öncelikle kendisi için faydalı ve uygun davranışları kazanmasıdır. Bunun için bireyi meslek sahibi yapmak, kişinin yaşadığı çevre ile uyumunu sağlamak ve kendisine ilerleme olanağı vermek gerekir. Bireyin toplum düzenine katkı sağlayacak saygın bir insan olarak yetiştirilmesi de eğitimin öncelikli

amaçları içerisindedir. Bireye verimli davranışlar kazandırarak ve iş yaşamında kendisini geliştirme olanağı sağlayarak da bireyin toplum için yetiştirilmesi sağlanır. Böylelikle birey yaşadığı toplumun siyasi, ekonomik ve toplumsal değerleri ile uyumlaştırılmış olur.

Sonuç olarak eğitimin amacını insanın, hem kendisi, hem de toplum için yaşadığı çağın/zamanın ihtiyaçları doğrultusunda bireysel, toplumsal ve mesleki değerler üretecek seviyeye getirilmesi olarak açıklayabiliriz.

1.2.2.Eğitimin İşlevi

Günümüzde eğitim dünya üzerindeki tüm ülkeler için uzun vadeli ve son derece önemli bir yatırım olarak görülmektedir. Eğitimin işlevlerini amaçları belirler. Amaçlar incelendiğinde gerçekleştirilecek işlevlerde ortaya konmuş olur.

Bu işlevler açık ve kapalı işlevler olarak sınıflandırılabilir gibi, bireysel ve toplumsal işlevler, sosyal/kültürel, siyasi, ekonomik, işlevler biçiminde de gruplandırılabilir (Şişman, 2006).

Bütün öğeleri içerisinde bulunduran sistem açık sistemdir. Dönütü bulunmayan ya da yetersiz olan sistem yarı açık sistemdir. Dönütü olmayan ayrıca yeterli girdi ve çıktısı olmayan sistem ise kapalı sistemdir. Örneğin; sınav yapılmayan bir okul yarı açık sisteme örnek olabileceği gibi öğretmeni bulunmayan okul ise kapalı sisteme örnektir(Wep_1).

1.2.2.1. Eğitimin Bireysel İşlevi

Eğitimin bu işlevi ile bireyin kendini gerçekleştirme sağlanır ve bireyin birey yapılması hedeflenir. Bireyin farklı alanlarda gelişmesi, meslek sahibi olması, kendine yetebilecek bir birey haline gelmesi eğitimin bireysel işlevidir. Eğitim kurumlarının siyasi, toplumsal ve ekonomik işlevlerini yerine getirebilmesi için bireyin hem zihinsel hem bedensel hem de duygusal yönden gelişmesini sağlayacak faaliyetlere yer vermesidir.

1.2.2.2. Eğitimin Toplumsal İşlevi

Eğitim birikimlerin aktarımıdır. Bu aktarım özelliği ile toplumsal alanda büyük öneme sahip olmanın yanında yarar ve önem sağlar. Nesillerin gelişimi, nesillerin toplumla ilgili özellikleri öğrenmesi eğitimin bu işlevi doğrultusunda gerçekleşir.

1.2.2.3. Eğitimin Ekonomik İşlevi

Eğitimin bir işlevi de yaşadığımız coğrafyada hayatımızı sürdürmemizi sağlayacak insanlar yetiştirmektir. Çeşitli alanlarda yetişen bu insanlar iş hayatına atılıp ekonomiyi ayakta tutarlar. Eğitim bireyeçeşitli beceriler kazandırarak birçoķiř kolunda toplumun ihtiyaç duyduğu insan olarak yetişmesini sağlar.

1.2.2.4. Eğitimin Siyasal İşlevi

Toplumunu oluşturan bireylerin siyasal alanda gelişimleri de eğitim sayesinde olur. Öğrencilerin bir vatandaş ve toplum üyesi olarak hak ve sorumluluklarının bilincinde olmaları olumlu davranış ve beceriler kazanmalarını sağlar.

1.2.2.5. Eğitimin Gizli İşlevi

Eğitimin yukarıda sayılanların dışında gizli işlevleri de vardır. Eş seçme, tanıdık sağlama, statü kazandırma, işsizliği önleme, suç önleme gibi işlevler eğitimin gizli işlevleridir. Bu işlevleri çoğaltmak mümkündür.

1.3. TURİZMİN TANIMI

Turizm olayını veya kavramını belirlemek için yapılan çalışmalar XIX. Yüzyılın sonlarına kadar uzanmaktadır. Olaya değişik yönlerden değinen yazarlar değişik tanımlar yapmışlardır. Sürekli kalışa dönüşmemek ve gelir sağlayıcı hiçbir uğraşıda bulunmamak koşulu ile bireyin yolculuk ve/veya konaklamasından doğan olay ve ilişkilerin tümü turizmdir (Eralp, 1983).ilk turizm tanımı Guyer-Feuler tarafından ortaya atılmıştır. Buna göre turizm, gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimleri, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteğine: doğanın insanlara mutluluk verdiği inancına dayanan ve özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak

ulusların ve toplulukların birbirlerine daha çok yaklaşmasına olanak veren modern çağa özgü bir olaydır (Tuncan, 2002). Turizm, insanların buldukları yerden başka yere veya ülkeye gitmeleri ve orada belli bir süre kalmaları, tekrar kendi yerlerine ya da ülkelerine dönmeleri ile ilgili etkinliklerdir (Mor ve Çiftçi, 2006). Genel anlamı ile turizm; tatil, dinlenme, eğlence gibi çeşitli ihtiyaçları karşılamak için devamlı olarak ikamet edilen yerin dışında başka bir yere tüketici olarak seyahat edip orada belli bir süre konaklamak olarak tanımlanabilir (Sezgin, 1995).

2. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE TURİZMİN GELİŞİMİ VE TURİZM EĞİTİMİ

2.1. DÜNYA'DA TURİZMİN GELİŞİMİ

Turizm hareketi dünyada 19. yy. ortalarında Avrupa'da başlamış ve etkisini diğer yerlerde de göstermiştir. Sanayi devriminin getirdiği ulaşım kolaylıkları ve refah artışına bağlı olarak zamandan mesafeyi kısaltma da eklenince insanların gezme-görmek ve eğlenmek arzusu daha geniş kitlelere yayılmaya başlamıştır. İnsanların bu arzuları o dönemde ünlü gezgin Thomas Cook tarafından gerçekleştirilmeye başlamıştır (Wep_2).

İlk gezisini 1841 yılında at yarışı izlemek için trenle 1 şiline Leicester-Loughborough arasında tur düzenleyerek 570 kişiyi taşıyan ve organize tur kavramını ortaya çıkaran Thomas Cook turizmin babası olarak kabul edilmektedir (Bayer, 1992).

Dünyada özellikle son çeyrek yüzyılda teknolojinin baş döndürücü bir şekilde gelişmesiyle birlikte mesafeler kısalmış, seyahat eden insan sayısı artmış, ülkelerin kalkınmasında turizm kilit sektörlerden biri konumuna gelmiştir. Ülkelerin ekonomilerindeki turizm gelirlerinin payı da her geçen dönem artış göstermektedir. Turizmin ekonomik katkısını şu şekilde kanıtlayabiliriz; 2006 yılı verilerine göre dünyada 846 milyon kişi turizm hareketlerine katılmış ve elde edilen toplam gelir ise 733 milyar dolar olarak belgelenmiştir. Ülke olarak ele alırsak, yine 2006 yılı verilerine göre ABD 51.1 milyar kişiyi ülkesine çekmiş ve toplamda 85.7 milyar dolar gelir elde etmiştir (Çeken vd., 2008). Uluslararası turizmden elde edilen gelire bakıldığında ise bu

değer 1950’lerde 2,1 milyar dolar iken, 2006’da 735 milyar dolar olmuştur (Kasap ve Faiz, 2008).

Dünyada ve Türkiye’de turizm faaliyetleri her geçen gün çeşitlenmekte ve bu faaliyetlerden yararlanan insan sayısı sürekli artmaktadır. Dünya üzerinde çeşitli nedenlerle yer değiştiren insan sayısı ve bu insanların seyahat ettikleri ülkeler, bu ülkelerdeki kalış süreleri, kalış biçimleri ve yapmış oldukları harcamalar giderek önem kazanmaya başlamıştır. Ancak günümüzde turizm açısından bunlardan daha fazla ön plana çıkan bir unsur var ki buda yetişmiş insan gücü faktörüdür. Günümüzde teknoloji ve iletişim araçlarındaki baş döndürücü gelişme seyahat eden insanların beklenti ve ihtiyaçlarını çeşitlendirmiş ve yükseltmiştir. Aynı zamanda turizm faaliyetleri de değişerek çeşit bakımından oldukça fazlaşmıştır.

Turizm eğitim ve öğretim programlarının amacı, öğrencileri otellerin resepsiyon ve ön büro bölümlerinde çalışabilecek düzeye getirmek, onlara Türk mutfağı ile uluslararası mutfak konusunda gerekli bilgi beceri ve alışkanlıkları kazandırmak, öğrencileri konaklama tesislerinin ve restoranların mutfaklarında çalışabilecek seviyeye ulaştırmak; öğrencilere yiyecek içecek ve servis ile ilgili bilgi, beceri alışkanlıkları kazandırarak onları konaklama tesislerinin ve restoranların servis sorumluluğunu rahatlıkla üstlenebilecek düzeye getirmektir (Yazgan vd., 1989).

Böylece özellikle son yıllarda yetişmiş insan gücünün önemi yoğunlaşarak artmıştır. İyi derecede yabancı dil bilen, teorik ve pratik bilgilerle donatılmış, bilgi ve becerisi yüksek turizm çalışanları ile çeşitli branşlarda uzmanlaşmış orta ve üst düzey yöneticilerin yetiştirilmesi ülkeler açısından zorunluluk olmuştur.

2.2. DÜNYA’DA TURİZM EĞİTİMİ

2.2.1. İngiltere’de Turizm Eğitimi

İngiltere’de turizm eğitimi üç düzeyde yapılmaktadır. Bunlar teknik düzeyde, politeknik düzeyde ve üniversite düzeyindedir. Teknik düzeyde yapılan eğitim mesleki beceri kazandırma eğitimidir, mezunları otel ve yiyecek hizmetleri sanayilerinin toplam insan gücü gereksinimlerinin %65 ile %70’ini karşılar. Teknik kolejler bu önemli sayıdaki insan gücünü eğitir. Politeknikler denetleyici düzeyde orta kademedeki iş sağlamakla yükümlüdürler. Politeknikler orta kademedeki yöneticilik için gerekli insan

gücünün %20-25'ini sağlarlar. Üniversite düzeyindeki kuruluşlar ise insan gücü ihtiyacının %10'unu sağlamaktadır (Turizm Eğitim Kongresi, 1994). İngiltere'nin turizm eğitimi alan öğrencilerin imkan ve isteklerini karşılayabilmesi bakımından bir piramit oluşturduğunu söyleyebiliriz. (Kırlı, 2006).

2.2.2. İtalya'da Turizm Eğitimi

Turizm eğitiminde İtalya en ileri ülkelerin başında gelmektedir. Bu ülke dünyadaki turizm pastasından büyük bir pay almaktadır. Aynı zamanda turistik yatak kapasitesi ve turistik eğitim kurumu bakımından da dünyada önemli bir yere sahiptir.

İtalya'da turizm eğitimi, yükseköğretim, orta öğrenim ve kurslar seviyesinde örgün ve yaygın eğitim yoluyla yapılmaktadır. Örgün eğitim üniversiteler, enstitüler ve Eğitim Bakanlığına bağlı kolejler ve orta seviyeli okullar kanalıyla yapılmaktadır (Turizm Eğitim Kongresi, 1994).

İtalya'da okula 6 yaşında başlanmakta ve eğitim 8 yıl sürmektedir. Okullarda her türden mesleki eğitimin yanı sıra, turizm eğitimi de verilmektedir. İtalya'da turizm eğitimi; zorunlu eğitimden sonra kısa süreli meslek edindirme ve geliştirme kurslarında yapılabileceği gibi, ortaöğretim düzeyindeki okullarda, enstitü ve yüksekokullarda da yapılabilmektedir (Ağaoğlu, 1991). İtalya'da mesleki eğitim 14-17 yaşlar arasında 3 yıllık bir eğitimi kapsar. Mesleki eğitimin amacı vasıflı işçiler yetiştirmektir. Her okul yerel iş piyasasını büyük bir özenle takip eder (Kırlı, 2006). İtalya'da turizm endüstrisine eleman yetiştiren resmi kurumların yanında özel ve özerk öğretim kurumları da bulunmaktadır. Örneğin, “**Devlet Otelcilik Personeli Mesleki Eğitim Enstitüsü**” E.N.A.I.C. Teşkilatı ve bazı özel eğitim kurumları gibi. Bu eğitim kuruluşlarının içinde en etkin öğretim kuruluşu E.N.A.I.C. Milli Teşkilatıdır. Özerk bir kuruluş olan E.N.A.I.C. in İtalya'nın en önemli turizm merkezlerinde yaklaşık 25 tane otelcilik okulu ve turistik oteli bulunmaktadır. (Turizm Eğitim Kongresi, 1994).

Turizm eğitimi yapan kurumlar fakülte, yüksekokul ve enstitüler, yönetim kademesine eleman yetiştiren 4 yıl süreli turizm işletmeciliği, otelcilik ve seyahat acenteciliği yüksekokulları 2-3 yıl süreli turizm pazarlaması acentecilik ve rehberlik gibi mesleki okullardır. Orta öğretim seviyesindeki otelcilik ve turizm eğitimi, otelcilik ve turizm kolejleri tarafından yapılmaktadır.

“E.N.A.I.C.” Nedir?

Özerk bir yapısı vardır. Tüzel bir kişiliğe sahiptir. Yönetimi, Turizm Bakanlığından bir, ENİT Merkezi Turizm Teşkilatından bir, Eğitim Bakanlığından iki, İl Yönetim Teşkilatından bir, Turizm ve Seyahat Acenteleri Derneğinden bir, Tarım-Sanayi ve Ticaret Odasından bir temsilciden oluşan 7 kişilik bir yönetim kurulundan oluşmaktadır.

İtalya'nın pek çok yerinde mülkiyeti kendisine ait olan Otelcilik okulları bulunmaktadır. Avrupa Konseyinin Otelcilik ve turizm konusunda çeşitli ülkelere vermiş olduğu eğitim burslarının kursları İtalya'daki "E.N.A.I.C." teşkilatının okullarında yapılmaktadır. Bu olay da "E.N.A.I.C." Otelcilik eğitim sisteminin diğer Avrupa ülkelerine olan üstünlüğünü göstermektedir. E.N.A.I.C. Teşkilatı, İtalya ve Avrupa'da öylesine haklı bir şöhret yapmıştır ki, E.N.A.I.C. denildiğinde akla Otelcilik okulları ve otel personeli gelmektedir(Turizm Eğitim Kongresi, 1994).ENAIK kurslarını bitiren öğrenciler, İtalya'dan başka İngiltere, İsveç, Fransa, Lüksemburg ve Almanya gibi ülkelerde 6 ay beceri eğitimi yapmaktadırlar. Bu kurslara katılabilmek için en az ortaokul mezunu olmak gerekmektedir. (Demirkol ve Pelit, 2002).

"E.N.A.I.C." Otelcilik Eğitim Sisteminin Belirgin Özellikleri:

- Otelcilik eğitiminin uygulamaya yönelik şekilde yapılması,
- Otelcilik eğitiminin eğitim otoritelerinde yapılması,
- Mesleğe yönelik ağırlıklı lisan eğitim sisteminin uygulanması,
- Mesleki yayıncılığın ve ders kitaplarının basım işinin en iyi şekilde yapılması, okutulan her dersin en az iki veya daha fazla yardımcı ders kitabının bulunması
- Öğrencilerin seçecekleri mesleği bilinçli bir şekilde seçmesi,
- Eğitim ve öğretim programlarının içerik ve süre bakımından amaca uygun bir şekilde düzenlenmiş olması,
- Okul sonrası beceri eğitiminin formalite olarak görülmeyip, öğrencilerin beceri eğitimlerinin işbaşında, okul yöneticilerince dikkatle izlenmesi,
- Otelcilik eğitiminin modern bir şekilde yapılması, gereksiz derslerin öğrencilere okutulmaması,
- Bölüm kontenjanlarının sektörün ihtiyaçları doğrultusunda tespit edilmesi,
- Kursiyerlere mesleki eğitimin yanı sıra temizlik kuralları, davranış biçimleri, halkla ilişkiler konusunda bilgiler verilmesi,

- Otelcilik okullarının (Otel-Okulların) yöneticisi olan kişilerin hem okul, hem de otel yöneticiliği yapacak kimselerden seçilmiş olması.

Bu okullarda otel yönetimi sekreterlik okullarının süresi 3 yıl, otel ön büro yönetimi kursu süresi 1 yıl, otel mutfak hizmetleri kursu süresi 3 yıl olup erkek öğrenciler kabul edilmektedir. Bar ve restoran hizmetleri kursunun süresi 1 yıl olup ortaokul mezunu öğrenciler kabul edilmektedir (Turizm Eğitim Kongresi, 1994).

2.2.3. Fransa’da Turizm Eğitimi

Fransa Dünya’da turizm alanında önemli bir yere sahip belli başlı ülkelerden birisi konumundadır. Dünya ülkeleri içerisinde en çok turist ziyaret ettiği ülkeler sıralamasında açık ara öndedir. Bu bakımdan turizm eğitim sisteminin ayrıca önemsenmesi ve incelenmesi gerekmektedir.

Fransa’da otelcilik eğitim yapan üç tür ortaöğretim ve eğitim kuruluşu bulunmaktadır.

Temel otelcilik eğitimi yapan okullar ilk ve orta öğretim gören veya sadece ilköğrenim görmüş 14-16 yaşları arasındaki gençler içindir. Öğretim programlarının % 50’sini pratik, % 50’ sini ise teorik ders uygulamaları oluşturmaktadır. Temel otelcilik eğitimi veren bu okullarda pratik öğrenim genellikle otellerin önbüro, restoran, mutfak ve kat hizmetleri bölümleriyle ilgilidir (Turizm Eğitim Kongresi, 1994). Turizm Merkezleri geliştirme Enstitüsünde mektupla öğretim ve yaz kursları düzenlenmektedir. Milletlerarası turizm belgesi verilmesi, bir çeşit mesleki belge alınması yolunda adımlar atılmıştır (Demirkol ve Pelit, 2002).

Bu eğitim sisteminin ülkemizde Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olarak kurulan ve faaliyet gösteren “ Turizm Eğitim Merkezi” tarafından yürütülen kısa süreli (8 ay) kurs faaliyetleri ile benzerlik gösterdiğini söyleyebiliriz. Bakanlığa bağlı bu merkezler sektörün ihtiyaçları doğrultusunda düzenli olarak servis, mutfak, kat hizmetleri ve önbüro alanlarında kurslar açarak eğitim faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Ayrıca temel otelcilik eğitim ve öğretimi gören gençler otelcilik eğitimi sağlayan liselerde otelcilik öğrenimlerini sürdürebilmektedirler. Programın % 25’i pratik, % 75’i genel otelcilik bilgisi veren teorik derslere dayalıdır. Üç yıl süren bu öğrenim sonunda mezun olan gençler “Otelcilik Teknisyenliği” diplomasına sahip olurlar. Bu okul

mezunları küçük ve orta kapasiteli otel işletmelerinde sorumluluk alabilecek kadrolara sahip olma şansını taşıyabilmektedirler. (Kahraman, 1984).

Otelcilik eğitimi sağlayan liseler ile devlet ve/veya özel liselerden mezun kişiler ile üniversite öğretimini yarıda bırakmış olanlar otelcilik yükseköğrenimini sağlayan eğitim kuruluşlarına kayıtlarını yapabilmektedirler. Bu öğrenim kurumlarında eğitim % 90'ı teorik, % 5-10'u pratik derslere ayrılmıştır. İki ila üç yıllık eğitim veren okullardan “ Yüksek Otelcilik Teknisyenliği” diplomasını alanlar otelcilik sektöründe çeşitli yönetim kadrolarında iş görmektedirler.

Otelcilik eğitiminde geçerli olan sistem turizm eğitimi için de aynıdır. Ancak, turizm eğitiminde, temel turizm eğitimi sağlayan (ilkokul mezunları için) kuruluşlar yer almamıştır. Turizm eğitimi görenler turizm teknisyenliği ve yüksek turizm teknisyenliği diplomalarına sahip olabilmektedirler. Bu diplomayı almaya hak kazanan kişiler seyahat acenteliği, rehberlik gibi hizmet dallarında çalışabilmektedirler. Turizm eğitimi görenler, her yıl 2-4 ay süre ile okulca gösterilecek bir işletmede beceri eğitimi yapmak zorundadırlar (Turizm Eğitim Kongresi, 1994).

2.2.4. Avustralya’da Turizm Eğitimi

Avustralya’da otelcilik okulları: Bu okullara 4 yıllık ortaokul eğitiminden veya liselerin 4. Sınıfından sonra sınavla girilebilmektedir. Öğretim süresi 3 yıldır (Kırlı, 2006). Dört yıllık ortaokul eğitiminden veya liselerin 4. Sınıfından sonra sınavla girilebilmektedir. Öğretim süresi 3 yıldır (Kırlı, 2006). Turizm Meslek Okulları: Avustralya’da turizm eğitimi yüksek eğitim kolejlerinde yapılmaktadır. Bu kolejler öğrencilere pek çok daldaki diploma, sertifika ve mesleğe yönelik dersler sunarlar. Bu derslerde mesleğe verilen ağırlık üniversitede ve daha ileri düzeyde eğitim veren kolejlerdekinden daha fazladır. Avustralya da bütün eğitim kuruluşları A, B veya C kategorilerinden hangisine dahil olduğuna bakılmaksızın mali yönden tümüyle devlet tarafından desteklenir.

Avustralya’nın her eyaletinde otelcilik, yemek servisi ve seyahat sektöründe sertifika ve meslek dersleri veren bir iki veya üçüncü derece yüksek eğitim koleji vardır. Bu kolejler turizm endüstrisi için gerekli olan eğitim ve öğretimin büyük kısmını verirler (Turizm Eğitim Kongresi, 1994).

2.2.5. Kanada’da Turizm Eğitimi

Kanada’da birçok kolej sertifika ve diploma veren standart programlar uygulamaktadır. Ders içerikleri bölgesel ihtiyaç ve istekleri karşılayıcı nitelikte düzenlenmektedir. Temel alanlar turizm, restoran yöneticiliği, seyahat acentaları ve otel yöneticiliğidir. Burada iki yıllık yüksekokullar üst kademe yöneticileri yetiştirmeye amaçlamışlardır. Ancak programlar örgütsel davranış, muhasebe, pazarlama ve maliye gibi orta kademe yöneticiler için gerekli olan dersleri içerir. (Turizm Eğitim Kongresi, 1994).

Kanada da ki üniversiteler dinlence, otelcilik ve restoran yöneticiliği, programları ile çeşitli turizm programları sunarlar. Ayrıca üniversiteler çeşitli bölümlerince yürütülen kurumsal ve uygulamalı araştırmaları üstlenirler. Bazı üniversiteler belirli istekleri karşılamak üzere sürekli açık eğitim dersleri verirler (Turizm Eğitim Kongresi, 1994).

2.2.6. Almanya’da Turizm Eğitimi

Almanya’da turizm eğitimi ve öğretimi resmi turizm teşkilatı tarafından yapılmaktadır. Özel otelcilik okullarını düzenlediği kurslara 16 yaşını ve ortaokulu bitirmiş olanlar katılabilmektedir. Almanya’da 7 yıllık ilkokulu bitirenlere, bir turizm kuruluşunda 3 yıl süre ile çıraklık eğitimi görenlere bir meslek okuluna devam etme hakkı tanınmaktadır. Çıraklık devresinde haftada 9 saat ders görülmektedir. Çıraklık devresinden sonra sınava girilmektedir. Daha sonra aşçı, garson, otel ve lokanta personeli yardımcısı unvanı alınmaktadır (Demirkol ve Pelit, 2002).

Almanya’da otelcilik kurslarını bitirenler iş bulma konusunda daha avantajlı bir konuma gelmektedirler. Turizm alanında faaliyet gösteren işletmeler işe alma konusunda eğitilmiş insan gücünün istihdamına önem vermektedirler. Bu kurslara büyük ilginin büyük olmasının sebebi turizm alanında mesleki anlamda yükselebilmek için bu kurslara gidilmesinin zorunlu olmasıdır. Resmi turizm teşkilatınca düzenlenen kurslara isteyen herkes katılabilmektedir. Ancak kursa katılanların turizmle ilgili bir branşta çalışması şartı aranmaktadır. Almanya’da Ticaret Meslek Okullarında, Meslek yüksekokullarında ve Üniversitelerde turizm eğitim verilmektedir. Almanya’da ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi şu şekilde yapılmaktadır:

1. Seyahat acenteleri, turizm büroları, sağlık turizmi işletmeleri ve tur operatörlerinde çalışan personelin eğitimi 3 yıldır.
2. Seyahat büroları, tur operatörleri, konaklama işletmeleri, uçak ve deniz taşımacılığı, kaplıca ve kür işletmelerinde görev alan ticaret asistanlarının eğitimi lise öğreniminden sonra 1 yıl sürer ve bir meslek okulunda gerçekleştirilir (Kırlı, 2006).

2.3. TÜRKİYE’DE TURİZMİN GELİŞİMİ VE TURİZM EĞİTİMİ

2.3.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Thomas Cook’un kıta Avrupa’sına başlattığı ilk gezinin Paris Sergisine olması gibi, Osmanlı İmparatorluğuna da ilk toplu ve örgütlü gezi ya da bir başka deyişle ilk modern turizm hareketi böyle bir sergi ile başladı. 1863’de “ Sergi-i Umum-i Osmani” adlı serginin açılışı dolayısıyla, başta Avusturya almak üzere çeşitli yerlerden turizm grupları İstanbul’a gelmiştir. Osmanlı İmparatorluğu’ndan da ilk turist grupları çeşitli düzenlemelerle yurt dışına gitmeye başladılar. İlk turizm etkinlikleri ile ilgili olarak verilebilecek örnekler arasında Osmanlı İmparatorluğu döneminde Türkiye’ye getirilen buharlı gemiler sayılabilir. Türkiye’nin ilk oteli “Otel Dangletter”dır. 1541 yılında hizmete girmiştir (Horlak vd., 2008). Modern anlamda turizm hareketleriyle Osmanlı İmparatorluğunun 1863’de tanışması ve 1870’de İstanbul’u Paris’e bağlayan “ Orient Expres (Şark Demiryolu)” nun açılışı, turist sayısının daha sonraki artışında etkili olmuştur. İstanbul’daki ilk otellerin yapımı bunu daha da teşvik etti. Orient Expres müşterilerini ağırlamak üzere 1892’de Pera Pabs Otelini yaptırdı. Bu arada ilk kez bir turizm endüstrisi de oluşmaya başlamış, oteller, lokantalar, para bozdurma, rehberlik hizmetleri Pera’da örgütlenme yoluna girmişlerdi(Wep_2).

Bu hareketlilik, Osmanlı Devletini 1890 yılında turizmle ilgili ilk kez bir yasal düzenleme yapmaya zorlamıştır. İstanbul’a gelen yabancılara rehberlik yapanları veya rehberlik yapmak isteyenleri bir disiplin altına almayı amaçlayan ve turizme yönelik ilk resmi etkinlik olarak bilinen bu düzenleme, 1890 yılında “Seyyahine Edenler Hakkında Tatbik Edilecek 190 Sayılı Nizamname” ile yürürlüğe konulmuştur (Maviş vd., 2002).Nizamname nihayetinde turizm eğitimi konusunda Cumhuriyet öncesi dönemde başlatılmış ilk ciddi girişim niteliğindedir. Turizm rehberliği konusunu belli standartlar

ilk olarak bu şekilde getirilmiştir. Mesleği icra edecek kişilerde yabancı dil bilgisi ve iyi niyet gibi belli özellikler aranmaya başlanmış ve bu konuda belediyeler yetkili kılınmıştır (Çavuş vd. 2013). Osmanlı hükümeti bu nizamnameyi çıkartmış ancak uygulanması ile ilgilenmemiştir. Bu nedenle amaçlanan sonuçları ulaşılamamıştır.

2.3.2. Cumhuriyet Sonrası Dönem

Cumhuriyet'in kurulması ile birlikte her alanda olduğu gibi eğitim sisteminde ve dolayısıyla turizm eğitiminde de az zamanda büyük ilerlemeler yaşanmaya başlanmıştır.

Cumhuriyetin kurulması ile birlikte turizm alanında ilk uygulama, Atatürk'ün girişimi ile Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçileri gezdiren turizm rehberlerinin çoğunlukla gayrimüslimlerden oluşması ve bu durumun bazı olumsuz sonuçlara yol açması nedeniyle "Türk Seyyahin Cemiyenin" kurulması olmuştur. Daha sonra Türkiye Turing ve Otomobil kulübü adını alan bu kurum, 1930 yılında kamu yararına bir kurum olarak tanınmıştır (Çavuş vd. 2013).

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından iki yıl sonra 8 Kasım 1925 tarih ve 2730 sayılı Ecnebi Seyyahlara Tercümanlık ve Rehberlik Edecekler Hakkında Kararname ile rehberlik konusunda sıkı kurallar getirilmiştir. Kararnamenin üzerinde durduğu en önemli konu tercüman rehberlerin eğitimiydi, ancak turistik faaliyetlerle ilgili bir kuruluş olmadığından rehberlerin yeterliklerinin saptanması konusundaki sınav koşulu kağıt üzerinde kalmıştır. 1920'li yılların sonlarında ekonomik krizin etkisiyle Türkiye'de de turizmin durma noktasına geldiği bir sırada 1928 yılı Aralık ayında İstanbul İktisat Müdürlüğü bir rehberlik kursu açılacağını basın aracılığı ile duyurmuş, bu ilanla kursa sınavla alınan adaylardan 50'si tercüman-rehber olmaya hak kazanmıştır. 1935 yılında belediyelerde turizm şubelerinin kurulmasının ardından bir rehberlik kursu daha açılmış ve bu kurstan da 53 kişi mezun olmuştur. Ancak, 40'lı yıllarda II. Dünya Savaşı'nın etkisi ile turizm durmuş ve rehberlerin büyük bölümü mesleği bırakmıştır (Wep_3).

10 Haziran 1933 tarihinde 2287 Sayılı Maarif Vekaleti Merkez Teşkilatı ve Vakfeleri Hakkında Kanun ile Ticaret Öğretim Hizmetleri kurulmuştur (Wep_4). Öğretmen yetiştirmek amacı ile ilki 1934 yılında Kız, ikincisi 1937 yılında Erkek Meslek Öğretmen Okulu açılmıştır (Şahinkesen, 1983). Milli Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının işbirliği ile Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde 1953

yılında garsonluk, aşçılık ve komilik kursları açılmıştır (Olalı vd. 1983). İstanbul da 1955 yılında İzmir de 1960 yılında turist rehberliği kursları açılmıştır (Ünlüören ve Boylu, 2005).Okullara 1955-1956 eğitim öğretim yılında Ticaret ve Turizm Eğitim Öğretmen Okulu da eklenmiştir (Şahinkesen, 1983).

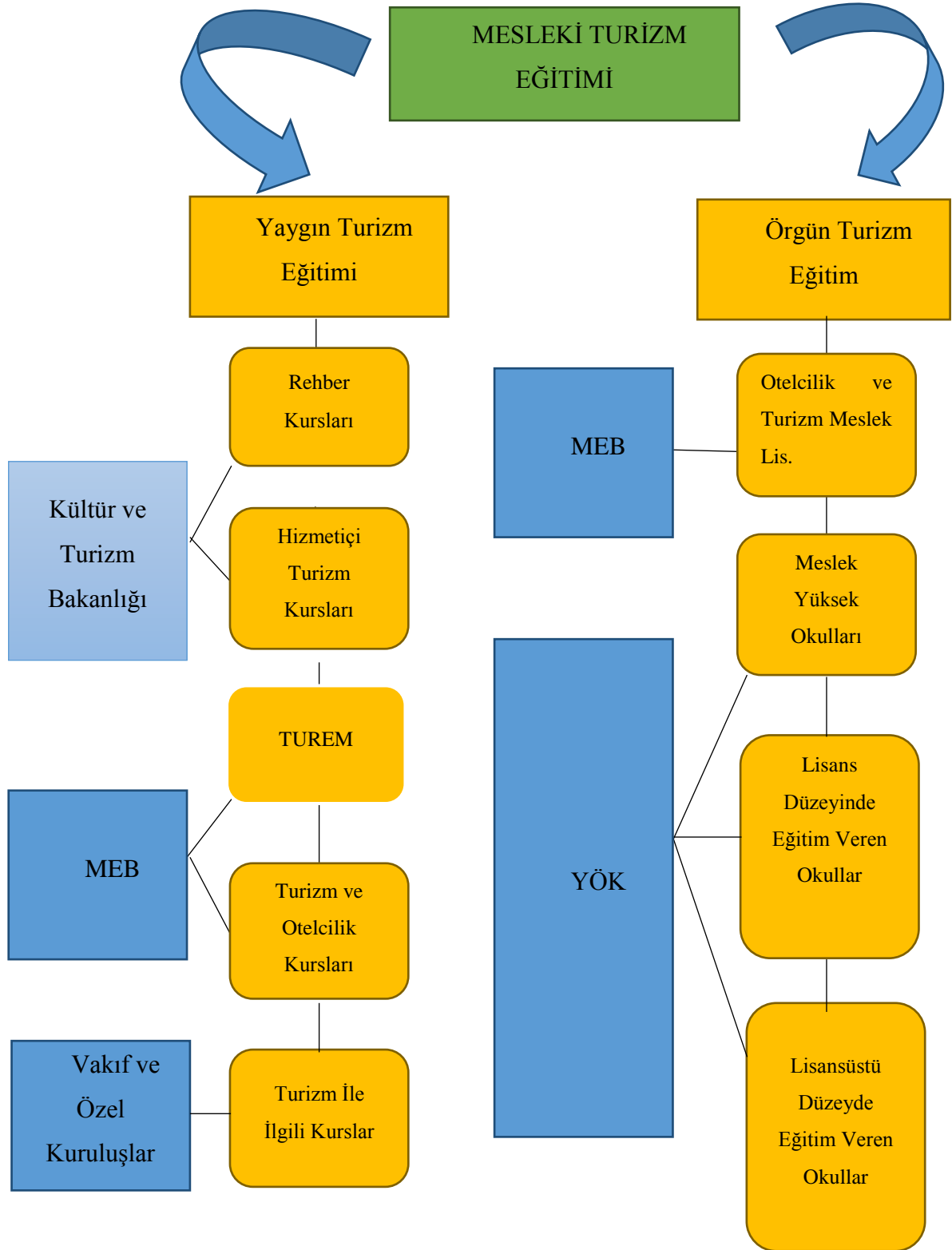
22 Eylül 1941 tarihinde 2287 Sayılı Maarif Vekaleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanuna Ek 4113 Sayılı Kanun ile Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı Ticaret Öğretimi Müdürlüğü, 01 Mart 1960 tarihinde 7119 Sayılı Bakanlık Onayı ile Ticaret Öğretimi Genel Müdürlüğü, 18 Aralık 1965 tarihinde 2466 Sayılı Bakanlık onayı ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, 27 Şubat 1982 tarihinde 8/4338 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ticaret ve Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, 13 Aralık 1983 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 179 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, 8 Haziran 1984 tarihinde 208 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Dairesi Başkanlığı, 23 Ekim 1989 tarihinde 385 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü adını almıştır (Wep_4).

Ticaret ve Turizm Genel Müdürlüğü 2011 yılında Mili Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan mesleki ve teknik eğitim veren genel müdürlükleri tek çatı altında birleştirme kararı ile kapatılmıştır. Bu düzenleme sonrasında “OTML” ve diğer mesleki eğitim veren okullar Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır.

Türkiye’de mesleki eğitim 2011 yılına kadar, Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, Salık Öğretimi Genel Müdürlüğü ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü ve Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Dairesi Başkanlığı adı altında toplam 6 genel müdürlük tarafından ayrı, ayrı yürütülmekteydi.

652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü kurularak bu tarihten itibaren tek çatı altına toplanmıştır (Wep_5)Türkiye’de mesleki turizm eğitimi şeması şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1: Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitimi Şeması

Kaynak: (Hacıoğlu vd., 2008).

2.4. ÖRGÜN TURİZM EĞİTİMİ

Örgün eğitim belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla özel veya resmi okullar aracılığı ile yapılan düzenli eğitimidir. Ülkemizde örgün turizm eğitimi turizm endüstrisinin ihtiyaç duyduğu insan gücünün yetiştirilmesi maksadı ile lise ve üniversite düzeyinde yapılmaktadır. Lise düzeyinde yapılan bu eğitim Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Mesleki ve Teknik Liseler aracılığı ile yapılırken, Yüksekokul ve üniversite düzeyindeki eğitim Yüksek Öğretim Kurumu sorumluluğunda yapılmaktadır.

Örgün Turizm Eğitimi, Ortaöğretim düzeyinden başlayarak isteğe bağlı olarak doktora programına kadar sürebilen diploma vermeye yönelik turizm eğitimi faaliyetidir (Acıkurt ve Karaman, 2002). Turizm sektörünün değişik faaliyet dalları için bilgili becerikli, yetenekli, verimli ve bilinçli elemanlar yetiştirmeyi amaçlayan eğitimidir (Atay ve Yıldırım, 2008).

Ülkemizde örgün turizm eğitimi her ne kadar ilköğretim düzeyinde başlıyor gibi görünse de işlevsel anlamda turizm eğitimi lise düzeyinde, mesleki ve teknik okullar vasıtası ile gerçekleştirilmektedir. İlköğretim düzeyinde verilen örgün turizm eğitimi dersler bazında hayat bilgisi, sosyal bilgiler, milli coğrafya gibi derslerin içerisinde verilmektedir. İlköğretim düzeyinde verilen turizm eğitimi genel bilgileri içermekte, mesleki bir içerik taşımamaktadır. Ancak bu bilgiler öğrencilere ileriki eğitim dönemlerinde meslek seçiminde ışık tutabilecek tarzda bilgiler düzeyindedir. İlköğretim düzeyinde verilen turizm eğitiminin amacı, ilköğretim çağındaki öğrencilere temel turizm bilgisi verilerek turizm bilinci kazandırmaya yöneliktir (Çavuş vd., 2013).

Türkiye’de örgün turizm eğitimi lise düzeyinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı mesleki ve teknik Anadolu liseleri aracılığı ile yapılırken yükseköğretim düzeyinde ise T.C. Yükseköğretim Kurumuna bağlı iki, üç, dört ve beş yıllık meslek yüksekokulları ve fakülteler aracılığı ile yapılmaktadır.

Ayrıca turizm eğitimi, eğitim bilimler ve sosyal bilimler enstitülerinde de yüksek lisans ve doktora bölümleri olmak üzere turizm ile ilgili farklı alanlarda gerçekleştirilmektedir. (Aymanıkuy ve Aymanıkuy, 2002).

2.4.1. Lise Düzeyinde Turizm Eğitimi

İlk Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi “Otelcilik Okulu” adıyla 1961-1962 Eğitim Öğretim Yılında Ankara’da, ikincisi ise 1967-1968 Eğitim Öğretim Yılında İstanbul’da, üçüncüsü ise 1975-1976 Eğitim Öğretim Yılında Aydın’ın Kuşadası İlçesinde açılmıştır (Tuyluoğlu, 2003). Bu okullar 1975-1976 öğretim yılında “resepsiyon”, “servis” ve “mutfak”; 1987-1988 yılında “resepsiyon”, “servis”, “mutfak” ve “kat hizmetleri” ; 1993-1994 öğretim yılından itibaren “resepsiyon”, “servis”, “mutfak” ve “kat hizmetleri” ve “seyahat acenteciliği” olmak üzere bölümlere ayrılmıştır (Boylu ve Arslan, 2014). Halen 2013-2014 Eğitim Öğretim yılı sonu itibari ile ülkemizde “OTML” türünde toplam 134 adet okul bulunmaktadır (Wep_6).

Lise düzeyinde Mesleki ve Teknik Eğitim kapsamında yürütülen örgün turizm eğitimi 2013-2014 Eğitim Öğretim yılı sonuna kadar 4 okul türünde, Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri, Anadolu Aşçılık Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liseleri tarafından yürütülmekteydi. Milli Eğitim Bakanlığının yapmış olduğu değişiklik ile 2014-2015 Eğitim ve Öğretim yılında tüm mesleki eğitim veren liseler “**Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi**” adı altında birleştirilmiştir.

Lise düzeyinde turizm eğitiminin amacı, turizm endüstrisinin ihtiyaç duyduğu alanlar için yeteri sayıda ara elemanın yetiştirilerek sektörde istihdam edilmesini sağlamaktır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından lise düzeyinde gerçekleştirilen turizm eğitimi sektörün ara kademe eleman ihtiyacını karşılamak üzere programlanmıştır.

Ortaöğretim düzeyinde yapılan turizm eğitimin amacı 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda; iş ve meslek alanlarına iş gücü yetiştiren ve öğrencileri yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır, şeklinde tanımlanır (Wep_7).

Mesleki ve teknik turizm eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde “2014-2015 Eğitim Öğretim yılından itibaren” Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ortak adı altında yapılandırılan meslek liselerinin içerisinde, turizm alanı ile ilgili alan ve dalları bulunan okullar tarafından gerçekleştirilmeye devam edecektir.

Hizmet sektörü içerisinde en önde gelen ve ülke ekonomisini kalkındıracak döviz girdisinde en büyük paya sahip olan turizm endüstrisinin; Yiyecek İçecek Hizmetleri, Konaklama ve Seyahat Hizmetleri, Eğlence Hizmetleri, Gıda Teknolojisi, Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri, Hasta ve Yaşlı Hizmetleri ve Denizcilik alanlarında sektörde

görev alacak veya kendi başına iş yapabilecek, yabancı dil bilir nitelikli elemanları yetiştiren, lise düzeyinde 4 yıl eğitim veren okullardır.

Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde, Türk Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplumun sorunlarını tanıtmak, çözüm yolları aramak ve yurdun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırma amacına yönelik, meslekî ve teknik alanlarda mesleki formasyon kazandıran, öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda hayata, iş alanlarına ve yükseköğretime hazırlayan programlar uygulanmaktadır.

Uygulanan programlar ile öğrencilere, alanı ve mesleği ile ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra, yeniliğe ve değişime uyum sağlayabilen, çevresindeki insanlarla sağlıklı iletişim kurabilen, hedeflerini belirleyip bunlara ulaşmak için girişimlerde bulunabilen, yaratıcı, gelişime ve eleştiriye açık ve meslekî yeterliklere sahip bireyler yetiştirilmesi hedeflenmiştir.

Bakanlığımıza bağlı tüm meslekî ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında uygulamaya konulan Yeterliliğe Dayalı Modüler Çerçeve Öğretim Programlarından 63 Alan ve 230 Dal programından ağırlıklı olarak aşağıda gösterilen Alan ve Dal programları uygulanmaktadır (Wep_8).

Mesleki ve Teknik Eğitimde turizm eğitimi kapsamında halen uygulanmakta olan alanlar ve bu alanlara bağlı dallar şunlardır:

- Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Alanı
 - Mutfak Dalı
 - Servis Dalı
 - Bar Dalı
 - Pastacılık Dalı
 - Hosteslik Dalı
- Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı
 - Ön Büro Dalı
 - Operasyon Dalı
 - Kat Hizmetleri Dalı
 - Rezervasyon Dalı

- Denizcilik Alanı
 - Yat Kaptanlığı Dalı
- Hasta ve Yaşlı Hizmetleri Alanı
 - Yaşlı Bakım Dalı
- Güzellik ve Saç Bakımı Hizmetleri Alanı
 - Vücut Bakımı Dalı
- Eğlence Hizmetleri Alanı
 - Animatörlük Dalı
 - Çocuk Animatörlüğü Dalı (Wep_8).

2.4.1.1. Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Alanı

Ülkemizde yiyecek içecek hizmetleri alanı Mesleki ve Teknik Eğitimde 3 okul türünde yürütülmektedir. Bu okullar “OTML”, KML” ve “ÇPL”dir.“OTML” programı uygulayan toplam 133 okulda, “KML” programı uygulayan 313 okulda (Bunun 60 tanesi Anadolu programı uygulamaktadır), “ÇPL” programı uygulayan 20 okulda da gene bu program uygulanmaktadır. Ülkemizde bu programı uygulayan okul sayısı toplam 466’dır (Wep_8).Ek 2’de ülkemizde bu alanda eğitim veren lise düzeyindeki okulların buldukları iller ve okul sayıları verilmiştir. Bu alanda hizmet veren okul sayısı 132’dir.

Turizm endüstrisindeki gelişmelerin yanı sıra toplumdaki sosyal-kültürel ve ekonomik değişimler; yiyecek içecek hizmetleri alanının da gelişimini hızlandırarak önemli bir istihdam alanı hâline dönüşmesini sağlamıştır. Hızla değişen dünyada yiyecek içecek hizmetleri alanının rekabet koşullarına ayak uydurabilmesi için sektörün istediği yeterlikleri kazanmış, kaliteli ara kademe insan gücünü yetiştirmek zorunlu hâle gelmiştir. Bu nedenler programlarımızda yeni yaklaşım ve düzenlemeleri gerekli kılmıştır.

Yiyecek içecek hizmetleri alanının mesleki eğitim çalışmaları doğrultusunda sektör analizine dayalı olarak modüler esaslı hazırlanması, ülkemiz ekonomisi açısından çok önemli olan bu sektöre kalifiye eleman yetiştiren mesleki ve teknik eğitim sistemine yeni bir anlayış getirecektir.

Yiyecek içecek Hizmetleri Alanı Çerçeve Öğretim Programında;

1. Mutfak,

2. Servis,
3. Pastacılık
4. Bar
5. Hosteslik (Uçak, Tren ve Otobüs) dalları yer almaktadır.

Yiyecek içecek hizmetleri alanı; bireylere temel bilimleri içeren bilgi ve beceriler ile yiyecek içecek hizmetleri sektöründeki mesleklere ilişkin özel mesleki bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra çevredeki insanlarla sağlıklı iletişim kurabilen, çağdaş teknolojiyi kullanabilen, problem çözebilen, alanında kazandığı bilgi ve becerileri doğru kullanarak sektörün ihtiyaç duyduğu kaliteli ürün ve hizmet sunabilen, uygulama sonuçlarını izleyerek değerlendiren ve gerekli önlemleri alabilen, araştırma yaparak her konuda yenilikleri takip eden ve hayata geçirebilen, bütün kaynakları etkili ve verimli kullanarak maliyet hesabı yapabilen, kendi iş yerini kurma düşüncelerini faaliyete geçirmeyi planlayan tekniğe uygun üretim yapan bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Yiyecek içecek sektörü turizm endüstrisi ile aynı dönemde endüstriyel anlamda ortaya çıkmıştır. Çalışan kesimin dışarıda yeme-içme ihtiyaçlarını karşılayan bu sektörün ilk işletmesi “restoran” isimli bir çorbacı dükkânı iken bugün bu sektör yiyecek-içecek üretimini, saklanmasını, taşınmasını ve servisini de kapsayan; uluslararası işletmeler gerektiğinde büyüyebilen dev bir sektöre dönüşmüştür. Bu kapsamda sektör konaklama işletmelerinde, ulaşım araçlarında, kamu ve özel kurumları ve bağımsız yiyecek içecek işletmelerinde faaliyet göstermektedir. Toplumların sosyo-ekonomik yapılarının hızla gelişmesi bu sektörün gelişmesini hızlandırmaktadır (Wep_9).

Diğer sektörlerle pozitif etki yapan bir sektör olarak yiyecek içecek sektörü, tarım, inşaat, dekorasyon, makine, ulaştırma gibi sektörlerle de ek katma değer sağlayıcı etkisi vardır. Günümüzde turizm endüstrisinin en önemli bileşen sektörü yiyecek içecek sektörü olarak ortaya çıkmıştır.

Yiyecek içecek sektörünün temel özelliği üretim ile tüketim eş zamanlı olmasıdır. Bu durum üretimin sunulduğu nihai tüketicinin anlık isteklerine uygun üretim ve hizmetin sunulmasını gerektirmektedir. Bu nedenle diğer sektörlerden farklı olarak nihai tüketicinin üretim ve hizmet üzerinde etkisi daha yoğundur.

Yiyecek içecek üretimi ve servisi; insan emeğinin en yoğun olarak kullanıldığı ve otomasyonun sınırlı olduğu bir sektördür. Yiyecek içecek hizmetlerinin sağlıklı, temiz, ortamlarda üretilip servise sunulması temel uzmanlık gerektiren becerilerin başında gelmekte ve bu mesleği yapacak elemanların eğitimini önemli kılmaktadır. Misafir memnuniyetinin ön planda tutulduğu bu sektörde kişisel tercihlere uygun hizmetler sunabilmek kalifiye iş gücünün yeterli miktarda olması ile sağlanabilir. Sektörün günlük yaşantımızın temel gereksinimleri olan yeme ve içme konusunda uzmanlık gerektiren gerçek bir sektördür (Wep_9).

2.4.1.1.1. Mutfak Dalı ğretim Programı

Mutfak araç-gereç ve ekipmanlarını kullanarak hijyen ve sanitasyon kurallarına uygun yiyecek üretimi yapma ve servise hazır hâle getirme yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve ğretim verilen daldır.

Aşcılık mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.1.2. Pastacılık Dalı ğretim Programı

Pastane mutfağı araç-gereç ve ekipmanlarını kullanarak hijyen ve sanitasyon kurallarına uygun pastane ürünlerini yapma süsleme ve servise hazır hâle getirme yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve ğretim verilen daldır.

Pastacılık mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.1.3. Servis Dalı ğretim Programı

Servise hazırlık, servis yapma, hesabın takdimi ve tahsili yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve ğretim verilen daldır.

Servis elemanlığı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.1.4. Bar Dalı Öğretim Programları

Bar hazırlıkları ve düzenini sağlama, içecek hazırlama ve servisini yapma, hesabın takdimi ve tahsili yeterliklerini kazandıracak eğitim ve öğretim verilen daldır.

Barmen/barmaid mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.1.5. Hosteslik Dalı Öğretim Programı

Otobüs, tren ve hava yollarında seyahat öncesi, sonrası ve seyahat sırasındaki yolcu/müşteri hizmetlerini ve servis hizmetlerini yapma yeterliklerini kazandıracak eğitim ve öğretim verilen daldır.

Hosteslik mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.2. Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı

Ülkemizde Konaklama ve Seyahat Hizmetleri alanı Mesleki ve Teknik Eğitimde 4 okul türünde yürütülmektedir. Bu okullar “OTML”, KML”, ATML ve “ÇPL”dir. “OTML”programı uygulayan toplam 115 okulda, “KML” programı uygulayan 13 okulda (Bunun 8 tanesi Anadolu programı uygulamaktadır), “ÇPL” programı uygulayan 1 okulda ve “ATML” programı uygulayan 1 okulda bu alanda eğitim verilmektedir (Wep_8).

Ek 3’de ülkemizde bu alanda eğitim veren lise düzeyindeki okulların buldukları iller ve okul sayıları verilmiştir. Ülkemizde bu alanda “OTML” bünyesinde hizmet veren okul sayısı toplam 114’dür.

Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı Çerçeve Öğretim Programı’nda;

1. Ön büro,
2. Kat hizmetleri,
3. Rezervasyon,
4. Operasyon, dalları yer almaktadır.

2.4.1.2.1. Ön Büro Öğretim Programı

Ön büro elemanının sahip olduğu; konaklama tesisleri, konukların karşılanması, konuk ihtiyaçları ve kayıtları ile ilgili mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Ön büro elemanı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.2.2. Kat Hizmetleri Öğretim Programı

Kat hizmetleri elemanı için gerekli konaklama tesisleri, kat hizmetleri, konuk hizmetleri, departmanı temizlik ve düzeni ile ilgili konularda mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Kat hizmetleri elemanı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.2.3. Operasyon Öğretim Programı

Operasyon elemanının sahip olduğu tur programları, transfer işlemleri ve konukların karşılanması yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Operasyon elemanı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.2.4. Rezervasyon Öğretim Programı

Rezervasyon elemanının sahip olduğu transfer, yer ayırtma, konaklama işletmeleri ve rezervasyon ile ilgili yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Rezervasyon elemanının gerektirdiği, transfer ve tur listelerini hazırlama, yer ayırtma ve rezervasyon işlerini yapma yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.3. Denizcilik Alanı

Ülkemizde denizcilik alanında eğitim veren meslek lisesi sayısı toplam 50'dir. Denizcilik alanında eğitim veren okulların 4 tanesi "ÇPL", 1 tanesi "OTML", 47 de

“**DAML**” ve 10 tanesi de “**DATL**”dir(Wep_8). Ek 4’ de bu alanda “**OTML**”i bünyesinde eğitim veren okulların listesi verilmiştir.

Günümüzde çok hızlı gelişen teknolojinin, dünyada girmediği bir alan kalmamıştır. Buna karşılık yeterli hazırlığı olmayan ve bu gelişme hızına ayak uyduramayan ülkeler, teknolojinin gerisinde kalmaya mahkûm konuma gelmişlerdir.

Teknolojiye ayak uydurabilmenin olmazsa olmazlarından biri de bu teknolojiyi kullanabilecek vasıflı insanların yetiştirilmesidir.

Denizcilik Alanı Çerçeve Öğretim Programında;

1. Gemi Yönetimi,
2. Makine Zabitliği,
3. Gemi Elektroniği Ve Haberleşme,
4. Gemi Otomasyonu,
5. Yat Kaptanlığı,
6. Balıkçı Gemisi Kaptanlığı,
7. Su Ürünleri Üretimi dalları yer almaktadır.

Türkiye, STCW (Standards of Training, Certification and Watchkeeping) uluslararası sözleşmeye taraftır. Bu sözleşme hükümlerine uymayı taahhüt etmiştir. Bu sözleşme denizcilik ile ilgili eğitim standartları, yeterlilikler, denetleme ile ilgili esaslar belirtilmiştir. Uluslararası düzeyde Türkiye’de denizcilik eğitimi veren kurumlar belirli dönemlerde kalite standartları çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Denizcilik alanında uygun standartlarda, teknolojik gelişmelere ayak uydurabilecek meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.3.1. Gemi Yönetimi

Gemi yönetimi (vardiya zabitliği) ile ilgili temel yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Gemi yöneticiliği mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.3.2. Makine Zabitliği

(Gemi) Makine zabitliği gemi makinelerinin işletim, bakım ve onarım yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Makine zabıtlığı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.3.3. Gemi Elektronikleri Ve Haberleşme

Gemi elektronikleri ve haberleşme (telsiz elektronik zabiti) elemanının yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve oğretim verilen daldır.

Gemi elektronikleri ve haberleşme mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.3.4. Gemi Otomasyonu

Gemi otomasyonu elemanının yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve oğretim verilen daldır.

Gemi otomasyonu mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.3.5. Yat Kaptanlığı

Yat kaptanının sahip olduğu, yatı sevk, idare ve yatta turizm faaliyetlerini yurütme yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve oğretim verilen daldır.

Yat kaptanlığı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.3.6. Balıkçı Gemisi Kaptanlığı

Balıkçı gemisi kaptanının sahip olduğu, balıkçı gemisini sevk, idare ve avlama yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve oğretim verilen daldır.

Balıkçı gemisi kaptanlığı mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.3.7. Su Urunleri Uretimi

Su urunleri uretimi elemanının yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve oğretim verilen daldır.

Su ürünleri üretimi ve yetiştiriciliği mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.4. Hasta ve Yaşlı Hizmetleri Alanı

Bu alanda yaşlı bakımı, hasta bakımı ve engelli bakımı adı altında 3 dal bulunmaktadır. Ülkemizde “OTML” türündeki okullar içerisinde sadece Denizli Pamukkale Sema Abdurrahman Karamanlıoğlu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi’nde bu alan bulunmaktadır. Bu alan çoğunlukla “ÇPL”, “KTML” ve “KML” programı uygulayan okullarda bulunmaktadır. Türkiye genelinde bu alanda eğitim veren okul sayısı toplam 137’dir (Wep_8). Ek 4’de Ülkemizde “OTML” bünyesinde bu alanda eğitim veren okulların listesi verilmiştir.

2.4.1.5. Güzellik ve Saç Bakımı Hizmetleri Alanı

Ülkemizde güzellik ve saç bakım hizmetleri alanında hizmet veren işletmelerin hızlı bir şekilde büyümesiyle birlikte sektörde kalifiye insan gücüne ihtiyaç duyulmaktadır.

Mesleki eğitim çalışmaları içinde güzellik ve saç bakım hizmetleri alanı altında “saç bakımı”, “cilt bakımı”, vücut bakımı”, “makyaj” dallarında öğretim programı hazırlanmış olup bu alanlarda eğitim verilmektedir.

Bu programların amacı sektör ihtiyacı olan nitelikli ara elemanları yetiştirmek ve üniversitelerde alanla ilgili bölümlere alt yapı hazırlamaktır. Ülkemizde bu alanda eğitim veren toplam okul sayısı 282’dir Ülkemizde “OTML” türündeki okullar içerisinde sadece Denizli Pamukkale Sema-Abdurrahman Karamanlıoğlu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi’nde bu alan bulunmaktadır. Bu alan çoğunlukla “ÇPL”, “KTML” ve “KML” programı uygulayan okullarda bulunmaktadır (Wep_8). Ek 4’de Ülkemizde OTML bünyesinde bu alanda eğitim veren okulların listesi verilmiştir.

2.4.1.6. Eğlence Hizmetleri Alanı

Ülkemizde “OTML” türü okullar içerisinde bu alanda eğitim veren okul sayısı toplam 5 tanedir. Bu okulların dışında da toplam 7 tane “KML” ve “KTML” eğlence hizmetleri alanı bulunmaktadır (Wep_8). Ek. 4’de bu alanda hizmet veren okulların listesi verilmiştir.

Mesleki eğitim çalışmaları içerisinde eğlence hizmetleri alanı altında, animatörlük ve çocuk animatörlüğü dallarında, öğretim programları hazırlanmıştır.

Eğlence hizmetleri alanı altında yer alan animatörlük ve çocuk animatörlüğü dallarının yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen alandır.

Eğlence hizmetleri alanı altında yer alan mesleklerde, sektörün ihtiyaçları, bilimsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda gerekli olan mesleki yeterlikleri kazanmış nitelikli meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.6.1. Animatörlük

Eğlence hizmetleri alanında animatörün sahip olduğu, sahne, spor ve oyun aktiviteleri, genel kültür, estetik ve planlama yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Eğlence hizmetleri alanında animatörlük mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2.4.1.6.2. Çocuk Animatörlüğü

Çocuk kulüplerinde çocuk animatörlerinin sahip olduğu, çocuk organizasyonları, çocuk aktiviteleri ve etkinlik planlaması ile ilgili yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Eğlence hizmetleri alanında çocuk animatörlüğü mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.

Türkiye’de geçmişte eğlence hizmetleri alanında eğitim yapılmaması nedeniyle ilk kez eğlence hizmetleri alanı ve ona ait dallar olan animatörlük ve çocuk animatörlüğü dallarında öğretim programlarının hazırlanarak eğitimine başlanmasının, sektörde yıllardır süregelen eğitim açığını giderecek önemli bir girişim olacağı düşünülmektedir. Özellikle büyük işletmelerin tamamında bulunan bu bölümler turizm endüstrisindeki önemli alanlar arasına girmeye başlamıştır.

Eğlence hizmetleri, küresel düzeyde hızla değişen pazar ve rekabet koşulları nedeni ile dinamik bir gelişim içindedir. Bu özellikleri nedeni ile stratejik bir hizmet olarak turizm endüstrisinde önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle hızla küreselleşmekte olan bu sektörde rekabet büyük yoğunluk kazanmakta ve rekabet gücünün geliştirilmesi için özel uygulamalar geliştirilmektedir. Havai fişek organizasyonları, müzik ve sanat

etkinlikleri, dekor atölyeleri, kostüm atölyeleri, ses-ışık ekipmanları, animasyon organizasyon şirketleri, insan kaynakları şirketleri, seyahat acenteleri, festival ve benzeri özel organizasyonlar, yiyecek içecek sektörü, spor malzemeleri, animasyon malzemeleri, gösteri organizasyonları, kongre ve seminer organizasyonları, tema parklar ve tema organizasyonları gibi paralel hizmetler de düşünüldüğünde eğlence hizmetleri alanında geniş boyutlu dolaylı istihdam yaratıldığı da bir gerçektir (Wep_10).

2.4.2. Üniversite Düzeyinde Örgün Turizm Eğitimi

Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yükseköğrenim veren, en üst seviyeli insan gücünün ve bilimsel araştırma alanlarının istediği elemanları yetiştiren eğitim kurumlarının tümünü kapsar (Wep_7).

1981 Üniversite reformundan önceki yıllarda, Türk yükseköğretim sistemi beş tür kurumdan oluşmaktaydı. Bunlar:

- Üniversiteler,
- Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı akademiler,
- Bir kısmı diğer bakanlıklara, çoğu Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı iki yıllık meslek yüksekokulları ile konservatuvarlar,
- Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı üç yıllık eğitim enstitüleri,
- Mektupla öğretim yapan YAYKUR (Wep_11).

Yükseköğretimin tüm düzeyleri için etkili ve koordineli bir merkezi plânlamanın olmaması, özellikle de altmışlı ve yetmişli yıllarda yükseköğretim kurumlarının sayısı, çeşidi ve öğrenci sayıları ile başka birçok hususta gözlenen hızlı artış nedeniyle yukarıda belirtilen yükseköğretim sistemi bir süre sonra başarısızlık ve yozlaşma işaretleri vermeye başlamıştır. Bunlara ek olarak 1960-1980 arasında ortaya çıkan siyasi, sosyal ve ekonomik sorunlar, yükseköğretimdeki kötüye gidişi daha da artırmıştır. Bu nedenle yetmişli yılların sonunda köklü bir reform kaçınılmaz hale gelmiş ve sonunda 1981 reformu yürürlüğe konmuştur (Wep_11).

Türk yükseköğretim sistemi 1982 yılı itibarıyla yirmiyedi üniversite ile bunlara bağlı fakülte, enstitü, yüksekokul, konservatuvar ve yüksekokullarından oluşan birleşik bir yapıya dönüştürülmüştür (Wep_11).

Ülkemizde 4 yıllık lise eğitimden sonra üniversite eğitimi önlisans ve lisans düzeyinde iki aşamada yürütülmektedir. Önlisans turizm eğitimi genelde 2 yıllık olmakla birlikte. Bazı üniversiteler 1 yıl hazırlık okutmaktadırlar. Bu nedenle normalde 2 yıl olan önlisans turizm eğitim süresi 3'e çıkarmaktadır. Lisans düzeyindeki mesleki turizm eğitiminin süresi ise 4 yıldır. Ülkemizde ön lisans düzeyinde turizm eğitim Meslek Yüksek Okulları (MYO) aracılığı ile yapılmaktadır. Ayrıca yüksek lisans ve doktora düzeyinde de turizm eğitimi verilmektedir.

2.4.2.1. Meslek Yüksek Okulları (Ön Lisans) Düzeyinde Turizm Eğitimi

Türkiye'de ön lisans düzeyinde mesleki turizm eğitimi faaliyetleri 1970'li yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ara kademe insan gücü yetiştirmek amacıyla oluşturulan "YAYKUR" (Yaygın Yükseköğretim Kurumu) bünyesinde açılan meslek yüksek okulları aracılığı ile başlamıştır (Çavuş vd., 2013).

1975 yılında lise ve dengi okul mensuplarının iki yıllık ön lisans eğitimiyle toplumun gereksinim duyduğu alanlarda ara insan gücü yetiştirmek amacıyla kurulan "YAYKUR", faaliyetlerine son verildiği 1979 yılına kadar, birçok alanda olduğu gibi, turizm ve otelcilik alanında da yaygın ve örgün eğitim faaliyetlerinde bulunulmuştur. Bu kurum turizmle ilgili yürüttüğü eğitim öğretim programlarında, Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu programını esas almış, faaliyetleri durdurulduktan sonra ise öğrenciler yükseköğretim kurullarına aktarılmıştır (Duman, 1992).

Üniversite kapsamında ön lisans düzeyinde ilk yükseköğretim okulu 1970'li yılların ortalarında açılmıştır. İki yıllık yüksek ön lisans eğitimi veren ilk yükseköğretim kurumu olarak 1975-1976 Eğitim ve Öğretim Yılında "Aydın Ön lisans Yüksekokulu" adı altında öğretime açılmıştır (Doğan, 1992). Arkasından Boğaziçi Üniversitesi bünyesinde 1976 yılında Üniversite'nin Ön Lisans Yüksekokulu bünyesinde, iki yıllık ve eğitim dili Türkçe olan Turizm ve Otel Yöneticiliği Programı olarak kurulmuştur (Wep_12).

Ülkemizde ön lisans seviyesinde faaliyet gösteren 2 ve 3 yıllık meslek yüksekokulu sayısı 1980'li yıllarda gözle görülür bir artış göstermeye başlamıştır. 1980'li yıllarda ülkemizde meydana gelen siyasi ve ekonomik gelişmeler her alanda olduğu gibi turizm eğitimi alanında da önemli gelişmeler olmasına neden olmuştur. Turizmin dünya üzerindeki ekonomik etkileri artık ülkemizde de olumlu yönde kendisini hissettirmeye

başlamış ve ülke yöneten siyasiler tarafındanda turizmin ekonomik girdilerinin faydaları algılanmaya başlanmıştır. Ülkemizin 3 tarafının denizlerle çevrili olması ve sahip olduğu tarihi ve doğal güzelliklerin değerlendirilerek diğer ülkelerde olduğu gibi ekonomik fayda sağlanması yönündeki bilinç 1990'lı yıllarda kendini göstermeye başlamıştır. Bunun neticesinde tesisleşme ile birlikte, üniversitelerde açılan bölümler, kontenjanlar, tercih eden öğrenci sayılarında hızlı bir artış yaşanmaya başlamıştır. 2008 yılına gelindiğinde meslek yüksekokullarının sayısının 115'e, kontenjan sayısının 12432'ye, okuyan toplam öğrenci sayısının 35580'e çıktığını ve mezun olan öğrenci sayısının ise 7832 olduğunu görmekteyiz (Çavuş vd., 2008).2009-2010 eğitim yılında ise Türkiye'de önlisans düzeyinde 210 turizm programı bulunmaktadır. İkinci öğretim ve uzaktan eğitim programları ile birlikte toplam sayı 315'dir (Baltacı vd., 2012).2013-2014 eğitim öğretim yılında ülkemizde ön lisans düzeyinde eğitim veren üniversitelerin kontenjanlarının toplam 17187'ye ulaştığı görülmektedir (Wep_25). 1990-2012 tarih aralığında önlisans düzeyinde üniversitelerde mezun olan öğrenci sayısı tablo 2.1'de gösterilmiştir. Bu sayının 7942 olduğu görülmektedir.

Ön lisans programları 2002-2003 öğretim yılına kadar, turizm otelcilik, turizm işletmeciliği, otel yöneticiliği, turizm işletmeciliği ve otelcilik, turizm rehberliği, turizm yönetimi, mutfak yönetimi, yiyecek içecek işletmeciliği, seyahat işletmeciliği, tur operatörlüğü ve tur işletmeciliği gibi isimler altında yürütülmüştür. 2002-2003 öğretim yılında ise, MEB-YÖK Meslek Yüksek Okulları Program Geliştirme Projesi kapsamında yapılan bir çalışma ile ön lisans düzeyindeki turizm programları; turizm ve otel işletmeciliği, turizm ve seyahat işletmeciliği olmak üzere iki ana programa ayrılmış ve YÖK 2002-2003 öğretim yılından itibaren turizm programı uygulayan meslek yüksekokulların bu programa uymaları şartı getirmiştir (Hacıoğlu vd., 2008).

Tablo 2. 1 Ülkemizde 1990-2012 yılları arasında önlisans turizm eğitimi alan öğrenci sayıları

Öğretim Yılları	Mezun Olan Öğrenci Sayıları
1990-1991	822
1994-1995	2551
1999-2000	3782
2004-2005	4007
2009-2010	7772
2011-2012	17942

Kaynak: (Boylu ve Arslan, 2014).

2.4.2.2. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi

Mesleki anlamda turizm eğitiminde ikinci aşama 4 yıllık fakülteler ile otelcilik yüksekokulları ve turizm işletmeciliği bölümleridir. Ülkemizde ortaöğretim kurumları (liseler) sektörün çalışan ihtiyacını karşılamaya yönelik eğitim verirken, ön lisans düzeyinde eğitim veren üniversiteler ara eleman ihtiyaçlarını, lisans düzeyinde eğitim veren okullar ise üst düzey yönetici ihtiyacı ile eğitimci ihtiyacını karşılamak amacıyla eğitim vermektedirler.

Yükseköğretim kurumları; Üniversite, fakülte, enstitü, yüksekokul, konservatuar, meslek yüksekokulu ile uygulama ve araştırma merkezlerinden oluşmaktadır. Ülkemizde 53 devlet üniversitesi ile 26 vakıf üniversitesi bulunmaktadır.

Üniversitelerimizde(vakıf üniversiteleri dâhil) 2073428 öğrenci (Bu sayıya 695591 AÖF öğrencisi dâhildir.) öğrenim görmekte, 26029 öğretim üyesi ile 48878 öğretim elemanı görev yapmaktadır (Wep_12).

Türkiye’de 1992 yılından itibaren yeni üniversitelerin, turizm lisans programlarının sayılarında adeta bir patlama yaşanmıştır. Öyle ki, 2003 yılı itibari ile Türkiye’de 15’i devlet üniversitesi, 8’i de vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 23 üniversitede, 33 lisans düzeyinde turizm programı uygulanmaktadır. “ÖSYM”merkezi yerleştirme işlemine esas olarak, toplam 23 üniversite tarafından 2023 turizm lisans öğrencisi kontenjanı bildirilmiştir (Ünlüören ve Boylu, 2005)

ÖSYM 2014 Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna göre 2014 yılı itibari ile devlet ve vakıf üniversitesi bünyesinde bulunan Fakülte veya yüksek okullarda ki öğrenci kontenjanı sayısı 8796’dır. Bu programların dağılımına bakıldığında sırası ile turizm işletmeciliği bölümü, konaklama işletmeciliği bölümü, seyahat işletmeciliği bölümü, konaklama işletmeciliği bölümü, seyahat işletmeciliği bölümü, turizm ve otel işletmeciliği ve turizm işletmeciliği ve otelcilik bölümlerinin en fazla kontenjanlara sahip bölümler oldukları görülmektedir. Bu bölümlerin dışında lisans düzeyinde turizm eğitimi veren okullarda turist rehberliği, seyahat işletmeciliği ve turizm rehberliği, konaklama işletmeciliği öğretmenliği, seyahat işletmeciliği ve turizm rehberliği bölümü öğretmenliği, turizm ve otelcilik, yiyecek içecek işletmeciliği ve turizm animasyonu bölümleri de faaliyetlerini sürdürmektedir. Öğrenci kontenjanlarının hızla arttığı görülmektedir. Tablo 2.2’de 1990-2012 yılları arasında turizm eğitimi alarak mezun olan öğrenci sayıları verilmiştir.

Öğrenci kontenjanları açısından konu değerlendirildiğinde ise vakıf üniversitelerinin payının % 13 civarında olduğu. Bu bakımdan ise lisans düzeyinde turizm eğitiminin önemli bir bölümünün devlet üniversiteleri aracılığı ile yürütüldüğü anlaşılmaktadır (Hacıoğlu vd., 2008).

Tablo 2. 2 1990-2012 yılları arasında lisans düzeyinde turizm eğitimi olarak mezun olan öğrenci sayıları.

Öğretim Yılları	Turizm Eğitimi Alarak Mezun Olan Öğrenci Sayıları
1990-1991	460
1994-1995	957
1999-2000	1196
2004-2005	1214
2007-2008	1599
2011-2012	2838

Kaynak: (Boylu ve Arslan, 2014)

2.4.2.3.Yüksek Lisans ve Doktora Düzeyin de Turizm Eğitimi

Türkiye'nin uluslararası turizm endüstrisinde ciddi aşama kaydetmesi sonucunda diğer alanlarda olduğu gibi turizm alanında da akademik anlamda turizm eğitime yapılan vurgu giderek artmaktadır. Ülkemizde son yıllarda ön lisans ve lisans düzeyinde olduğu kadar yüksek lisans düzeyinde de eğitim veren üniversite sayısı hatırı sayılır düzeye ulaşmıştır.

Günümüzde üniversitelerin ana görevi yüksek nitelikli insan yetiştirmektir. Bu durum geçmiş yıllara göre her geçen gün farklılaşmaya başlamıştır. Son 10-15 yılda lisans düzeyinde nitelikli insan gücü yetiştirilirken günümüzde artık yüksek lisans ve bunun üstünde doktora düzeyinde yetiştirilmeye başlanmıştır. Bu gelişmenin sebebi hızla çoğalan bilgi birikiminin 2 veya 4 yıllık öğretim sürelerince yeterince kavranamamasıdır. Diğer taraftan dünyada mesleklerin yapılış biçimleri ve şekilleri değişmekte olup bunların uygulama süreleri de her geçen gün süre olarak azalmaktadır. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki günümüzde bir mesleğin ortalama ömrü 3 yıl civarındadır.

Mesleğinizde ne kadar ileri yöntemleri kullanarak çalışıyorsanız çalışın ortalama 3 yıl içerisinde kendinizi güncellemeniz gerekmektedir. Aynı zamanda da yaşam boyu

öğrenim süresi içerisinde örgün eğitimin süresi de giderek artmaktadır. Çok değil, 10-15 yıl önce lisans eğitimine özellikle bazı bölümlerde işverenler ve çalışanlar önem vermeseler de günümüzde lisans mezunu olmak artık hiçbir ayrıcalık olarak görülmemektedir. Günümüzde yüksek lisans ve doktora düzeyinde yapılan öğretim bireye önemli bir ayrıcalık sağlamaktadır.

Türkiye’de lisansüstü turizm eğitimi iki aşamada gerçekleşmektedir. Lisans sonrasında yüksek lisans ve doktora olmak üzere iki düzey bulunmaktadır.

Buna göre, Türkiye’de yüksek lisans programları için, öğrencilerin belirli bir kariyere yönlendirilmiş bireyler olarak turizm endüstrisinde orta ve üst düzey yönetici, danışman ve turizm endüstrisinin bütün yönleri ile iyi bir araştırmacı olmasını sağlamak; doktora programları için ise, turizm disiplinde akademik başarı için araştırma yapmak ve problem çözmek, öğretim ve iletişim yeteneklerini geliştirerek akademik olarak en yüksek standartlarda bilgiyle donanmak amaçları yer almaktadır (Pelit ve Gücer, 2006)b

Tablo 2.3’de gösterildiği gibi, 1990-1991 öğretim yılında yalnızca yüksek lisans düzeyinde 258 öğrenci mevcut iken, 2012-2013 öğretim yılında 973’ü yüksek lisans ve 291’i doktora düzeyinde olmak üzere 1264 öğrenci turizm alanında lisansüstü eğitim ve doktora yapmaktadır.

Tablo 2.3 1990-2012 yılları arasında yüksek lisans ve doktora öğrenci sayıları.

Yıllar	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
1990-1991	195	63	258
1994-1995	295	65	360
1999-2000	371	69	440
2004-2005	334	72	406
2009-2010	468	175	643
2012-2013	973	291	1264

Kaynak: (Boylu ve Arslan, 2014).

2.5. YAYGIN TURİZM EĞİTİMİ

Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan bireylere ilgi ve gereksinme duydukları alanda örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin

tümünü kapsar. Yaygın eğitim; genel ve meslekî teknik yaygın eğitim olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Yaygın eğitim kurumları şunlardır: Halk eğitimi merkezleri, Çıraklık eğitimi merkezleri, mesleki eğitim merkezi, özel kurslar, özel dershaneler, eğitim ve uygulama okulları(özel eğitim), meslek okulları(özel eğitim), meslekî eğitim merkezleri (özel eğitim), bilim ve sanat merkezleri (özel eğitim), açık ilköğretim okulu, açık öğretim lisesi.Yaygın eğitim, yetişkinlere okuma-yazma öğretmek, temel bilgiler vermek, en son devam ettikleri öğrenim kademesinde edindikleri bilgi ve kabiliyetlerini geliştirmek ve hayatını kazanmasını sağlayacak yeni imkânlar kazandırmak amacıyla verilen okul dışı eğitimidir.Yaygın eğitim; halk eğitimi, çıraklık eğitimi ve uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilmektedir.

2005 yılında 9648 yaygın eğitim kurumunda (halk eğitim merkezi ve çıraklık eğitim merkezlerinde) 3886638 kursiyer öğrenim görmüş ve 73507 öğretmen görev yapmıştır. Bununla birlikte, 2005-2006 eğitim-öğretim yılında 103914 öğrenci açık ilköğretim, 283938 öğrenci ise açık lise uygulaması kapsamında öğrenim görmektedir (Wep_7).

2.5.1.Kültür ve Turizm Bakanlığının Düzenlediği Yaygın Mesleki Turizm Eğitimi

Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından gerek konaklama ve yeme-içme tesislerinde görev yapan personelin mesleki niteliklerinin geliştirilerek, hizmet kalitesinin artırılması gerekse toplumda turizm bilincinin oluşturulması amacıyla ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli turizm eğitimi programları düzenlenmektedir. Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğünce ülkemizde konaklama ve yeme-içme tesislerinde çalışan personel ile ev pansiyonculuğu yapan/yapmayı planlayan kişilere yönelik olarak aşağıdaki eğitim programları düzenlenmektedir.

2.5.1.1. İşbaşı Eğitimi Kursları

- Ön büro
- Yiyecek-İçecek Servisi
- Kat Hizmetleri
- Yiyecek Üretimi

- Yöneticileri Eğitici Olarak Yetiştirme
- Ev Pansiyonculuğu Eğitimi

2.5.1.2. Turizm Bilinci Eğitim Programları

- Kişisel Gelişim Semineri
- Ev Pansiyonculuğu Bilinçlendirme Semineri'dir.

Turizm Bakanlığı tarafından, konaklama ve yeme-içme tesislerinde görev yapan personelin mesleki bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi amacıyla tesisler, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri, ilgili sivil toplum kuruluşları, yerel idarelerden gelen talepler doğrultusunda “İşbaşı Eğitimi Kursları” düzenlenmektedir.

-Ön büro, Yiyecek ve İçecek Servisi, Kat Hizmetleri ve Yiyecek Üretimi branşlarında verilen “İşbaşı Eğitimi Kurslarına halen o departmanda görev yapmakta olan personel katılmaktadır.

-Yöneticileri eğitici olarak yetiştirme kursu, konaklama ve yeme-içme tesislerinde bölüm müdürü, müdür yardımcısı, bölüm şefi ve yönetici düzeyinde görev yapan personelin, alan bilgilerini ve deneyimlerini astlarına etkin bir şekilde iletme yollarını göstermektir.

-Ev pansiyonculuğu eğitimi ev pansiyonculuğu yapan veya yapmayı planlayan kişilerin mesleki bilgi ve becerileri ile tutum ve davranışlarını geliştirmek üzere düzenlenen eğitim programlarıdır.

"İşbaşı Eğitimi Kursları" Bakanlığımıza bağlı olarak görev yapan usta öğreticiler tarafından eğitim talebinde bulunan tesiste verilmektedir. Kurs sonrası yapılan sınavda başarılı olan kursiyerlere “Başarı Belgesi” verilmektedir.

-Kişisel gelişim seminerleri kurumsal gelişimin temeli olarak, çalışanların, motivasyonlarını artırmak ve hizmet kalitesini yükseltmek amacı ile düzenlenen bilgilendirme seminerleridir. Seminer,

- Kişilerarası iletişim,
- Motivasyon,
- Takım çalışması,

-Beden Dili,

-Zaman Yönetimi gibi konuları içerir.

-Ev Pansiyonculuğu Bilinçlendirme Semineri, ev pansiyonculuğunun nasıl yapılacağına yönelik usul ve esaslara ilişkin bilgileri içerir. Söz konusu bilinçlendirme eğitimleri sonunda katılımcılara “Katılma Belgesi” verilmektedir (Wep_13).

2.5.2. Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Verilen Yaygın Mesleki Turizm Eğitimi

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilen (MEB) yaygın mesleki turizm eğitimi faaliyetleri 2011 yılına kadar Ticaret ve Turizm Genel Müdürlüğü ile Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekteydi. Ancak MEB tarafından yayınlanan 14 Eylül 2011 tarihli “Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” ile mesleki ve teknik alanda eğitim veren genel müdürlükler tek çatı altında birleştirilmiştir. Bu tarihten itibaren yaygın eğitim faaliyetleri bu genel müdürlük ile Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

2.5.3. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen yaygın mesleki eğitim faaliyetleri

-Turizm Eğitim Merkezleri (TUREM)

-Halk Eğitim Merkezleri (HEM)

-Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Sistemi

-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Tarafından Açılan Kurslar

-Diğer Kurslar

2.5.3.1. Turizm Eğitim Merkezleri (TUREM)

Ülkemizde bugün itibari ile 7 farklı ilimizde 10 adet turizm eğitim merkezi faaliyet göstermektedir. Bu merkezler şunlardır:

-ANTALYA – KEMER – Kemer Turizm Eğitim Merkezi

-ANTALYA-MERKEZ- Arapsuyu Mehmet Zeki Balcı Turizm Eğitim Merkezi

-ISPARTA – MERKEZ – Isparta Turizm Eğitim Merkezi

- İZMİR – BALÇOVA – Balçova Turizm Eğitim Merkezi
- İZMİR – ÇEŞME – Alaçatı Turizm Eğitim Merkezi
- İZMİR- SELÇUK – Selçuk Turizm Eğitim Merkezi
- BURDUR- BURDUR- Turizm Eğitim Merkezi
- KASTAMONU – MERKEZ – Kastamonu Turizm Eğitim Merkezi
- NEVŞEHİR – ÜRGÜP – Ürgüp Özdemir Baykal Turizm Eğitim Merkezi
- TRABZON – VAKFIKEBİR – Vakfikebir Turizm Eğitim Merkezi

Turizm endüstrisinin ihtiyaç duyduğu iyi yetişmiş ara elemanları yetiştirmek amacıyla, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olarak 1967-2006 yılları arasında faaliyet gösteren “TÜREM”ler 03.02.2006 tarihinde yayınlanarak yürürlüğü giren 5450 sayılı kanun gereği bu tarihten itibaren Milli Eğitim Bakanlığına devredilmişlerdir (Wep_14).

TÜREM'ler de, turizm işletmelerinde çalışmak isteyen özellikle lise mezunu kişilere yönelik; iş garanti ve ücretsiz, “Turizm İşletmelerine Personel Yetiştirme Temel Eğitim Kursları” isminde mesleki turizm kursları düzenlenmektedir. Bu kurslar; Yiyecek ve İçecek Hizmetleri, Yiyecek ve İçecek Üretimi ve Kat Hizmetleri olmak üzere 4 alanda yapıldığı görülmektedir.

2.5.3.2. Halk Eğitim Merkezleri

MEB Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Yönetmeliği ile HEM'nin görevleri belirlemiştir. HEM'i MEB Çıracılık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak eğitim faaliyetlerini yürütmektedir.

HEM'nin görevlerinden birisi de; Meslek öncesi eğitim ve yeni bir meslek edinme, çok yönlü iş eğitimi, endüstri içinde eğitim ve hayat boyu öğrenme konularını kapsayan yaygın eğitim veya kısa süreli ve kademeli mesleki ve teknik eğitim programları uygulamak; yerel düzeyde iş gücü piyasası ile ilgili araştırmalar yaparak istihdama yönelik meslek alanlarında kurslar düzenlemek ve nitelikli insan gücü yetiştirilmesine katkı sağlamak şeklindedir (Wep_15).

“HEM” tarafından açılan kurslara katılıp başarılı olan ve belge alan kursiyerler turizm alanında faaliyet gösteren işletmelerde iş bulup istihdam edilme olanağına sahip olmaktadır.

Tablo 2.4 HEM aracılığı ile konaklama ve seyahat hizmetleri alanında açılacak kurslar gösterilmiştir.

SIRA	KON. VE SEY. ALANINDA AÇILABİLEEK KURSLAR
1	Bagaj Taşıyıcı Şefi
2	Çamaşırhane Elemanı
3	Kuru Temizleme Elemanı
4	Oda Temizleyici
5	Ön Kasa Elemanı
6	Rezervasyon Elemanı
7	Üniforma Görevlisi
8	Bagaj Taşıyıcı
9	Kapı Görevlisi
10	Malzeme Taşıyıcı
11	Meydancı
12	Santralist
13	Tur Animatörü
14	Kırsal Turizm Etkinliği
15	Kat Hizmetleri Elemanı
16	Ön Büro Elemanı
17	Havuz Suyu Operatörlüğü

Tablo 2.4 devam.

Kaynak: (Wep_16).

Tablo 2.5 HEM'iAracılığı ile yiyecek ve içecek hizmetleri alanında açılacak kurslar gösterilmiştir.

SIRA NO	YİYECEK İÇECEK HİZMETLERİ ALANINDA AÇILABİLECEK KURSLAR
1	Aşçı
2	Barmen
3	Pastacı
4	Servis Elemanı
5	Aşçı Yardımcısı
6	Bar Servis Elemanı
7	Muhallebici
8	Otobüs Hostesliği
9	Pastacı Yardımcısı
10	Pizzacı
11	Servis Elemanı Yardımcısı
12	Aşçı Çırağı
13	Bar Komisi
14	Bulaşıkçı- Meydancı
15	Pastacı Çırağı

16	Servis Komisi
17	Pideci
18	Yaş Pasta Yapımı
19	Pasta Yapımı ve Sunumu
20	Gıda Hijyeni ve Sanitasyon
21	Servis
22	Baklava Yapımı
23	Açık Alan Satıcıları Eğitimi
24	Gaziantep Mutfağı
25	Aşçı Hijyen Eğitimi
26	Barmen Hijyen Eğitimi
27	Et ve et Ürünleri İşletmeciliği Hij. Eğitimi
28	Otel/Motel/Lokanta Yöneticileri Hijyen Eğitimi
29	Pastacı Hijyen Eğitimi
30	Servis Görevlisi
31	Servis Görevlisi Hijyen Eğitimi
32	Şef Hijyen Eğitimi

Tablo 2.5 devam.

Kaynak: (Wep_16).

Yukarıdaki alanların dışında güzellik ve saç bakımı alanının turizm ile ilgili alanlarının yanında eğlence hizmetleri alanında animatör ve çocuk animatörlüğü kursları açılabilir.

Tablo 2.6 HEM'nin 2005-2006 öğretim yılına ilişkin kurs türü ve kurs adına göre kursiyer sayıları.

Kurs Türü	Kurs Adı	Kurs Sayısı	Erkek	Kız	Toplam
Gıda ve Sağlık	Aşçılık	118	1972	32	1974
	Sıcak Mutfak Aşçılığı	23	307	150	457
	Yiyecek Hazırlama ve Pişirme	84	591	1452	2043
	Toplam	225	2840	1634	4474
Otelcilik ve Turizm	Kantin ve Açık Alan Kursu	65	1295	392	1682
	Otelcilik ve Turizm Eğitimi	28	908	183	1091
	Toplam	93	2203	575	2778
Genel Toplam					7252

Kaynak: Hacıoğlu vd. 2008.

2.5.4. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Sistemi

Türkiye’de Açık öğretim sistemi uzaktan eğitim sistemi ile üniversite okumak isteyenlerin yükseköğretim almalarını sağlayan çağdaş bir eğitim sistemidir. Bu sistem gelişmiş ya da gelişmekte olan pek çok ülkede uygulanmaktadır.

Türk yükseköğretim sisteminde 28. yılını tamamlayan Anadolu Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Sistemi, yaklaşık 1milyon 700 bin öğrencisi ve bir buçuk milyon mezununa uzaktan eğitim yoluyla yükseköğrenim sağlamanın yanı sıra özel projeler yardımıyla Türkiye’nin eğitim sorunlarının aşılmasında vazgeçilmez bir rol üstlenmektedir (Wep_24).

Uzaktan Eğitimin başlangıcı sayılabilecek mektupla öğrenim, bir okul veya yetkili kurum tarafından posta vasıtasıyla yürütülen öğretim yöntemidir. Mektupla öğrenim, kültürel gelişim ve mesleki eğitim için hemen her bilim dalında eğitim sağlamıştır. Özellikle fiziksel engelliler ve eve bağlı olanlar için ideal olan mektupla öğrenim kursları, görme engelli ve sağır çocukların anne-babaları için de özel programlar düzenlenmiştir. İş çevreleri, dernekler ve silahlı kuvvetler, mektupla öğrenimden yoğun biçimde yararlanmış olan kurumlardır. 1840 yılında, İngiltere’de, bir stenograf olan Pitman, mektupla steno öğretmeye başlamıştır. Pitman, gerçekleştirdiği uzaktan eğitim uygulamalarıyla, öğrencilere eğitim vermiştir. Bu eğitim uygulamalarında, öğrencilere İncil’de yer alan küçük parçaları steno ile yazmayı öğretmiştir. Bu derslerde öğrencilerin başarıları da notla değerlendirilmiştir. 1919 yılında ABD’de eğitim ile ilgili ilk radyo istasyonu kurulana kadar mektupla eğitim hızlı bir şekilde farklı ülkelerde kullanım alanı bulmuştur.

Türkiye de ilk uzaktan eğitim uygulaması 1956 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsünde başlatılmıştır. Bankada çalışanların hizmet içinde yetiştirilmesini amaçlayan bu çalışmada banka çalışanları mektupla öğrenim görmüşlerdir. 1958 yılında ise Türk Eğitim Sisteminde uzaktan eğitim uygulamasında ilk önemli adım atıldığı görülmüştür. Bu önemli adım Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Mektupla Öğretim Merkezi kurup dışarıdan okul bitirmek isteyenlere hazırlık kurslarının mektupla verilmeye başlamasıdır. 1974 yılında Mektupla Öğretim Merkezi, Mektupla Öğretim Okuluna dönüştürülmüştür. Üçüncü aşamada ise Uzaktan öğretimin yükseköğretim kademesine girmesidir. İlk girişim ise 1974 yılında

Mektupla Yüksek Öğretim Merkezinin kurulmasıdır. Bu merkez 1983 yılında Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu adını almıştır.

Uzaktan Öğretimin yükseköğretim kademesindeki bu girişimlerinin yerini 15 ay sonra (YAYKUR) Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu almıştır. Bu kurum çeşitli nedenlerle başarısız olmuş ve 1981 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı Yükseköğretim yasası nedeniyle ve aynı yasa ile Anadolu Üniversitesi bünyesinde Açık Öğretim Fakültesi kurulmuştur (Wep_17).

Turizm ve Otel İşletmeciliği Önlisans Programı, açıköğretim eğitim sisteminin Türkiye’de 1993 yılında yeniden yapılandırılması ile açılmıştır. Amaç turizm endüstrisinde çalışacak nitelikte eleman yetiştirmektir. Bu bölümün öğretim süresi 2 yıldır. Bu bölümde okuyan öğrenciler kendilerine verilen kaynakların yanında radyo ve televizyondan da destek alarak yılda üç kez yapılan vize, final ve bütünleme sınavlarına girmek ve başarılı olmak suretiyle öğretim görmektedirler.

Açıköğretim programları, otelcilik ve yiyecek içecek endüstrisine faydalı olacak ara elemanları yetiştirmeyi hedeflemektedir. Açıköğretim programlarında genel turizm bilgisi, turizm acentacılığı, otel işletmeciliği, konaklama ve yiyecek – içecek hizmetleri ile ilgili dersler yer almaktadır. Turizm ve otel İşletmeciliği önlisans programlarıdır. Her ne kadar yukarıda temel öğrenme materyallerinin ders kitapları, radyo ve tv. olduğundan bahsedilse de bazı temel dersler için arzu edildiğinde yüzyüze eğitim hizmeti sunulmaktadır. Ayrıca bu alanda faaliyet gösteren dershaneler de mevcuttur. Bunların dışında öğrenciler internet üzerinden e kitap, e sınav, e alıştırma ve danışmanlık gibi pek çok hizmetten de yararlanmaktadırlar (Wep_18).

2.5.5. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Tarafından Verilen Turizm Eğitimi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, “İŞKUR” (Türkiye İş Kurumu) Ulusal istihdam politikasının oluşturulmasına ve istihdamın korunması, geliştirilmesi ve işsizliğin önlenmesi faaliyetlerine yardımcı olmak, işsizlik sigortası işlemlerini yürütmek gibi amaçlarla kurulmuştur. İşgücü piyasası verilerini, yerel ve ulusal düzeyde derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayınlamak, “İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulunu” oluşturmak ve Kurul çalışmalarını koordine etmek, işgücü arz ve talebinin

belirlenmesine yönelik işgücü ihtiyaç analizlerini yapmak, yaptırmak gibi görevleri de bulunmaktadır.

İş gücü uyum dairesi başkanlığı ilgili tüm paydaşlar ile işbirliği yaparak, hayat boyu öğrenme felsefesi içerisinde meslek edindirmek, meslek geliştirme ve meslek değiştirme kursları düzenlemek, istihdamında zorluk çekilen mesleklere yönelik kursların düzenlenmesi, işsizliğin yoğun olduğu yerlerde işsizliği azaltıcı programlar açmak ve çalışan işgücüne ihtiyaç duyulması ve talep edilmesi halinde eğitim programları düzenlemek gibi görevleri vardır.

“İŞKUR” iş gücü yetiştirmek amacıyla aşağıda belirtilen kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapıp, hizmetler satın alır (Wep_19).

- Üniversiteler ile çeşitli alanlarda işbirliği yapılmaktadır.
- Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarla işbirliği yapılmaktadır.
- Özel eğitim kurumları ve özel eğitim işletmeleri ile işbirliği yapılmaktadır.
- Özel sektör ile işbirliği yapılmaktadır.
- Eğitim için gerekli donanıma sahip, dernek, vakıf, işçi, işveren, esnaf ve meslek kuruluşları, meslek birlikleri vb. kurumlar ve kuruluşlar.
- Kamu kurum ve kuruluşları, döner sermayeli kuruluşlar, belediyeler ile işbirliği yapılmaktadır.

Tablo 2.7 2013 yılında “İŞKUR” tarafından turizm alanında açılan meslek kursları.

Meslek Grupları	Kurs Sayısı Toplam	Katılan Sayısı		
		Erkek	Bayan	Toplam
AŞÇI	217	421	847	1268
KAT GÖREVLİSİ-TEMİZLİK	110	370	844	1214
AŞÇI YAMAĞI (ÇIRAĞI)	48	156	216	372
TURİZM VE OTELCİLİK ELEMANI	6	10	17	27
TURİSTİK VE HEDİYELİK EŞYA YRD.	2	11	0	11
KAT ŞEFİ (TURİZM)	6	4	4	8
TURİZM DANIŞMA ELEMANI	5	2	3	5
TUR OPERATÖRÜ	2	0	2	2
TURİZM VE OTEL İŞLETMECİLİĞİ ELE.	1	1	0	1
TOPLAM	398	976	1933	2909

Kaynak : (Wep_20).

Kurslar, her ilde İl Milli Eğitim Müdürlüklerince onaylı eğitim programlarına yürütülür. İşkur tarafından yürütülen meslek edindirme kursları Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından meslek liselerinde uygulanan “modüler” eğitim programları ile paralel olarak yürütülmekte ve bu kapsamda her ders için hazırlanmış olan modüllerin kaynak olarak kullanılması ile gerçekleştirilmektedir. Bu kursların süreleri ortalama olarak bir ay ile 6 ay arasında değişmektedir. Kurs programları teorik ve klasik olmak üzere toplam iki bölümden oluşmaktadır. Teorik bölüm meslekle ilgili temel bilgi kazandırmayı; pratik bölüm ise kursiyerlerin kursun niteliğine göre işletmede bizzat uygulama yaptırılarak teorik bilgilerin pekiştirilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Bu öğrenme faaliyetinin sonunda yazılı ve uygulamalı sınavlar yapılmaktadır. Bu kursları başarı ile bitirenlere kurs bitirme belgesi verilir. Bu kurs bitirme belgeleri kursun açılmasında işbirliği yapılan kurum veya kuruluşlarla birlikte düzenlenir. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içerisinde açılan kurslarda belgeler Halk Eğitim Merkezleri tarafından düzenlenir (Wep_19).

2.5.6. Özel Kuruluşlar Tarafından Verilen Yaygın Mesleki Turizm Eğitimi

Yaygın mesleki turizm eğitimi çoğunlukla devlet eliyle yürütülürken bu alanda özel kuruluşlarda da çeşitli çalışmalar yapmaktadırlar. Özel kuruluşlar tarafından seyahat alanında uçuş hostesliği, Yer Hostesliği, Tur Operatörlüğü, Ticketing Uzmanlığı programlarında yaygın eğitim verilmektedir. Yiyecek-İçecek Hizmetleri Kursu, Sektöre Yönelik Finans Eğitimleri, Amatör Barmen, Sofra Adabı ve Ağırhama Sanatı, Şarap, Yemek ve İçki Fotoğrafçılığı Kursu, Profesyonel Aşçılık Eğitimi, Profesyonel Pasta ve Emekçilik Eğitimi, İleri Seviye Yat Personeli Eğitimi verilmektedir (Hacıoğlu vd., 2008).

2.5.7. Diğer Kuruluşlar Tarafından Verilen Turizm Eğitimi

Türkiye’de yaygın mesleki turizm eğitimi üniversite vakıfları ve çeşitli meslek kuruluşları tarafından da yürütülmektedir. Bu kuruluşlar:

- TÜRSAB (Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği)
 - TUROB (Turistik Otelciler Birliği)
 - TUREFOD (Türkiye Otelciler Federasyonu)
 - THY (Türk Hava Yolları)
 - TUGEV (Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı)
 - TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)
 - ALTSO (Alanya Ticaret ve Sanayi Odası)
 - MEKSA (Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme Vakfı)
 - Gazi Eğitim ve Kültür Vakfı
 - İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Araştırma Vakfı
 - W-BİLSİT Uluslararası Eğitim Kurumu (Türk Pazarlama ve Eğitim Vakfı)
- Çeşitli üniversitelerin sürekli eğitim merkezleri (Boğaziçi Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Ufuk Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Ankara Üniversitesi vs.) yaygın eğitim faaliyeti yürütmektedir.(Hacıoğlu vd., 2008).

2.6. OTELCİLİK VE TURİZM MESLEK LİSELERİ DÜZEYİNDE BECERİ EĞİTİMİ UYGULAMASI

Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Programı uygulayan okullar turizm endüstrisinin özelliği nedeni ile yoğunlaştırılmış eğitim uygulamaktadırlar. Öğrenciler, sektörün özelliği doğrultusunda; her yıl turizm bakımından hareketsiz olan Ekim-Mart ayları arasındaki altı aylık sürede okulda eğitim görürlerken; turizm mevsimi ile birlikte, Nisan-Eylül ayları arasındaki ikinci altı aylık dönemde turizm işletmelerinde uygulamalı beceri eğitimi görmektedirler.

Mezunların yabancı dil bilgisi ile birlikte, turizm işletmelerinde yoğun bir uygulama programına tabi tutularak yetiştirilmeleri bu okullara ve mezunlarına olan talebi artırmaktadır. Uygulamalı eğitim süresince öğrencilere işyerlerinde yaşlarına uygun olarak asgari ücretin en az % 60'ı oranında ücret ödemesinin yanı sıra, sigortaları da mevzuat gereği öğrenim görülen okul müdürlüğünce maliye bakanlığından aktarılan ödenekler ile yapılmaktadır. Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde uygulanan bu

model, diğer meslek liseleri için örnek model olmanın yanı sıra, turizm potansiyeli bulunan diğer ülkeler için de örnek alınabilecek bir eğitim modelidir. Mezun olanlar, yükseköğretim kurumlarına girebilmek için Öğrenci Seçme Sınavına (YGS-LYS) katılma hakkına sahiptirler. Ayrıca, 4702 sayılı Kanun gereğince sınavsız olarak alanlarındaki meslek yüksekokulu programlarına girebilmektedirler.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında yoğunlaştırılmış eğitim, en güncel haliyle 7 Eylül 2013 tarihli resmi gazetede yayınlanan Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin 63. Maddesi doğrultusunda yapılmaktadır. “OTML” türünde turizm eğitimi veren okulların tamamı ülkemizde yoğunlaştırılmış eğitim uygulamaktadırlar. Şöyle ki bu okullarda 4 yıllık lise eğitiminin 9. Sınıfı tüm liseler için ortak olmakla birlikte öğrenciler 10. Sınıf da alan seçimi 11. Sınıf da ise dal seçimlerini yapmaktadırlar. 9. Sınıf eğitimi diğer alanlarda olduğu gibi 36 hafta iken, 10. Sınıfların 28 hafta, 11. Ve 12. Sınıfların ise okulda geçirdikleri süre toplam 24 haftadan ibarettir. 10. ve 11. Sınıfta okuyan öğrenciler her yıl mayıs ayının ilk haftası ile eylül ayının son haftasına kadar kesintisiz olarak beceri eğitimine tabi tutulurlar. 12 sınıflar ise nisan ayının 3. Haftası mezun olmak sureti turizm ayının başladığı mayıs ayında sektördeki yerlerini alırlar.

2.6.1. İşletmelerde Beceri Eğitiminin Amacı

Beceri eğitiminin amacı öğrencilerin okulda öğrendikleri mesleki bilgileri uygulama alanına geçirme, öğrencilere iş hayatında deneyim kazanma ve kurumların işleyişlerini tanıma imkanı sağlamaktır. Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde lise düzeyinde başka hiçbir okul türünde uygulanmayan yoğunlaştırılmış eğitim sonrası beceri eğitimi uygulaması yapılmaktadır. Öğrenciler okulda almış oldukları meslek derslerinin uygulamasını yoğun bir şekilde görme imkanı bulmaktadırlar.

Eğitim kurumlarının en önemli misyonu öğrencileri gerek teorik açıdan gerekse pratik açıdan verimli bir şekilde yetiştirmektir (Çetin, 2005). Beceri eğitimi esnasında öğrenci birinci elden bilgi almakta ve henüz eğitim sürecinde iken kariyer olanaklarını tespit etmektedir (Günay, 2014). Nitelikli insan gücünde ancak etkin ve kaliteli turizm eğitimi ve öğretimiyle sağlanabilir (Ünlüören, 2000).

Otelcilik ve Turizm Meslek liselerinin diğer liseler göre en önemli farkı öğrencilerin 10. ve 11. sınıflarda beceri eğitimi yapmalarındadır. Bu farklılık “OTML” liselerinin en

önemli özelliklerinden biridir. Beceri eğitimi yapan öğrenciler belli bir ders saati kadar uygulamayı başarıyla gerçekleştirmek zorundadırlar.

Beceri eğitimi sayesinde öğrenciler daha lisedeyken iş koşullarını görmekte, iş hayatına hazırlanmakta ve en önemlisi öğrendikleri bilgileri iş ortamında uygulayarak becerilerini daha fazla geliştirmektedirler. Beceri eğitimine giden öğrenciler iş hayatına diğer yaşlılarından bir adım önde başlamaktadırlar.

Beceri eğitiminde bir ders gibi değerlendirilir ve öğrenciler yaptıkları beceri eğitiminden değerlendirmeye tabi olurlar. Aynı zamanda okuldaki gibi işletmede yapılan beceri eğitiminde de devam-devamsızlıkları takip edilir. Öğrencilerin beceri eğitiminden aldığı notlar karne ve diploma notlarını da etkilemektedirler.

Ülkemizde Mesleki ve Teknik Eğitim uygulayan okullar içerisinde öğrencilerine en yoğun uygulama imkanı sunan okullar Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi programı uygulayan okullardır.

2.6.2. İşletmelerde Beceri Eğitiminin Tarafları ve Sorumlulukları

Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi programı uygulayan okullarda beceri eğitiminin öncelikli sorumluları işletme yetkilisi ile okul müdürleridir.

İşletmelerde uygulanan beceri eğitiminin yasal sorumluluğu her ne kadar okul müdürleri ve işletme yetkililerinde olsa da bu uygulamanın amacına ulaşabilmesi için diğer paydaşlara da yasal sorumluluklar yüklenmiştir. Bunlar; koordinatör öğretmenler, işletmelerdeki usta öğreticiler veya eğitim sorumluları ve öğrencilerdir.

2.6.2. İşletmede Beceri Eğitiminin Planlanması Ve Uygulanması

Otelcilik ve Turizm Liselerinde beceri eğitiminin planlanması ile ilgili esaslar 7 Eylül 2013 tarihli “Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliği” ile düzenlenmiştir. Yönetmeliğin yayınlandığı tarihe kadar bu işlemler Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmekteyken aynı yönetmelik ile Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinin yürürlükten kaldırılması ile işletmelerde beceri eğitimi uygulaması tamamen Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğikapsamında yürütülmektedir. Aynı zamanda Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri Uygulama Yönergesi de yürürlükte. Ek 5. İlgili yönetmelik kapsamında yürütülen Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde beceri eğitimini 3 ana başlık altında toplayabiliriz.

Bunlar:

- a) Beceri eğitiminin okul tarafından planlanması aşaması.
- b) Beceri eğitiminin uygulanma aşaması.
- c) Beceri eğitiminin değerlendirilmesi aşaması.

2.6.2.1. Beceri Eğitiminin Okul Tarafından Planlanması Aşaması

MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği doğrultusunda Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde beceri eğitiminin planlanma aşamalarını şu şekilde özetleyebiliriz:

- a) İl ve ilçe millî eğitim müdürlükleri, komisyon raporları doğrultusunda hangi işletmeye hangi meslek alan/dalından ne kadar öğrencinin gönderileceğine ilişkin raporların bir örneğini mart ayı içinde ilgili okul müdürlüklerine gönderir.
- b) Okul tarafından çalışma takvimi doğrultusunda beceri eğitimi tarihlerinin ve beceri eğitimi yapılacak alan, dal ve öğrenci sayılarının duyurusu mart ayında yapılır.
- c) Okul müdürü veya koordinatör müdür yardımcısının başkanlığında alan/bölüm şefleri, ilgili meslek alanından en az bir atölye, laboratuvar ve meslek dersleri öğretmeninden oluşan komisyon kurulur.
- d) İşletmelerin beceri eğitimi için talep ettikleri öğrenci sayıları ile alan ve dallarını gösterir formu mart ayı sonuna kadar okula resmi yolla bildirmeleri sağlanır.
- e) Okul idaresi tarafından kurulan komisyonun öğrencilerin talepleri, okul başarıları, yetenekleri ve okumakta oldukları alan/dalı da dikkate alarak işletmelere yerleştirir. (nisan ayı). Yapılan planlama dışında, uygun işletme bulunduğu daha sonra bu işletmelere de öğrenci gönderilebilir.
- f) Nisan ayının son haftası ile mayıs ayının ilk haftası arasında öğrenci sözleşmelerinin yapılması (Ek 6) sağlanır.

2.6.2.2. Beceri Eğitiminin Uygulanması Aşaması

MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği doğrultusunda Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde beceri eğitiminin uygulanması aşamalarını şu şekilde özetleyebiliriz:

Aynı işletmede beceri eğitimi veya yaz uygulaması yapan en fazla 15 öğrenci için bir koordinatör öğretmen görevlendirmesi yapılır. İşletmelere ve öğrencilere koordinatör öğretmenlerin isimleri ve sorumlulukları bildirilir.

Öğrenci yeterlilik tabloları doğrultusunda öğrencilerin mayıs-eylül aylarında işletmede beceri eğitimi yapmalarının sağlanması ve bu sürecin okul yönetimi ve koordinatör öğretmenlerce takibi sağlanır.

Öğrencilerin beceri eğitimleri sırasında iş dosyası tutmaları sağlanır. Bu dosyaların usta öğreticiler tarafından düzenli olarak kontrol edilmesi sağlanır.

Eğitim birimlerinin, en az on öğrencinin eğitim yapabileceği, çağın gereklerine ve her türlü sağlık ve koruyucu güvenlik önlemlerinin alındığı, beceri ve teorik eğitime uygun, günün şartlarına göre gerekli ve yeterli araç-gereçle donatılmış olmasına özen gösterilir.

Beceri eğitimini tamamlayamayanlara okulda telafi eğitimi verilir.

2.6.2.3. Beceri Eğitiminin Değerlendirilmesi Aşaması

MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği doğrultusunda Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde beceri eğitiminin değerlendirilmesi aşamalarını şu şekilde özetleyebiliriz:

- a) Beceri eğitimi süresinin bitimi itibari ile öğrencilerin okulda beceri sınavları yapılır.
- b) Öğrencilerin beceri eğitimi sırasında oluşturdukları iş dosyaları incelenerek puanlama yapılır.
- c) Beceri eğitimi sınavının % 80'i ile öğrencilerin iş dosyasından aldıkları puanın % 20'sinin toplamı öğrencilere not olarak verilir.

2.6.3. Haftalık Ders Saatleri Ve Öğretim Programları

Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi programı uygulayan okullarda tüm meslek liselerinde olduğu gibi modüler öğretim sistemi uygulanmaktadır. Mesleki yaygın eğitim veren kurum ve kuruluşlar da açmış oldukları kurslarda kursiyerlerin eğitimi için bu programları uygulamaktadırlar.

Modüler sistem 2004-2006 yılları arasında pilot okullarda uygulanmış, 2006-2007 öğretim yılından itibaren ise tüm Türkiye'de Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumları'nda uygulamaya konmuştur (Adıgüzel ve Berk, 2009). Modüler Sistem, eğitim programının

modüllerden oluşmasıdır. Modüllerin bölümleri birbirini takip edecek şekilde sıralanmıştır (Altın, 2008). Kendi içinde bütündür, bölümler başlar ve biter (MEB, Tevzi Kurulu Başkanlığı, 2007).

Uygulanmakta olan öğretim programları MEB’de görevli olan uzman ve alan öğretmenleri, sektör temsilcileri, üniversitelerden alan uzmanları ve meslek elemanları ile işbirliği ile hazırlanmıştır (Megep, 2011).

Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi programı uygulayan okullardaki haftalık ders saatleri tablo 2.8’de verilmiştir. 9. Sınıflar tüm ortaöğretimde ortak sınıflardır. 9. Sınıfta okutulan haftalık ders saati 33, 10. Sınıf, 11. Sınıf ve 12. Sınıfta okutulan haftalık ders saati sayısı 40 iken; 2014-2015 eğitim öğretim yılından itibaren ders saati 10. Sınıflardan başlayarak ve kademeli olarak 44’e çıkartılmıştır. Haftalık ders saatleri içerisinde en fazla dal dersi 12. Sınıflarda haftalık 24 saat olarak konulmaktadır. Haftalık ders çizelgeleri ek 7 ve ek 8’de verilmiştir.

Tablo 2. 8 OTML’si haftalık ders saatleri.

Sınıflar	Ortak Ders Saati	Dal Ders Saati	Seçmeli Ders Saati	Rehberlik	Toplam
9. Sınıf	33	2	3	1	39
10. Sınıf	29	14	0	1	44
11. Sınıf	16	15	8	1	40
12. Sınıf	11	24	8	1	40

Kaynak: (Megep, 2011).

2.6.4. 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu

Ülkemizde Mesleki ve Teknik Eğitimin okullarda uygulanması 3308 Sayılı Kanun ile yürütülmektedir. Bu kanunun amacı çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemektir. Bu Kanun, Mesleki Eğitim Kurulunun belirleyeceği mesleklerde, kamu ve özel sektöre ait kurum, kuruluş ve iş yerleri ile mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarındaki eğitim ve öğretimi kapsar.

3308 Sayılı Kanun doğrultusunda; Mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi, mesleki ve teknik

eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak mesleki eğitimin; planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında kararlar almak ve Bakanlığa görüş bildirmek üzere, Bakanlıkta Mesleki Eğitim Kurulu kurulur. Bu Kurulun kararları Bakanlık ve ilgili meslek kuruluşlarınca yürütülür.

3. TEZ ÇALIŞMALARI

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Yoğunlaştırılmış eğitim yapan Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi öğrencilerinin İşletmelerde beceri eğitimi yaparken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırma,Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde 10 Ve 11. Sınıflarda okumakta iken, bu eğitimlerinin akabinde10. ve 11. Sınıfın sonunda işletmelerde beceri eğitimi uygulamasınıtamamlayan ve 11. ve 12. Sınıf öğrenimlerine devam etmekte olan öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın evresini, 2013-2014 Eğitim ve Öğretim yılında Adana, Bursa, Çanakkale, Kayseri, Kocaeli, Nevşehir, İstanbul ve Sakarya illerindeki “OTML”inde eğitim gören toplam 615öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 3.1 İllere göre ankete katılan okulların ve demografik yapının dağılımı.

İLLER	CİNSİYET		DAL					SINIF		SEKTÖR		İŞLETME			
	KIZ	ERKEK	ÖN B.	SERVİS	MUTFAK	KAT H.	DİĞER	11. SINIF	12. SINIF	ÖZEL	KAMU	OTEL	RESTORANT	SOSYAL TES.	DİĞER
ADANA	38	48	34	27	40	0	0	64	28	68	12	67	13	4	20
BURSA	33	55	19	28	22	0	17	77	33	73	15	44	15	10	4
ÇANAK.	28	64	20	26	15	19	3	39	49	77	11	72	6	9	3
KAYSERİ	17	33	0	28	16	0	0	29	21	46	4	39	6	3	4
KOCAELİ	30	39	34	26	24	0	0	44	40	48	31	30	17	10	17
NEVŞEHİR	32	52	18	24	15	0	0	42	43	77	7	66	8	3	9
İSTANBUL	25	37	37	3	24	0	0	24	18	46	16	26	15	3	8
SAKARYA	30	54	15	26	20	35	0	20	44	70	14	60	14	5	5
TOPLAM	233	382	177	188	176	54	20	339	276	505	110	404	94	47	70
%	0,38	0,62	0,29	0,31	0,29	0,09	0,03	0,55	0,45	0,82	0,18	0,66	0,15	0,08	0,11

3.3. ARAŞTIRMANIN SORULARI

- 1- Beceri eğitiminde yaşanan sorunlar nasıl gruplanabilir?
- 2- Beceri eğitiminde öğrenciler tarafından yaşandığı belirtilen sorunların, katılım düzeyine göre sıralaması nasıldır?
- 3- Beceri eğitiminde yaşanan sorunlara bakış açısı **cinsiyete** göre farklılaşmakta mıdır?
- 4- Beceri eğitiminde yaşanan sorunlara bakış açısı beceri eğitimi görülen **sektöre** göre farklılaşmakta mıdır?
- 5- Beceri eğitiminde yaşanan sorunlara bakış açısı beceri eğitimi görülen **dala** göre farklılaşmakta mıdır?
- 6- Beceri eğitiminde yaşanan sorunlara bakış açısı beceri eğitimi görülen **işletme türüne** göre farklılaşmakta mıdır?
- 7- Beceri eğitiminde yaşanan sorunlara bakış açısı öğrencilerin **okudukları sınıfa** göre farklılaşmakta mıdır?

3.4. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket soruları hazırlanırken “OTML” mezun öğrencileri, sektör temsilcileri ve bu okullarda görev yapan ve bilfiil sektörde beceri eğitimi yapan öğrencilere koordinatör öğretmenlik yapmış ve yapmakta olan öğretmenler ile görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler neticesinde taslak anket formu hazırlanarak paydaşlarla incelenmiş akabinde anket formuna son şekli verilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda toplam 48 sorudan oluşan anket formu ortaya çıkmıştır.

Ankette sorulara verilen cevaplar beşli likert ölçeği yapısına göre 5 seçenekten meydana gelmiştir bu seçenekler ve ölçüm değerleri şu şekildedir;

SEÇENEKLER	ÖLÇÜM DEĞERLERİ
Kesinlikle Katılıyorum	5
Katılıyorum	4
Kısmen Katılıyorum	3
Katılmıyorum	2
Hiç Katılmıyorum	1
Fikrim Yok	0

Şeklinde düzenlenmiştir. Ankete bu sayısal veriler doğrultusunda istatistiksel işlemler yapılmıştır.

3.5. VERİLERİN TOPLANMASI

Bu çalışmada kullanılan veriler Ocak-Mayıs 2014 tarihleri arasında toplanmıştır. Anketler Adana, Bursa, Çanakkale, Kayseri, Kocaeli, Nevşehir, İstanbul ve Sakarya illerinde bulunan Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde okumakta olan 11. ve 12. Sınıfa geçmiş öğrencilere uygulanmıştır. Anket 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yaş, bölüm vb. unsurlar ele alınırken ikinci bölümde beceri eğitimine yönelik sorular bulunmaktadır. Böylece öğrencilerin beceri eğitimi sırasında karşılaştıkları

sorunların tespit edilmesi ve bu sorunlara çözüm üretilmesi amaçlanmaktadır. İkinci bölümde toplam 41 soru bulunmaktadır. Sorular araştırmacının kendisi tarafından hazırlanmıştır.

3.6. VERİ TOPLAMA ARACININ GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Veriler SPSS (Statistical Package Program for Social Science) 15.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımları frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları şeklinde gösterilmiştir. Ölçek ve alt boyutları ortalama ve standart sapma betimsel istatistikleri ile değerlendirilmiştir. Ölçek ve alt boyutlarının demografik değişkenlere göre normallik sınavında Kolmogorov Smirnov testi kullanıldı. Normallik sınavında Kolmogorov Smirnov (örneklem büyüklüğü 50'nin altında olduğunda Shapiro Wilk) testi kullanıldı. Kolmogorov Smirnov testinde elde edilen istatistik değerine ait p değerinin tüm alt gruplarda (örneğin hem Bayan hem de erkek örnekleme) 0,05'den büyük çıkması dağılımın normal olduğu; normal dağılımdan aşırı sapma olmadığı anlamına gelir (Büyüköztürk, 2011). Normallik varsayımının karşılanmadığı durumlarda parametrik testlerin (t testi, Varyans analizi vb.) alternatifi olarak non-parametrik testler (Mann Whitney U, Kruskal Wallis vb.) kullanılır (Büyüköztürk, 2011). Yapılan normallik sınavında demografik değişkenlerin alt grupları için sadece ölçek genel puanlarının "okuduğu sınıf" değişkeninde normal dağılım varsayımını karşıladığı; ölçek genel puanlarının diğer demografik değişkenlerin alt grupları için ve alt boyutların demografik değişkenlerin alt grupları için normal dağılım varsayımı karşılamadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle ölçeğin geneline ait puanlar "okuduğu sınıf" değişkenine göre karşılaştırılırken parametrik test; alt boyutlara ait puanlar demografik değişkenlere göre karşılaştırılırken non-parametrik testlerin kullanılması gereği duyulmuştur. Ölçek genel puanlarının "okuduğu sınıf" değişkenine göre karşılaştırılmasında t testi, cinsiyet ve beceri eğitimi görülen sektör değişkenlerine karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi; ölçek alt boyutlarının cinsiyet, okuduğu sınıf ve beceri eğitimi görülen sektör değişkenlerine göre karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ölçek ve alt boyut puanlarının beceri eğitimi görülen işletme türü ve öğrenim görülen dal değişkenlerine karşılaştırılmasında Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis H testinde anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi gruplar arasında olduğunu

belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

3.6.1. Geçerlik ve Güvenirlilik Analizi

Tablo 3.2 Ölçeğin madde analizi sonuçları (başlangıç).

Madde	Madde-Toplam Puan Korelasyonu	Cronbach's Alpha(α)
m1	0,27	0,92
m2	0,34	
m3	0,38	
m4	0,35	
m5	0,39	
m6	0,51	
m7	0,34	
m8	0,46	
m9	0,55	
m10	0,47	
m11	0,49	
m12	0,44	
m13	0,38	
m14	0,29	
m15	0,43	
m16	0,47	
m17	0,56	
m18	0,33	
m19	0,45	
m20	0,46	
m21	0,48	
m22	0,52	
m23	0,45	
m24	0,55	
m25	0,45	
m26	0,45	
m27	0,44	
m28	0,45	
m29	0,53	
m30	0,60	
m31	0,39	
m32	0,45	
m33	0,52	
m34	0,43	
m35	0,33	
m36	0,47	
m37	0,56	
m38	0,52	
m39	0,42	
m40	0,29	
m41	0,45	

Ölçeğin madde toplam korelasyonu analizinde madde toplam korelasyonları 0,20'nin üzerinde olması nedeniyle faktör analizi öncesi ölçeklerden madde eksilmesi olmamıştır (Tablo 3.2).

Ölçeğin geçerlik çalışması için yapı geçerliği çalışmaları yapılmıştır. Yapı geçerliği, testin ölçülmek istenen davranış bağlamında soyut bir kavramı (faktörü) doğru bir şekilde ölçebilme derecesini gösterir. Yapı geçerliğini incelemek amacıyla faktör analizinden yararlanılabilir (Büyüköztürk, 2011). Faktör analizi, birbiriyle ilişkili p tane değişkeni bir araya getirerek az sayıda ilişkisiz ve kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler) bulmayı, keşfetmeyi amaçlayan çok değişkenli bir istatistiktir (Büyüköztürk, 2011).

3.6.1. Faktör Analizi

Varimax döndürmeleri sonucunda;

- Özdeğeri 1'in üzerinde olan faktörler dikkate alınmış,
- Üretilen faktörlerin anlamlı olması sağlanmış,
- Değişken sayısı azaltılmış,
- Birden fazla faktörde yüksek faktör yüküne sahip maddeler çıkarılmış,
- Birden fazla faktörde faktör yüküne sahip maddelerin faktör yükleri farkı 0,10'dan büyük olanları çıkarılmış,
- Faktör yükleri 0,40'ın altında kalan maddeler çıkarılmıştır (Büyüköztürk, 2011).

Ölçek için yapılan ilk faktör analizinde KMO örneklem yeterlilik değeri 0,87'den yüksek olduğu ve Bartlett's küresellik testi anlamlılık düzeyinin de $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. 615 kişilik örneklem ile yapılan uygulamadan elde edilen veriler ile ölçeğe faktör analizi yapılmasının uygun olduğu gözlenmiştir.

Tablo 3.3 Ölçeğin faktör analizi sonuçları (ilk döndürme)

No	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10
m1									0,65	
m2									0,62	
m3									0,52	
m4							0,43			
m5				0,49						
m6				0,57						
m7			0,68							
m8		0,55								
m9										
m10		0,60								
m11				0,57			0,37			
m12					0,74					
m13					0,46		0,55			
m14					0,44					
m15			0,70							
m16			0,62							
m17										
m18										0,77
m19				0,58						
m20							0,56			
m21							0,55			
m22							0,54			
m23	0,81									
m24				0,47						
m25										
m26			0,63							
m27	0,82									
m28						0,60				
m29										
m30		0,60								
m31	0,68									
m32	0,63									
m33					0,59					
m34	0,38									
m35								0,82		
m36								0,71		
m37						0,48				
m38		0,51				0,46				
m39		0,49				0,41				
m40						0,64				
m41					0,56	0,45				

Birinci Varimax döndürmesi sonucunda ölçeğin 10 faktörden oluştuğu ve faktör yükleri 0,40'ın altında olan ve birden fazla faktörde yüksek faktör yüküne sahip maddeler olduğu tespit edildiğinden sorunlu maddeler çıkarılarak tekrar

Tablo 3. Ölçeğin faktör analizi sonuçları (son döndürme).

Faktör Adı	No	İfadeler	Faktör No ve Faktör Yükleri					
			F1	F2	F3	F4	F5	F6
Koordinatör öğretmenler ve Okul Yönetimin Sürece Katkısı	7	İşletmede koordinatör öğretmen eşliğinde toplantılar yapıldı.	0,74					
	15	Sorunlarımın çözümüne koordinatör öğretmenler olumlu katkı sağladı.	0,72					
	16	İhtiyaç duyduğumda okul yönetimine kolaylıkla ulaşabildim.	0,65					
	26	Koordinatör öğretmenim beceri eğitimi evraklarımı düzenli olarak kontrol etti.	0,76					
Öğrenim Görülen Alana Öğrencilerin Beceri eğitimi Sonrası Bakış	23	Mezun olunca okuduğum alanla ilgili bir mesleği yapmak istiyorum.		0,82				
	27	Alanımla ilgili bir üst öğrenime devam etmek istiyorum.		0,82				
	31	Okumakta olduğum alanı kişisel özelliklerime uygun buluyorum.		0,71				
	32	İşletmede beceri eğitimi sonrası turizm endüstrisine olan ilgim arttı.		0,61				
Çalışma Saatlerine Bakış	12	İsteğim dışında fazla mesai yapmak zorunda kalmadım.			0,76			
	13	Haftalık izin günlerimde işe çağırılmadım			0,65			
	33	Çalışma saatlerim olması gerekenden çok uzun değildi.			0,71			
	41	Çalışma saatlerinin düzensiz olduğunu düşünmüyorum.			0,72			
İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışları	4	Beceri eğitimi yaptığım işletmeyi değiştirmek zorunda kalmadım				0,67		
	8	İşyerinde diğer çalışanlar ile sorunlar yaşamadım.				0,66		
	10	Üstlerimiz normal çalışanlarla – öğrenciler arasında ayırım yapmadı.				0,61		
	17	İhtiyaç duyduğumda işletmedeki üst yönetime kolaylıkla ulaşabildim				0,52		
Beceri Eğitimine Bakış	6	Okulda öğrendiğim bilgileri işyerinde pekiştirme imkanı buldum.					0,62	
	11	Çoğunlukla alanımla ilgisi bölümlerde çalıştırıldım.					0,67	
	19	Beceri Eğitimi öncesi okulda almış olduğum uygulamalı eğitim yeterli oldu.					0,59	
	40	Yabancı dil alanında pratik yapma imkanı buldum					0,56	
Ortamla İlgili Kişisel Algı	37	Kendimi çoğu zaman zinde hissettim						0,62
	38	İş ortamım stresli değildi						0,73
Açıkladığı Varyans (%)			26,90	8,81	7,17	5,36	5,23	4,90
Toplam Varyans (%)			58,37					

Varimax dönüşümleri tekrarlanmıştır. Son Varimax döndürmesinde ölçekten 19 maddenin çıkarılması sonucu beklenen faktör yapısı elde edilmiştir. Faktör analizi sonucu ölçeğin 22 maddeden oluşan 6 faktörlü yapısı elde edilmiştir.

Ölçeklerde yer alan maddelerin faktör yükleri ve açıkladıkları varyans Tablo 3.4'te yer almaktadır. Buna göre ölçeklerde faktör yükü 0,40'ın altında madde kalmadığı, birden fazla yüksek faktör yüküne sahip maddenin olmadığı, maddelerin oluşturduğu faktörlerin anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ölçekteki faktörlerin açıkladığı toplam varyans %58,4 olarak bulunmuştur (Tablo 3.4).

Faktör analizi sonucunda oluşan yapının güvenilirlik analizinde Cronbach alfa ve madde toplam korelasyonu güvenilirliği kullanılmıştır. Her iki analiz (Cronbach Alfa ve madde toplam korelasyonu) maddelerin bireyleri ölçülen davranış bakımından ne derece ayırt ettiğini gösterir (Büyüköztürk, 2011).

Tablo 3.4 Ölçeğin madde analizi sonuçları (sonuç).

Alt Boyutlar	Madde	Madde-Toplam Puan Korelasyonu	Cronbach's Alpha (α)
Koordinatör Öğretmen ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısı	7	0,40	0,87
	15	0,48	
	16	0,50	
	26	0,47	
Beceri eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış	23	0,46	
	27	0,51	
	31	0,38	
	32	0,47	
Çalışma Saatlerine Bakış	12	0,41	
	13	0,37	
	33	0,48	
	41	0,41	
Diğer Çalışan ve İşletme Yöneticilerinin Davranışları	4	0,38	
	8	0,48	
	10	0,42	
	17	0,56	
Beceri Eğitimine Bakış	6	0,50	
	11	0,43	
	19	0,39	
	40	0,32	
İş Ortamı İle İlgili Kişisel Algı	37	0,54	
	38	0,46	

Test maddelerinin ölçtüğü özelliklerin, örneklediği davranışların benzeşik olması test güvenilirliğini yükseltecektir. Ölçeğin geneli için güvenilirlik katsayısının (Cronbach's Alpha) 0,70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2011). Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,87 olarak ölçülmüştür (Tablo 3. 5).

Güvenirlik analizinde ayrıca madde-toplam puan korelasyonu yöntemi kullanılmıştır. Madde toplam korelasyonu, test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklar. Genel olarak, madde-toplam korelasyonu 0,30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği kabul edilir (Büyüköztürk, 2011). Madde toplam korelasyonu analizinde ölçekte yer alan maddelerin madde-toplam korelasyon katsayılarının 0,32 ile 0,56 arasında değiştiği ve maddelerin negatif korelasyonu olmadığı gözlenmiştir (Tablo 3.5).

Bu sonuçlar, ölçekte yer alan maddelerin geçerliklerinin yüksek olduğu, yaşanan sorunlara ilişkin algılar bakımından öğrencileri ayırt ettikleri ve ölçeklerde yer alan maddelerin ölçek içinde aynı davranışı ölçmeye yönelik maddeler oldukları şeklinde yorumlanabilir.

3.7. BULGULAR VE TARTIŞMA

Anket uygulanan öğrencilerin demografik yapıları incelendiğinde, çalışmaya katılan öğrencilerin 382'si (%62,1) erkektir. Öğrencilerin 177'si (%28,8) ön büro alanında, 188'i (%30,6) servis, 176'sı (%28,6) mutfak dalında öğrenim görmektedir. Öğrencilerin 339'u (%55,1) 11. sınıftadır. Öğrencilerin 404'ü (%65,7) yıldızlı otelde beceri eğitimi görmüşlerdir. Öğrencilerin 505'i (%82,1) özel sektörde beceri eğitimi yapmıştır.

Tablo 3.5 Öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımı (n=615).

Demografik değişken	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Bayan	233	37,9
	Erkek	382	62,1
Alan (Dal)	Ön büro	177	28,8
	Servis	188	30,6
	Mutfak	176	28,6
	Kat hizmetleri	54	8,8
	Diğer	20	3,3
Sınıf	11. sınıf	339	55,1
	12. sınıf	276	44,9
İşletme türü	Yıldızlı otel	404	65,7
	Restoran	94	15,3
	Sosyal tesis	47	7,6
	Diğer	70	11,4
Sektör	Kamu	110	17,9
	Özel	505	82,1

Ölçekte cevap seçenekleri 1 (Hiç katılmıyorum) ve 5 (Tamamen katılıyorum) puan aralığında değerlendirilmiş olup Fikrim Yok (0) puan ortalamaları alırken “kayıp değer” olarak tanımlanarak ortalamaya dahil edilmemiştir. Bu nedenle puan düzeyi basamakları $5-1=4/5=0,80$ olarak bulunmuştur. Bu durumda ortalama puanların katılım düzeyleri aşağıdaki gibi değerlendirilecektir:

Tablo 3.6 Ortalama puanların katılım düzeyi.

1,00-1,80	Hiç katılmıyorum
1,81-2,60	Katılmıyorum
2,61-3,40	Kısmen katılıyorum
3,41-4,20	Katılıyorum
4,21-5,00	Kesinlikle katılıyorum

Öğrencilerin beceri eğitimi sırasında denetim ve rehberliğinden sorumlu olan ve okul yönetimi tarafından ilgili mevzuat doğrultusunda görevlendirilen koordinatör öğretmenlere ait betimsel istatistiklere ait tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.7 Koordinatör öğretmen ve okul yönetiminin sürece katkısına ait betimsel istatistikler.

Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısı	$\bar{\chi}$	SS	Düzy
7- İşletmede koordinatör öğretmen eşliğinde toplantılar yapıldı.	3,11	1,50	Kısmen Katılıyorum
15- Sorunlarımın çözümüne koordinatör öğretmenler olumlu katkı sağladı.	3,12	1,46	Kısmen Katılıyorum
16- İhtiyaç duyduğumda okul yönetimine kolaylıkla ulaşabildim.	3,28	1,38	Kısmen Katılıyorum
26- Koordinatör öğretmenim beceri eğitimi evraklarımı düzenli olarak kontrol etti.	3,32	1,48	Kısmen Katılıyorum
Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısı	3,21	1,11	Kısmen Katılıyorum

Öğrencilerin “Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısı”na ilişkin ifadelerden en yüksek düzeyde “Koordinatör öğretmenin beceri eğitimi evraklarını düzenli olarak kontrol etmesi” görüşüne katıldığı; en düşük düzeyde ise “İşletmede koordinatör öğretmen eşliğinde toplantılar yapıldığı” görüşüne katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Öğrencilerin “Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısı” puan ortalaması 3,21 “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Yer (2006), yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin %20,8’i ayda bir kez, %15,1’i beceri eğitimi süresinde sadece bir kez koordinatör öğretmenlerince denetlendikleri sonucuna ulaşmıştır.

GÜNAY (2014), Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Uygulanan Beceri Eğitimi Üzerine Bir Araştırma Antalya Örneği konulu araştırmasın da, öğretmenler kendilerine sorulan sorularda koordinatörlük görevlerini yapmak için işletme ziyaretlerini % 47.4’nün hafta da bir, % 33.3’ünün onbeş günde bir, % 14’ünün ise ayda bir yaptıkları bulgusuna ve koordinatör öğretmenlerin işletme ziyaretlerinin anlaşılmayan farklılıklar gösterdiği bulgularına ulaşılmış.

Gene aynı araştırmada öğrencilere sorulan sorular neticesinde koordinatör öğretmenlerin kendilerini işletmede denetleme sıklıklarına verdikleri cevaplar şu şekilde

olmuştur: % 64,7'si ayda bir, %25,5'u onbeş günde bir, % 8,07'si ise haftada bir ile on beş günde bir kendilerini denetledikleri şeklindedir.

Kırlı (2006), araştırma da koordinatör öğretmenlerin işletmeleri az ziyaret ettikleri ve az rehberlik yaptıkları bulgularına ulaşmıştır.

Öğrencilerin “Beceri eğitimi sonrası öğrenim görülen alana bakışı”na ilişkin ifadelerden en yüksek düzeyde (tablo 3.9) “Okumakta olduğu alanı kişisel özelliklerine uygun bulma” görüşüne katıldığı; en düşük düzeyde ise “İşletmede beceri eğitimi sonrası turizm endüstrisine olan ilgisinin arttığı” görüşüne katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Öğrencilerin “Beceri eğitimi sonrası öğrenim görülen alana bakışı” puan ortalaması 3,30 “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Tablo 3.8 Beceri eğitimi sonrası öğrenim görülen alana bakışa ait betimsel istatistikler.

Beceri Eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış ı	\bar{x}	SS	Düzy
23- Mezun olunca okuduğum alanla ilgili bir mesleği yapmak istiyorum.	3,29	1,52	Kısmen Katılıyorum
27- Alanımla ilgili bir üst öğrenime devam etmek istiyorum.	3,39	1,49	Kısmen Katılıyorum
31- Okumakta olduğum alanı kişisel özelliklerime uygun buluyorum.	3,48	1,37	Katılıyorum
32- İşletmede beceri eğitimi sonrası turizm endüstrisine olan ilgim arttı.	3,12	1,46	Kısmen Katılıyorum
Beceri Eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış ı	3,30	1,15	Kısmen Katılıyorum

Kırlı (2006), öğrencilerin yapmış oldukları beceri eğitiminin ileriki yaşamlarında iş bulmalarına yardımcı olacağı bulgusuna ulaşmıştır. Bu araştırmada ön büro öğrencilerinin % 25'i yapmış oldukları beceri eğitiminin ileriki yaşamlarında iş bulma imkanlarına yardımcı olacaklarına inandıkları yanıtını vermişlerdir. Gene aynı araştırmada yapmış olduğum beceri eğitimi okulu bitirince bu mesleği yapmam için olumlu katkı sağladı sorusuna kat hizmetleri alanında okuyan öğrencilerin % 61'i ön büro bölümünü okuyan öğrencilerin ise % 40 evet yanıtını vermişler.

Öğrencilerin “Çalışma Saatlerine Bakışı”na ilişkin ifadelerden (tablo 3.10) en yüksek düzeyde “Haftalık izin günlerinde işe çağrılmadığı” görüşüne katıldığı; diğer görüşlere ise aynı düzeyde katıldıkları bulgusu elde edilmiştir. Öğrencilerin “Çalışma Saatlerine Bakışı” puan ortalaması 3,21 “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Tablo 3.9 Çalışma saatlerine bakışa ait betimsel istatistikler.

Çalışma Saatlerine Bakış	$\bar{\chi}$	SS	Düzy
12- İsteğim dışında fazla mesai yapmak zorunda kalmadım.	3,08	1,57	Kısmen Katılıyorum
13- Haftalık izin günlerimde işe çağrılmadım	3,68	1,54	Katılıyorum
33- Çalışma saatlerim olması gerekenden çok uzun değildi.	3,07	1,53	Kısmen Katılıyorum
41- Çalışma saatlerinin düzensiz olduğunu düşünmüyorum.	3,08	1,54	Kısmen Katılıyorum
Çalışma Saatlerine Bakış	3,21	1,14	Kısmen Katılıyorum

Gülegül ve Uygur (2011), yapmış oldukları çalışmada işletmelerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin çalışma saatlerinin tam olarak belirlenemediği bulgusuna ulaşmışlardır.

Görkem (2004), Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Yemek Pişirme Teknikleri ve Uygulaması Eğitiminin Sorunlarını Belirlemeye Yönelik bir araştırmada, beceri eğitiminde en önemli problemlerin başında çalışma saatleri ve izinlerin geldiğini belirlemiştir.

Öğrencilerin “İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışları”na ilişkin ifadelerden (tablo 3.11) en yüksek düzeyde “Beceri eğitimi yapılan işletmeyi değiştirmek zorunda kalmama” görüşüne katıldığı; en düşük düzeyde ise “Üstlerinin normal çalışanlarla öğrenciler arasında ayırım yapmadığı” görüşüne katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Öğrencilerin “İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışları” puan ortalaması 3,39 “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Tablo 3.10İşletme çalışanları ve yöneticilerinin davranışlarına ait betimsel istatistikler.

İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışları	$\bar{\chi}$	SS	Düzy
4- Beceri eğitimi yaptığım işletmeyi değiştirmek zorunda kalmadım	3,84	1,54	Katılıyorum
8- İşyerinde diğer çalışanlar ile sorunlar yaşamadım.	3,20	1,47	Kısmen Katılıyorum
10- Üstlerimiz normal çalışanlarla – öğrenciler arasında ayırım yapmadı.	3,05	1,58	Kısmen Katılıyorum
17- İhtiyaç duyduğumda işletmedeki üst yönetime kolaylıkla ulaşabildim	3,51	1,40	Katılıyorum
İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışları	3,39	1,03	Kısmen Katılıyorum

Kırlı (2006), yaptığı araştırmada araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümler ile “ beceri eğitimi sırasında turizm eğitimi almamış personel ile sorunlar yaşadım” ifadesi ile ilgili değerlendirmeleri ile öğrencilerin genel olarak sorunlar yaşadıkları bulgusuna ulaşmıştır.

Arman ve Şahin (2013), sektörde bulunan ve turizm eğitimi almamış personelin, eğitimi ve beceri eğitimi yapmakta olan personele olumsuz davrandığı bulgusuna ulaşmıştır.

Gülegül ve Uygur (2011), yapmış oldukları araştırmada meslek lisesi öğrencilerinin işletmedeki eğitim personelinin programda yer alan becerileri öğrencilere aktarmadaki yeterlilik düzeyi ile ilgili olarak öğrencilerin % 41’inin oldukça seçeneklerini işaretledikleri bulgusuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin “Beceri Eğitime Bakışı”na ilişkin ifadelerden (tablo 3.12) en yüksek düzeyde “Okulda öğrendiği bilgileri işyerinde pekiştirme imkanı bulduğu” görüşüne katıldığı; en düşük düzeyde ise “Yabancı dil alanında pratik yapma imkanı bulduğu” görüşüne katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Öğrencilerin “Beceri Eğitime Bakışı” puan ortalaması 3,11 “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Tablo 3.11 Beceri eğitimine bakışa ait betimsel istatistikler.

Beceri Eğitimine Bakışı	\bar{x}	SS	Düzy
6- Okulda öğrendiğim bilgileri işyerinde pekiştirme imkanı buldum.	3,31	1,43	Kısmen Katlıyorum
11- Çoğunlukla alanımla ilgili bölümlerde çalıştırıldım.	3,18	1,56	Kısmen Katlıyorum
19- Beceri eğitimi öncesi okulda almış olduğum uygulamalı eğitim yeterli oldu.	3,04	1,38	Kısmen Katlıyorum
40- Yabancı dil alanında pratik yapma imkanı buldum	2,88	1,53	Kısmen Katlıyorum
Beceri Eğitimine Bakışı	3,11	1,02	Kısmen Katlıyorum

Günay (2014), Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Uygulanan Beceri Eğitimi Üzerine Bir Araştırma Antalya Örneği konulu araştırmasında, okulda atölye imkanının yeterli olup olmadığı konusu ile ilgili olarak araştırmaya katılan öğrencilerin % 82,4'ü okuldaki atölye ve laboratuvar imkanının yeterli olduğunu %17,6'sı ise bu imkanların yetersiz olduğunu vurgulamıştır.

Kırlı (2006), yaptığı araştırmada beceri eğitimi yapan 10. Sınıf öğrencilerinin % 25'inin beceri eğitiminin yabancı dillerinin gelişmesine katkı sağladığını belirttikleri bulgusuna ulaşmıştır. Aynı araştırmada öğrencilerin almış oldukları teorik eğitimi beceri eğitimi ile uygulama imkanı buldukları şeklindedir. Araştırmada ön büro bölümü öğrencilerinin % 40'nın okulda öğrenmiş oldukları bilgileri işletmede uygulama imkanı bulduklarını ifade etmişlerdir. Araştırmada ön büro bölümü öğrencilerinin % 39'nun beceri eğitimini turizm mesleğini sevmelerine yardımcı olduğunu belirttikleri bulgusuna ulaşmıştır.

Gülegül ve Uygur (2011), yapmış olduğu araştırmada beceri eğitimi uygulaması sırasında öğrencilerin % 32,2'sinin ara sıra % 23,4'ünün ise çoğunlukla kendilerine alan dal dışı görevler verildiğini belirttiklerisonucuna ulaşmışlardır. Aynı araştırma da beceri eğitimi uygulamasının öğrencilerin mesleki bilgilerinin gelişimine katkısının "kısmen" olduğu buğularına ulaşıldığı görülmektedir.

Yer (2006), öğrencilerden okuldaki ders programlarının sektörün ihtiyaçlarını karşıladığını düşünenler oranının % 49 olduğu bulgusuna ulaşmıştır.Öğrencilerin "Ortama İlişkin Kişisel Algıları"na ilişkin ifadelerden (tablo 3.13) "Kendisini çoğu

zaman zinde hissetme” ve “iş ortamının stresli olmadığı” görüşlerine kısmen katıldıkları bulgusu elde edilmiştir. Öğrencilerin “Ortama İlişkin Kişisel Algıları” puan ortalaması 2,89 “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Tablo 3.12 Ortama ilişkin kişisel algılarına ait betimsel istatistikler.

Ortama İlişkin Kişisel Algı	$\bar{\chi}$	SS	Düzy
37- Kendimi çoğu zaman zinde hissettim	2,99	1,45	Kısmen Katılıyorum
38- İş ortamım stresli değildi	2,79	1,50	Kısmen Katılıyorum
Ortama İlişkin Kişisel Algı	2,89	1,27	Kısmen Katılıyorum

Kırlı (2006), yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin beceri eğitimim kendime olan güven duygusunun gelişmesine katkı sağladı sorusuna ön büro öğrencilerin % 19 ile katıldıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin “Beceri Eğitimine Bakış” ölçeği alt boyutlarında en yüksek puan ortalamasını (tablo 3.14) “İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışları” alt boyutu ifadelerinin aldığı; en düşük puan ortalamasını ise “Ortamla İlgili Kişisel Algı” alt boyutu ifadelerinin aldığı bulgusu elde edilmiştir. Beceri Eğitimine Bakış Ölçeği geneline ait puan ortalaması da “Kısmen Katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Tablo 3.13 Beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlar ölçeğinin alt boyutlarına ait betimsel istatistikler.

Alt Boyutlar	$\bar{\chi}$	SS	Düzy
Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısı	3,21	1,11	Kısmen Katılıyorum
Beceri Eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış	3,31	1,15	Kısmen Katılıyorum
Çalışma Saatlerine Bakış	3,21	1,14	Kısmen Katılıyorum
İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışları	3,39	1,03	Kısmen Katılıyorum
Beceri Eğitimine Bakış	3,11	1,02	Kısmen Katılıyorum
Ortamla İlgili Kişisel Algı	2,89	1,27	Kısmen Katılıyorum
ÖLÇEK GENELİ	3,22	0,78	Kısmen Katılıyorum

Öğrencilerin Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısına Bakış Açılarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=41076,5; p>0,05).

Tablo 3.14 Koordinatör öğretmenler ve okul yönetiminin sürece katkısına bakış açılarının cinsiyete göre karşılaştırılması.

Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Bayan	232	3,28	1,12	41076,5	0,156
Erkek	380	3,17	1,10		

Öğrencilerin Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısına Bakış Açılarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılmasına (tablo 3.16) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=43910,0; p>0,05).

Tablo 3.15 Koordinatör öğretmenler ve okul yönetiminin sürece katkısına bakış açılarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılması.

Okuduğu Sınıf	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
11. Sınıf	338	3,17	1,08	43910,0	0,270
12. Sınıf	274	3,25	1,14		

Öğrencilerin Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkı (tablo 3.17) Bakış Açılarının beceri eğitimi görülen sektöre göre karşılaştırılmasına ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin beceri eğitimi gördükleri sektöre göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=26004,0; p>0,05).

Tablo 3. 16 Koordinatör öğretmenler ve okul yönetiminin sürece katkısına bakış açılarının beceri eğitimi görülen sektörüne göre karşılaştırılması.

Sektör	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Kamu	110	3,30	1,07	26004,0	0,338
Özel	502	3,19	1,12		

Öğrencilerin Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısına Bakış Açılarının eğitim dalına göre karşılaştırılmasına (tablo 3.18) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin eğitim dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=6,176$; $p>0,05$).

Tablo 3.17 Koordinatör öğretmenler ve okul yönetiminin sürece katkısına bakış açılarının eğitim dalına göre karşılaştırılması.

Eğitim Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Ön büro	176	3,10	1,17	6,176	0,186	
B- Servis	187	3,21	1,05			
C- Mutfak	175	3,36	1,10			
D- Kat Hizmetleri	54	3,15	1,11			
E- Diğer	20	3,00	1,11			

Öğrencilerin Koordinatör Öğretmenler ve Okul Yönetiminin Sürece Katkısına Bakış Açılarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne göre karşılaştırılmasına (tablo 3.19) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının beceri eğitimi görülen işletme türüne göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=2,919$; $p>0,05$).

Tablo 3.18 Koordinatör öğretmenler ve okul yönetiminin sürece katkısına bakış açılarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne karşılaştırılması.

İşletme Türü	n	$\bar{\chi}$	SS	X ²	p	Fark
A- Yıldızlı otel	402	3,18	1,14	2,919	0,404	
B- Restoran	93	3,38	0,99			
C- Sosyal tesis	47	3,26	1,20			
D- Diğer	70	3,14	0,99			

Öğrencilerin Beceri Eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış Açılarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına (tablo 3.20) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir (U=38092,5; p<0,05). Erkek öğrencilerin Beceri eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış ına ait puan ortalaması Bayan öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Erkek öğrenciler öğrenim gördükleri alana daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 3.19 Beceri eğitimi sonrası öğrenim görülen alana bakış açılarının cinsiyete göre karşılaştırılması.

Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Bayan	226	3,17	1,17	38092,5	0,023
Erkek	379	3,39	1,14		

Yer(2006), “Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Eğitim Programlarında” Yer Alan Beceri Eğitiminin Kurumlarda Uygulanabilme Durumuna yönelik yapmış olduğu araştırmada erkek öğrencilerin Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerini daha fazla tercih ettikleri bulgusuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin Beceri Eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış Açılarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılmasına (tablo 3.21) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($U=43426,5$; $p>0,05$).

Tablo 3.20 Beceri eğitimi sonrası öğrenim görülen alana bakış açılarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılması.

Okuduğu Sınıf	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
11. Sınıf	334	3,27	1,18	43426,5	0,391
12. Sınıf	271	3,36	1,12		

Öğrencilerin Beceri Eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış Açılarının beceri eğitimi görülen sektöre göre karşılaştırılmasına (tablo 3.22) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin beceri eğitimi gördükleri sektöre göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($U=26200,0$; $p>0,05$).

Tablo 3.21 Beceri eğitimi sonrası öğrenim görülen alana bakış açılarının beceri eğitimi görülen sektörüne göre karşılaştırılması.

Sektör	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Kamu	108	3,28	1,07	26200,0	0,698
Özel	497	3,31	1,17		

Öğrencilerin Beceri Eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış Açılarının eğitim dalına göre karşılaştırılmasına (tablo 3.23) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin eğitim dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=5,489$; $p>0,05$).

Tablo 3.22 Beceri eğitimi sonrası öğrenim görülen alana bakış açılarının eğitim dalına göre karşılaştırılması.

Eğitim Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Ön büro	170	3,26	1,12	5,489	0,241	
B- Servis	188	3,28	1,13			
C- Mutfak	175	3,45	1,21			
D- Kat Hizmetleri	52	3,13	1,14			
E- Diğer	20	3,19	1,21			

Öğrencilerin Beceri Eğitimi Sonrası Öğrenim Görülen Alana Bakış Açılarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne göre karşılaştırılmasına (tablo 3.24) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının beceri eğitimi görülen işletme türüne göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=3,722$; $p>0,05$).

Tablo 3.23 Beceri eğitimi sonrası öğrenim görülen alana bakış açılarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne göre karşılaştırılması.

İşletme Türü	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Yıldızlı otel	400	3,35	1,14	3,722	0,293	
B- Restoran	91	3,22	1,20			
C- Sosyal tesis	45	3,41	1,13			
D- Diğer	69	3,10	1,16			

Öğrencilerin Çalışma Saatlerine Bakış Açılarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait (tablo 3.25) Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir ($U=39437,5$; $p<0,05$). Bayan öğrencilerin çalışma saatlerine bakışına ait puan

ortalaması erkek öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bayan öğrenciler çalışma saatlerine daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 3.24 Çalışma saatlerine bakış açılarının cinsiyete göre karşılaştırılması.

Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Bayan	233	3,34	1,14	39437,5	0,023
Erkek	380	3,14	1,14		

Öğrencilerin Çalışma Saatlerine Bakış Açılarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılmasına (tablo 3.26) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir (U=41194,5; p<0,05). 11. Sınıf öğrencilerin çalışma saatlerine bakışına ait puan ortalaması 12. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. 11. Sınıf öğrenciler çalışma saatlerine daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 3.25 Çalışma saatlerine bakış açılarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılması.

Okuduğu Sınıf	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
11. Sınıf	337	3,32	1,09	41194,5	0,015
12. Sınıf	276	3,08	1,19		

Öğrencilerin Çalışma Saatlerine Bakış Açılarının beceri eğitimi görülen sektöre göre karşılaştırılmasına (tablo 3.27) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin beceri eğitimi gördükleri sektöre göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=27102,0; p>0,05).

Tablo 3.26 Çalışma saatlerine bakış açılarının beceri eğitimi görülen sektörüne göre karşılaştırılması.

Sektör	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Kamu	110	3,21	1,08	27102,0	0,737
Özel	503	3,21	1,16		

Öğrencilerin Çalışma Saatlerine Bakış Açılarının eğitim dalına göre karşılaştırılmasına (tablo 3.28) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin eğitim dalına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=16,981$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre “Kat Hizmetleri” dalındaki öğrencilerin çalışma saatlerine bakışına ait puan ortalaması diğer eğitim dallarındaki öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. “Kat Hizmetleri” dalındaki öğrenciler diğer eğitim dallarındaki öğrencilere göre çalışma saatlerine daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 3.27 Çalışma saatlerine bakış açılarının eğitim dalına göre karşılaştırılması.

Eğitim Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Ön büro	177	3,26	1,11	16,981	0,002	D>A
B- Servis	187	3,11	1,20			D>B
C- Mutfak	175	3,11	1,11			D>C
D- Kat Hizmetleri	54	3,75	1,06			D>E
E- Diğer	20	3,24	1,00			

Öğrencilerin Çalışma Saatlerine Bakış Açılarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne göre karşılaştırılmasına (tablo 3.29) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının beceri eğitimi görülen işletme türüne göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=4,320$; $p>0,05$).

Tablo 3.28 Çalışma saatlerine bakış açılarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne karşılaştırılması.

İşletme Türü	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Yıldızlı otel	403	3,27	1,13	4,320	0,229	
B- Restoran	93	3,00	1,15			
C- Sosyal tesis	47	3,23	1,26			
D- Diğer	70	3,17	1,14			

Öğrencilerin İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Bakış Açılarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına (tablo 3.30) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=43857,0; p>0,05).

Tablo 3.29 İşletme çalışanları ve yöneticilerinin davranışlarına bakış açılarının cinsiyete göre karşılaştırılması.

Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Bayan	233	3,37	1,08	43857,0	0,803
Erkek	381	3,41	1,00		

Öğrencilerin İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Bakış Açılarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılmasına (tablo 3.31) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir (U=41493,5; p<0,05). 12. Sınıf öğrencilerinin İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına bakışına ait puan ortalaması 11. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. 12. Sınıf öğrenciler İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 3. 30 İşletme çalışanları ve yöneticilerinin davranışlarına bakış açılarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılması.

Okuduğu Sınıf	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
11. Sınıf	339	3,30	1,04	41493,5	0,019
12. Sınıf	275	3,50	1,00		

Öğrencilerin İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Bakış Açılarının beceri eğitimi görülen sektöre göre karşılaştırılmasına (tablo 3.32) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin beceri eğitimi gördükleri sektöre göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=26997,5; p>0,05).

Tablo 3.31 İşletme çalışanları ve yöneticilerinin davranışlarına bakış açılarının beceri eğitimi görülen sektörüne göre karşılaştırılması.

Sektör	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Kamu	110	3,38	0,95	26997,5	0,667
Özel	504	3,40	1,04		

Öğrencilerin İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Bakış Açılarının eğitim dalına göre karşılaştırılmasına (tablo 3.33) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin eğitim dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=5,847$; p>0,05).

Tablo 3.32 İşletme çalışanları ve yöneticilerinin davranışlarına bakış açılarının eğitim dalına göre karşılaştırılması.

Eğitim Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Ön büro	176	3,39	1,04	5,847	0,211	
B- Servis	188	3,42	1,06			
C- Mutfak	176	3,48	0,91			
D- Kat Hizmetleri	54	3,03	1,22			
E- Diğer	20	3,42	1,01			

Öğrencilerin İşletme Çalışanları ve Yöneticilerinin Davranışlarına Bakış Açılarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne göre karşılaştırılmasına (tablo 3.34) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının beceri eğitimi görülen işletme türüne göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=0,997$; $p>0,05$).

Tablo 3.33 İşletme çalışanları ve yöneticilerinin davranışlarına bakış açılarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne karşılaştırılması.

İşletme Türü	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Yıldızlı otel	403	3,41	0,99	0,997	0,802	
B- Restoran	94	3,31	1,07			
C- Sosyal tesis	47	3,42	0,92			
D- Diğer	70	3,41	1,25			

Öğrencilerin Beceri Eğitimine Bakış Açılarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına (3.35) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir ($U=36458,0$; $p<0,05$). Erkek öğrencilerin beceri eğitimine bakışına ait puan ortalaması Bayan

öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Erkek öğrenciler beceri eğitimine daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 3.34 Beceri eğitime bakış açılarının cinsiyete göre karşılaştırılması.

Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Bayan	233	2,92	1,03	36458,0	0,000
Erkek	381	3,23	1,00		

Beceri Eğitime Bakış Ölçeği genel puan ortalamalarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına (3.36) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=43577,5; p>0,05).

Tablo 3.35 Beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlar ölçeğinin cinsiyete göre karşılaştırılması.

Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Bayan	233	3,18	0,81	43577,5	0,665
Erkek	382	3,24	0,77		

Öğrencilerin Beceri Eğitime Bakış Açılarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılmasına (tablo 3.37) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir (U=40368,0; p<0,05). 12. Sınıf öğrencilerin beceri eğitimine bakışına ait puan ortalaması 11. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. 12. Sınıf öğrenciler beceri eğitimine daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 3.36 Beceri eğitimine bakış açılarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılması.

Okuduğu Sınıf	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
11. Sınıf	339	3,00	1,00	40368,0	0,004
12. Sınıf	276	3,24	1,04		

Beceri Eğitimine Bakış Ölçeği genel puan ortalamalarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılmasına (tablo 3.38) ait t testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-1,057$; $p>0,05$).

Tablo 3.37 Beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlar ölçeğinin okuduğu sınıfa göre karşılaştırılması.

Okuduğu Sınıf	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
11. Sınıf	339	3,19	0,75	-1,057	0,291
12. Sınıf	276	3,25	0,82		

Öğrencilerin Beceri Eğitimine Bakış Açılarının beceri eğitimi görülen sektöre göre karşılaştırılmasına (tablo 3.39) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin beceri eğitimi gördükleri sektöre göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir ($U=24175,5$; $p<0,05$). Özel sektörde beceri eğitimi gören öğrencilerin beceri eğitimine bakışına ait puan ortalaması kamu sektöründe beceri eğitimi gören öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Özel sektörde beceri eğitimi gören öğrenciler beceri eğitimine daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 3.38 Beceri Eğitimine Bakış Açılarının Beceri Eğitimi Görülen Sektörüne Göre Karşılaştırılması.

Sektör	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Kamu	110	2,93	0,94	24175,5	0,035
Özel	504	3,15	1,04		

Beceri Eğitimine Bakış Ölçeği genel puan ortalamalarının beceri eğitimi görülen sektöre göre karşılaştırılmasına (tablo 3.40) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin beceri eğitimi gördükleri sektöre göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=27463,0; p>0,05).

Tablo 3.39 Beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlar ölçeğinin beceri eğitimi görülen sektörüne göre karşılaştırılması.

Sektör	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Kamu	110	3,20	0,69	27463,0	0,853
Özel	505	3,22	0,80		

Öğrencilerin Beceri Eğitimine Bakış Açılarının eğitim dalına göre karşılaştırılmasına (tablo 3.41) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin eğitim dalına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=28,157$; p<0,05). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre “Servis” dalındaki öğrencilerin beceri eğitimine bakışına ait puan ortalaması “Ön büro” ve “Kat Hizmetleri” dalındaki öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Ayrıca “Mutfak” dalındaki öğrencilerin beceri eğitimine bakışına ait puan ortalaması “Ön büro” dalındaki öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. “Servis” dalındaki öğrenciler beceri eğitimine “ön büro” ve “kat hizmetleri” dalındaki öğrencilerden daha fazla olumlu bakmaktadır. “Mutfak” dalındaki öğrenciler beceri eğitimine “ön büro” dalındaki öğrencilere göre daha fazla olumlu bakmaktadır.

Tablo 3.40 Beceri eğitimine bakış açılarının eğitim dalına göre karşılaştırılması.

Eğitim Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Ön büro	177	2,84	1,03	28,157	0,000	B>A
B- Servis	188	3,33	1,03			B>D
C- Mutfak	175	3,21	0,98			C>A
D- Kat Hizmetleri	54	2,91	0,94			
E- Diğer	20	3,09	0,94			

Beceri Eğitimine Bakış Ölçeği genel puan ortalamalarının eğitim dalına göre karşılaştırılmasına (tablo 3.42) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin eğitim dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=3,255$; $p>0,05$).

Tablo 3.41 Beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlar ölçeğinin eğitim dalına göre karşılaştırılması.

Eğitim Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Ön büro	177	3,16	0,79	3,255	0,516	
B- Servis	188	3,24	0,83			
C- Mutfak	176	3,27	0,73			
D- Kat Hizmetleri	54	3,15	0,80			
E- Diğer	20	3,17	0,77			

Öğrencilerin Beceri Eğitimine Bakış Açılarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne göre karşılaştırılmasına (tablo 3.43) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının beceri eğitimi görülen işletme türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=23,406$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre “Yıldızlı otelde” beceri eğitimi gören öğrencilerin beceri eğitimine bakışına ait puan

ortalaması “Restoran” ve “Diğer” işletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Ayrıca “Sosyal tesislerde” beceri eğitimi gören öğrencilerin beceri eğitimine bakışına ait puan ortalaması “Diğer” işletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir. “Yıldızlı otelde” beceri eğitimi gören öğrenciler beceri eğitimine “Restoran” ve “Diğer” işletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerden daha fazla olumlu bakmaktadır. Ayrıca “Sosyal tesislerde” beceri eğitimi gören öğrenciler beceri eğitimine “Diğer” işletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilere göre daha fazla olumlu bakmaktadır.

Tablo 3.42 Beceri eğitimine bakış açılarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne karşılaştırılması.

İşletme Türü	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Yıldızlı otel	404	3,24	1,00	23,406	0,000	A>B
B- Restoran	93	2,88	1,02			A>D
C- Sosyal tesis	47	3,11	0,98			C>D
D- Diğer	70	2,69	1,06			

Beceri Eğitimine Bakış Ölçeği genel puan ortalamalarının beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne göre karşılaştırılmasına (tablo 3.44) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının beceri eğitimi görülen işletme türüne göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=3,514$; $p>0,05$).

Tablo 3.43 Beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlar ölçeğinin beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne karşılaştırılması.

İşletme Türü	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Yıldızlı otel	404	3,26	0,78	3,514	0,319	
B- Restoran	94	3,13	0,74			
C- Sosyal tesis	47	3,25	0,80			
D- Diğer	70	3,08	0,83			

Öğrencilerin Beceri eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların cinsiyete göre karşılaştırılmasına (tablo 3.45) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=42112,0; p>0,05).

Tablo 3.44 Beceri eğitimi yapılan iş yeri ortamıyla ilgili kişisel algıların cinsiyete göre karşılaştırılması.

Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Bayan	230	2,83	1,29	42112,00	0,481
Erkek	379	2,92	1,26		

Öğrencilerin Beceri eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların okuduğu sınıfa göre karşılaştırılmasına (tablo 3.46) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=43498,0; p>0,05).

Tablo 3.45 Beceri Eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması.

Okuduğu Sınıf	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
11. Sınıf	336	2,83	1,21	43498,0	0,270
12. Sınıf	273	2,95	1,34		

Öğrencilerin Beceri Eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların beceri eğitimi görülen sektöre göre karşılaştırılmasına (tablo 3.47) ait Mann Whitney U testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin beceri eğitimi gördükleri sektöre göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (U=26487,5; p>0,05).

Tablo 3.46 Beceri eğitimi yapılan iş yeri ortamıyla ilgili kişisel algıların beceri eğitimi görülen sektöre göre karşılaştırılması.

Sektör	n	$\bar{\chi}$	SS	U	p
Kamu	108	2,88	1,21	26487,5	0,900
Özel	501	2,89	1,29		

Öğrencilerin Beceri Eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların eğitim dalına göre karşılaştırılmasına (tablo 3.48) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının öğrencilerin eğitim dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=4,911$; $p>0,05$).

Tablo 3.47 Beceri eğitimi yapılan iş yeri ortamıyla ilgili kişisel algıların eğitim dalına göre karşılaştırılması.

Eğitim Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	X^2	p	Fark
A- Ön büro	175	3,03	1,26	4,911	0,297	
B- Servis	185	2,90	1,28			
C- Mutfak	175	2,73	1,31			
D- Kat Hizmetleri	54	2,86	1,21			
E- Diğer	20	3,00	1,15			

Öğrencilerin Beceri Eğitimi Yapılan İş Yeri Ortamıyla İlgili Kişisel Algıların beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne göre karşılaştırılmasına (tablo 3.49) ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının beceri eğitimi görülen işletme türüne göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($X^2=6,446$; $p>0,05$).

Tablo 3.48 Beceri eğitimi yapılan iş yeri ortamıyla ilgili kişisel algıların beceri eğitiminin görüldüğü işletme türüne göre karşılaştırılması.

İşletme Türü	n	$\bar{\chi}$	SS	X ²	p	Fark
A- Yıldızlı otel	402	2,95	1,26	6,446	0,092	
B- Restoran	90	2,62	1,31			
C- Sosyal tesis	47	3,02	1,29			
D- Diğer	70	2,76	1,25			

SONUÇLAR

Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi programı uygulayan meslek liselerinde okumakta olan öğrencilerin 10. Ve 11. Sınıfta, Nisan ve Eylül ayları arasında aralıksız olarak yaptıkları beceri eğitimi uygulaması sırasında karşılaştıkları sorunların tespiti ve karşılaştıkları sorunlara çözümler önerilmesi amacı ile yapılan araştırmanın sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

Çalışmaya katılan öğrenciler koordinatör öğretmenler ve okul yöneticilerinin beceri eğitimi sürecine katkı sağladıklarına kısmen katıldıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin okudukları sınıf, cinsiyet, beceri eğitimi yaptıkları sektör, okumakta oldukları dal ve işletme türü bakımından konuya bakış açılarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Koordinatör öğretmenlerin okul yönetimine ilettikleri sorunlara okul yönetiminin çoğunlukla zamanında müdahil olmadığı düşünülmektedir. Diğer taraftan koordinatör öğretmenler ve okul yönetiminin beceri eğitimi sırasında öğrencilerle olması gerektiğinden daha düşük düzeyde iletişim halinde olmalarının böyle bir sonuç ortaya çıkarttığı düşünülmektedir.

Beceri eğitimi sonrası öğrenim görülen alana bakış ile ilgili olarak cinsiyete göre dağılımlar incelendiğın de erkeköğrenciler ile bayanöğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu ve erkek öğrencilerin öğrenim gördükleri alana daha olumlu baktıkları sonucuna

ulaşmıştır. Öğrencilerin okudukları sınıf, beceri eğitimi yaptıkları sektör, okumakta oldukları dal ve işletme türü (özel veya kamuya ait olmaları) bakımından konuya bakış açılarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Turizmin emek yoğun bir sektör olmasından dolayı erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre biraz daha kolay uyum sağladıkları düşünülmektedir.

Çalışma saatlerine bakış konulu faktördecinsiyet bakımından bayan öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bayan öğrenciler erkek öğrencilere göre çalışma saatlerine daha olumlu bakmaktadırlar. Sınıflara göre ise 11. Sınıf öğrencileri12. Sınıf öğrencilerine göre çalışma saatlerine daha olumlu bakmaktadırlar. Okunmakta olan dallar bakımından kat hizmetleri dalında okuyan öğrencilerin diğer dallara göre çalışma saatlerine daha olumlu baktıkları, ön büro dalında okuyan öğrencilerin ise ikinci sırada da yer aldıkları, servis ve mutfak dallarında okumakta olan öğrencilerin ise üçüncü sırada oldukları bulgularına ulaşılmıştır. Bayan öğrencilere çalışma saatlerinin düzenlenmesinde biraz daha esnek davranılması memnuniyet seviyelerinin erkek öğrencilere göre biraz daha yüksek çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Ankete katılan 11. Sınıf öğrencileri beceri eğitimlerini 10. Sınıfta yapan öğrencilerdir. Bu bakımdan beceri eğitimlerinin birinci yılı olması sebebi ile 10. Sınıftaki öğrenciler daha hevesli çalışmaktadırlar. İşletmeler de acemi saydıkları bu öğrencilere fazla sorumluluk vermediklerinden 12. Sınıf öğrencilerine göre memnuniyet seviyelerinin yüksek olduğu düşünülmektedir. Kat hizmetleri alanında ki iş akışının diğer alanlara göre daha planlı olması, fazla mesai yapılmasına çoğunlukla gerek kalmaması ve izin günlerin düzenli olmasının bu sonuca ulaşılmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Sınıflar düzeyinde 12. Sınıf öğrencileri11. Sınıf öğrencilerine göre işletmede çalışanlar ve yöneticilerin beceri eğitimi yapan öğrencilere davranışlarına daha olumlu bakmaktadır. Öğrencilerin cinsiyet, beceri eğitimi yaptıkları sektör, işletme türü (özel veya kamuya ait olmaları), ve öğrenim görülen dal bakımından konuya bakış açılarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. 12 sınıfta olan öğrencilerin diğer çalışanlar ve yöneticiler ile daha iyi iletişim kurabilmeleri ayrıca 11. Sınıf öğrencilerine göre daha deneyimli ve özgüven sahibi olmaları 12. Sınıf öğrencilerinin bu konuya olumlu bakmalarını sağladığı düşünülmektedir.

Beceri eğitime bakış ölçeğinde beceri eğitimi yapılan işletme türü bakımından verilen cevaplarda anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Şöyle ki; yıldızlı otellerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin beceri eğitimine bakışı diğerlerinden olumlu çıkmıştır. Bunu ikinci sırada sosyal tesislerde beceri eğitimi yapan öğrenciler takip etmiştir. Beceri eğitimi yapılan dala göre ise servis bölümü öğrencileri ile mutfak bölümü öğrencilerinin diğer dallara göre beceri eğitimine daha olumlu baktıkları bulgularına ulaşılmıştır. Öğrencilerin cinsiyet, beceri eğitimi yaptıkları sektör (özel veya kamuya ait olmaları) ve sınıf bakımından konuya bakış açılarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Yıldızlı otellerin fiziki donanımlarının yüksek, çalışan personelin eğitilmiş, müşterilerin elit olması ve yıldızlı otellerin diğer beceri eğitimi yapılan yerlerden her bakımdan üst düzeyde olmasının yanında öğrencilerin meslekleri ile ilgili okulda öğrendikleri tüm bilgileri uygulamalarına imkan veriyor olmaları yıldızlı otellerde beceri eğitim yapan öğrencilerin diğer tesislerde çalışanlara göre daha fazla memnun kalmalarını sağlamaktadır.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İşletmelerde beceri eğitimi yapan öğrencileri denetlemek üzere okul yönetimleri tarafından görevlendirilen koordinatör öğretmenlerin işletmeleri haftada bir kez ziyaret etmelerinin sağlanması; bu ziyaretlerinde belli aralıklarla (ayda en az bir kere) öğrencilerle eğitim sorumlularının da katıldığı toplantıların yapılması.
- Koordinatör öğretmenlerin belirli aralıklarla (ayda en az bir kere) beceri eğitimi evraklarını kontrol etmeleri, öğrencilerin beceri eğitiminin amaçlarına uygun beceri eğitimi dosyası hazırlama sürecine olumlu katkı sağlamaları.
- Çalışma saatlerinin ve öğrencilerin haftalık izin günlerinin düzenli olmasına özen gösterilmelidir. Çalışma saatlerinin özellikle kız öğrenciler için en geç saat 22.30'da sonlandırılarak öğrencilerin ve ailelerin henüz okul aşamasında sektörden olumsuz etkilenmelerinin önüne geçilmeli.
- Beceri eğitimi öncesi okuldaki meslek dersi uygulamalarının öğrencileri beceri eğitimine hazırlayacak şekilde etkin bir şekilde yapılması. 11. sınıf uygulamasının lise döneminde ki son uygulama yılı olması sebebi ile

öğrencilerin öncelikli olarak kendi dallarında uygulama yapmalarına imkan sağlanması.

- Yabancı dil eğitiminde ikinci yabancı dilin sektör beklentileri doğrultusunda seçmeli olarak mutlaka okutulması.
- Öğrencilerin gerek zihinsel gerekse bedensel olarak yorulmalarının önüne geçmek maksadı ile bireysel özelliklerinin de dikkate alınarak çalışma biçimlerinin ve mesai saatlerinin planlanması.
- Uygulama oteli bulunmayan ve atölyeleri yetersiz olan okulların meslek derslerini okul döneminde öğretmenlerin gözetiminde okul ortamı dışında (yıldızlı otel, orduevi, öğretmenevi vb. yerlerde) yapmalarına izin verilebilmektedir. Okul zamanlarında (beceri eğitimi öncesi) öğrencilerin özellikle yıldızlı otellerde uygulama yapma imkanı bulmaları beceri eğitimine hazır bulunuşluk bakımından olumlu katkı sağlayacaktır. Aynı zamanda da ekim-mart aylarında okulda nisan-eylül aylarında işletmede eğitim gören öğrencilerin 11 ay süreyle uygulama yapmalarına olanak sağlanmış olacaktır.
- İşletme seçilirken mümkün olduğunca eğitim birimi bulunan ve bu birime önem veren işletmelerde beceri eğitimi uygulamalarının yaptırılmasına önem verilmesi. Yıldızlı otellerde beceri eğitim yapan öğrencilerin memnuniyet seviyelerinin yüksek çıkması sebebi ile mümkün olduğunca yıldızlı otellerde beceri eğitimi yaptırılması.
- Öğrencilerin maaşlarının düzenli olarak ödenmesi için gerekli tedbirlerin alınması.
- Beceri eğitimi planlaması yapılırken beceri eğitimi yapılacak işletmelerin öğrencilere duyurulması, öğrencilerin tercihlerinin alınması, yerleştirmelerin öğrencilerin tercihleri doğrultusunda yetenekleri ve okumakta oldukları alan/dalın yanında not ortalamaları da dikkate alınarak yapılması. Böylelikle hem beceri eğitimi yeri ile ilgili sorunlar asgariye indirilmiş olacak hem de öğrencilerin okuldaki teorik ve uygulamalı derslere daha fazla önem vermeleri sağlanmış olacaktır.
- Öğrencilerin okul yönetimine hızlı bir şekilde ulaşmalarını sağlayacak iletişim araçlarının ve yöntemlerinin beceri eğitimi öncesinde öğrencilere okul yönetimi ve sorumlu koordinatör öğretmenler tarafından etkin bir şekilde duyurulması ve

hangi durumlarda koordinatör öğretmen veya okul idaresine ulaşılması gerektiği konuları hakkında bilgilendirmelerin yapılması.

- Araştırmanın amacına tam olarak ulaşabilmesi bakımından yapılacak bir araştırma ile sektör temsilcilerinin, okul idarecilerinin ve koordinatör öğretmenlerin de araştırma kapsamına alınmaları otelcilik ve turizm eğitiminde işletmelerde beceri eğitimi sırasında karşılaşılan sorunların çözümüne değişik bir bakış açısı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada elde edilen bulguların yanında aşağıda ki uygulamaların da faydalı olacağı düşünülmektedir:

- Turizm endüstrisinin de diğer sektörler gibi çağın gerekleri doğrultusunda kendisini yenilediğinden hareketle meslek dersleri öğretmenlerine düzenli olarak iş başı uygulamalı eğitimlerin yapılması, bu eğitimlere katılımın zorunlu tutulması ve bu programların sertifikasyona bağlanması.
- Okula kayıt ve 9. Sınıf sonrası alan ile 10. Sınıf sonrası dal seçimleri öncesinde ve bir bütün olarak bu süreçlerde öğrencilere sektör temsilcileri, okul meslek öğretmenleri ve rehberlik servisinde toplantı, seminer vb. şekillerde etkin ve amaca uygun tanıtım ve yönlendirme çalışmalarının yapılması. Beceri eğitimi sırasında karşılaşılan ve öğrencilerin sektörden soğumalarına neden olan faktörlerin en aza indirilmesi için işletme okul işbirliğinin en üst düzeye çıkartılması.
- 3308 sayılı kanunda açıkça belirtilen şekliyle stajyer öğrenci sayısının %10'nu aşmayacak şekilde planlanması ve öğrencilere işletme personeli muamelesi yapılmasının önüne geçilmeli.
- Beceri eğitimi öncesinde okul idareleri ile sektör temsilcilerinin bir araya gelerek “beceri eğitiminin yapılış amacının işletmelerin personel ihtiyacını karşılamak olmadığını”, asıl amacın öğrencilerin daha iyi eğitim almaları ve yetişmiş iş gücü olarak mezun olmalarını sağlamaya yönelik yasalarla düzenlenmiş bir uygulama eğitimi olduğunun işletme yöneticilerine anlatılması.
- Beceri eğitimi yapılan işletmelerin mevzuata aykırı uygulamaları sebebi ile öğrencilerin sözleşmelerinin fesih edilmesine sebep olmalarının önüne geçilebilmesi ve bu konuda istikrarın sağlanabilmesi için 3308 sayılı kanunda

işletmelere sorumluluklarını hatırlatan ve gerektiğinde ciddi yaptırımları olan düzenlemelere gidilmesi.

- İşletmelerle sözleşmeler düzenlenirken her ne kadar Milli Eğitim Bakanlığının matbu sözleşmeleri kullanılsa da, sözleşmelerin değişen iş kanunu ve diğer mevzuat hükümlerine göre öğrencilerin lehine ve beceri eğitiminin amacına göre düzenlenmesi, işletmelerin keyfi uygulamalarının önüne geçilmesi.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, C. O. ve Berk, Ş. :** (2009), “Mesleki ve Teknik Eğitim de Yeni Arayışlar: Yeterliliğe Dayalı Modüler Sistemin Değerlendirilmesi.” Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Haziran. C.6. Sayı I. S. 223
- Ağaoğlu O. K. :** (1991),Türkiye’de Turizm Eğitimi ve Etkinliği”, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Ankara. 64
- Akyüz, Y. :** (2004), Türk Eğitim Tarihi, Ankara, Pegem Yayınları. S. 2.
- Altay M. ve Yıldırım, M. :** (2008), Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Profili ve Tercihlerine Yönelik Bir Araştırma. Dördüncü Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi. S. 395
- Altın, R. :** (2008), “ Mesleki Eğitim Sisteminde Yeni Eğilimler ve Modüler Sistem. Ankara. Mesut Matbaacılık. S. 144
- Anomim :** (2000), Turizm Sektörünün Ara Kademe İnsan Gücü İhtiyacı ve Turizm Eğitimi Araştırması. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi Başkanlığı. Yayın No. 26
- Arman, A. ve Şahin T. :** (2013), Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Stajlarda İşletmelerden Beklentileri: Mengen Aşçılar Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Örneği, S. 22
- Avcıkurt C. ve Kahraman S. :** (2002), “Lisans Eğitimi Veren Turizm Okullarının Ders Programlarının Karşılaştırılması”, Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı. Ankara. Turizm Bakanlığı Yayınları. S. 53
- Aymankuy, Y. ve Aymankuy, Ş. :** (2002), Önlisans ve Lisans Düzeyinde Turizm Öğretim Kurumlarının Buldukları Yerlerin Analizi ve Turizm Eğitimi İçin Öneri Bir Model. Turizm Eğitim Konferansı 2002. SS. 33
- Baltacı, F., vd. :** (2012), Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi. C. 4, S. 1, S. 18
- Bayer, Z. M. :** (1992), “Turizme Giriş”. İşletme Fakültesi Yayınevi. İstanbul. S. 11
- Boğaziçi Üniversitesi Yayınları :** (1994), “Turizm Eğitim Kongresi”. Ankara. 28, 31, 33, 47, 49, 51, 52.
- Boylu, A. ve Arslan, E. :** (2014), Türkiye’de Turizm Eğitiminin Rakamsal Gelişmeler Açısından Değerlendirilmesi. Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi. Ankara S. 1, S. 80, 84, 89.
- Büyüköztürk, Ş. :** (2011), Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, Pegem Akademi, Ankara, 124, 125, 171, 172,
- Çavuş vd. :** (2013), Türk Turizm Tarihi. Detay Yayıncılık. Ankara. 208, 228, 237, 242, 244
- Çeken, H. vd. :** (2008), “Turizm Talebine Bağlı Olarak Uluslararası Turizm Hareketlerindeki Gelişmeler”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:7, Sayı:26, s.71

- Çetin, Ş.** : (2005), “Öğrenci Stajlarında Yararlanılan Dersler Üzerine Ampirik Bir Araştırma”. Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik ve Turizm Yüksek Okulu Örneği. Anatolia. Turizm Araştırmaları Dergisi. C. 6. S. 2 Mersin.
- Demirkol, Ş. ve Pelit, E.** : (2002), Türkiye’de Turizm Eğitim Sistemi ve Avrupa Birliği Sürecinde Olası Gelişmeler. 11, 12 (<http://www.ttefdergi.gazi.edu.tr>)
- Doğan, H.** : (1992), Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokullarının Sorunları: Aydın Örneği, Turizm Eğitim Konferansı Workshop, Turizm Bakanlığı, Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara. s. 133
- Duman, A.** : (1992), Yetişkin Eğitimi Açısından Türkiye’de ki Uzaktan Eğitim Uygulamalarına Bir Bakış, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 25, Sayı 1, 288 (<http://dergiler.ankara.edu.tr/search.php>)
- Eralp, Z.** : (1983), Genel Turizm, Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Yayınları, Ankara, S. 36.
- Görkem, O.** : (2004), Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Yemek Pişirme Teknikleri ve Uygulaması Eğitiminin Sorunlarını Belirlemeye Yönelik Bir araştırma. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı
- Gülegül İ. H. vd.** : (2011), İşletmelerde Mesleki Eğitim İle Staj Uygulamalarının Değerlendirilmesi. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Başkanlığı. Ankara. S. 41, 45
- Günay, Ö.** : (2014), Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Uygulanan Beceri Eğitimi Üzerine Bir Araştırma Antalya Örneği Ankara. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara. S. 58, 96, 102
- Hacıoğlu, N. vd.** : (2008), Türkiye’de Turizm Eğitimi, Detay Yayıncılık, Ankara, S. 26
- Horlak N. vd.** : (2008), Genel Turizm. Detay Yayıncılık. Ankara. S. 105
- Kahraman, N.** : (1984), “Fransa ve Cezayir’de Otelcilik-Turizm Eğitimi, Türkiye Örneği ile Karşılaştırma” ,Turizm Eğitimi Kongresi Tebliğ ve Tartışmalar TUGEV-Turizm Bankası AŞ. Yayınları. İstanbul. 51
- Kasap, A. A. ve Faiz, G.** : (2008), Bir Endüstri Olarak Golf, Türkiye Golf Federasyonu Yayınları, İstanbul. S. 17.
- Kırlı, T.:** (2006), Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Uygulanmakta Olan Meslek Stajlarının Öğrenci Beklentilerini Karşılama Düzeyine Yönelik Bir Araştırma. Ankara. 2006, S. 31. “Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2003, 19”
- Kırlı, T.:** (2006), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Uygulanmakta Olan Beceri Eğitimlerinin Öğrenci Beklentilerini Karşılama Düzeyine Yönelik Bir Araştırma. Ankara. S.86, 87, 116
- Maviş, F. vd.** : (2002), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. Genel Turizm Bilgisi. S. 134
- MEB** : 2530 Sayılı Tebliğler Dergisi. Temmuz, 1997/2478, (Ek ve Değişiklikler, Kasım 2001/2530 TD), (01.09.2014)

- MEB:** (2007), “Teftiş Kurulu Başkanlığı.” Ülkemiz ve Avrupa da ki Mesleki ve Teknik Eğitim de Gelişmeler İle Modüler Eğitim Uygulamaları. Ankara. S. 15
- Megep :** (2011), “ Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Çerçeve Öğretim Programları”. Ankara. S. 1
- Mor, A. ve Çiftçi, M. D. :** (2006), “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Ekonomik Etkinlikler”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:16, Sayı:1, s.33
- Olah, H. :** (1983), Türkiye’de Turizm Eğitiminin Yapısı ve Sorunları, Turizm Eğitim Kongresi, TUGEV- Turizm Bankası A.Ş., İstanbul. S.215
- Ortaner, E. ve Tunç, A. :** (2001), Ticaret Turizm Eğitiminde Özel Eğitimin Yöntemleri. Ankara. Gazi Büro. S. 3.
- Pelit, E. ve Evren G. :** (2006), “Turizm Alanında Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm işletmelerinde Stajları Değerlendirme Üzerine Bir Araştırma”, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 1.
- Küçükahmet, L. :** (2011) “Öğretim İlke ve Yöntemleri”, Nobel Akademik Yayıncılık. Ankara, Türkiye. 13.
- Sezgin, O. M. :** (1995), Genel Turizm Turistik Kavramlar. Ekonomi, Pazarlama, Turizm Mevzuatı. Ankara. Tutubay Yayınları. S. 21
- Şahinkesen, A. :** (1983), “Mesleki ve Teknik Yüksek Öğretmen Okullarında ki Gelişmeler”. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 417-425 (www. Dergiler. Ankara.edu.tr/dergiler/40/509/6270/.pdf (15/12/2014)
- Şişman, M. :** (2006), “ Eğitim Bilimlerine Giriş”, Pegem Yayınları. Ankara, Türkiye, 5.
- Tunckan, E. :** (2002), Genel Turizm Bilgisi, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Ankara, S. 2
- Tuyluoğlu, T. :** (2003), Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı. Ankara. S. 19.
- Ünlüöner, K. ve Boylu, Y. :** (2005), Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi, (www.e-sorder.com), cilt:3, sayı :12. (14.08.2014)
- Ünlüöner, K. :** (2000), Turizm İşletmeciliği Öğretmenlik Programlarının Öğrenci Beklentileri ve Algulamaları Açısından Değerlendirilmesi, Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 218
- Ünlüöner, K. ve Boylu, Y. :** (2005), Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi. Ekonomik Sosyal Bilimler Dergisi. S. 3., S.3.
- Yazgan, O. vd. :** (1989), Turizm Eğitiminin Amacı. Turizm Eğitiminde Nitelik Araştırması. Marmara Üniversitesi Araştırma Fonu. Yayın No. 3 İstanbul. S. 176..
- Yer, C. :** (2006), Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Eğitim Programların da Yer Alan Stajların Kurumlarda Uygulanabilme Durumu. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitim Anabilim Dalı. S. 44, 59

Yeşilyaprak, B. : (2000), “ Eğitiminde Rehberlik Hizmetleri”, Nobel Yayınları. Ankara, Türkiye, 2.

WEP_1 : (2014), Psikologlar ve Psikiyatrisiler Derneği, Eğitim, Wep Site, <http://www.ppd.com.tr/kaynaklar/1-egitim.html>, (12/07/2014)

WEP_2 : (2014), “Türkiye’de Turizmin Tarihi Gelişimi”. Wep Site., <http://www.diyadinnet.com/YararliBilgiler-440&Bilgi=t%C3%BCrkiyede-turizmin-ge%C3%A7mi%C5%9Fi-ve-turizm>. (01/09/2014)

WEP_3 : (2014), Wikipedi Özgür Ansiklopedi, Rehber, Profesyonel Turist Rehberliği. Wep Site, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Rehber> ,(03/06/2014)

WEP_4 : (2012), Ticaret ve Turizm Genel Müdürlüğü Ticaret ve Turizm Genel Müdürlüğü Tarihçesi, Wep Site, <http://mtegm.meb.gov.tr/www/tarihcemiz-ticaret-ve-turizm-ogretimi-genel-mudurlugu/icerik/25> (05/06/2014)

WEP_ 5 : (2012) Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü. Tarihçemiz. Wep Site., <http://mtegm.meb.gov.tr/www/tarihcemiz/icerik/20>, (06/08/2014)

WEP_6 : (2014), Meseli ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Okullarımız, Wep Site, <http://mtegm.meb.gov.tr/TR/okullar.asp?PAGE=Liste>, (08/08/2014)

WEP_7 : (2005), Milli Eğitim Bakanlığı, Türk Milli Eğitim Sistemi, Wep Site, http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2006/takvim/egitim_sistemi.html, (21/08/2014)

WEP_8 : (2014), Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Okullarımız, <http://mtegm.meb.gov.tr/TR/okullar.asp>, (09/08/2014)

WEP_9 : (2012), Karasu Kız Teknik Meslek Lisesi, Yiyecek İçecek Hizmetleri, Wep Site, http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/54/05/972662/icerikler/yiyecek-icecek-hizmetleri_39162.html, (05/12/2014)

WEP_10 : (2013), Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, 10. Sınıf Çerçeve Öğretim Programları, Wep Site, <http://www.megep.meb.gov.tr/?page=ogretimProgramlari>, (06/12/2014)

WEP_11 : (2014), Yüksek Öğretim Kurumu, Tarihçe, Wep Site, <http://www.yok.gov.tr/web/guest/tarihce>, (16/08/2014)

WEP_12 : (2014), Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü, Tarihçe, Wep Site, <http://www.tourism.boun.edu.tr/> (03/07/2014)

WEP_13 : (2014)Turizm Bakanlığı Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Yaygın Mesleki Mesleki Turizm Eğitimi Faaliyetleri. Wep Site, <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,13202/yaygin-mesleki-turizm-egitimi-faaliyetleri.html>, (26.08.2014)

WEP_14 :(2014) Isparta Turizm Eğitim Merkezi, Turizm Eğitim Merkezleri Hakkında Bilgi ve Aday Kayıt Sistemleri.Wep Site,http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/32/01/965030/icerikler/turizm-egitim-merkezleri-hakkinda-bilgi-ve-aday-kayit-islemleri_21806.html (05/07/2014)

WEP_15 :(2012), Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği, Wep Site, <http://e-okul-meb.gen.tr/yaygin-egitim-kurumlari-yonetmeliği/> (25.08.2014)

- WEP_16** :(2014), Yaygın Eğitim Programları ve FOET kodları, Wep Site <http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/foet/foet.html>, (27.08.2014)
- WEP_17** :(2014),Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi, Wep Site, http://tr.wikipedia.org/wiki/Uzaktan_e%C4%9Fitimin_tarihsel_geli%C5%9Fimi, (29/08/2014)
- WEP_18** :(2014),Açıköğretim Fakültesi, Eğitim Programları, Wep Site, <http://www.aof.anadolu.edu.tr/> (27/08/2014)
- WEP_19** : (2014), İşkur, Kurs Bilgileri, Wep Site, <http://www.iskur.gov.tr/> (27/08/2014)
- WEP_20** :(2014), İşkur, Kurumsal Bilgi, İstatistikleri, Wep Site, <http://www.iskur.gov.tr/kurumsalbilgi/istatistikler.aspx#dltop>, (27/08/2014)
- WEP_21** :(2014), MEB Mevzuat, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Wep Site, <http://www.meb.gov.tr/mevzuat/liste.asp?ara=10&SAYFA=1>, (28/08/2014)
- WEP_22** :(2014), MEB Mevzuat, Mesleki Eğitimi Kanunu, Wep Site, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/3.html>, (28/08/2014)
- WEP_23** : (2014), T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi. 2014 Yükseköğretim Programlarına Ek Yerleştirme Rehberi. Wep Site, <https://rehberlik.osym.gov.tr/GenelArama.aspx> (19.08.2014)
- Wep_24:** (2014), AÖF Uzaktan Eğitim Sistemi. AÖF Uzaktan Eğitim Sistemi hakkında merak ettikleriniz. Wep Site, <http://egitim.bugun.com.tr/aof-uzaktan-egitim-sistemi-haberi/225957> (22.12.2014)
- Wep_25:** (2014), Yükseköğretim Bilgi Sistemi. Wep Site, <https://istatistik.yok.gov.tr/> (25.12.2014)

EKLER

Ek 1. Anket Formu

<p>DEĞERLİ ÖĞRENCİ;</p> <p>Cevaplayacak olduğunuz anket soruları Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitimleri sırasında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların çözüm yollarını ortaya koymak maksadıyla yüksek lisans tez çalışmasında kullanılmak maksadıyla yapılmaktadır.</p> <p>Cevaplarınız sadece yapmakta olduğumuz araştırma için kullanılacak olup, başka kişi, kurum veya kuruluşlarla paylaşılmayacaktır. Ankete kesinlikle isim yazmayınız. Sorulara vereceğiniz cevapların gerçeği yansıtması araştırmanın güvenilirliği bakımından son derece önemlidir. <u>Lütfen her soruyu okuduktan sonra sizin için en uygun cevabı veriniz. Hiçbir soruyu boş bırakmayınız. İşaretlerken (X) işaretini kullanınız.</u></p> <p>Lütfen bütün soruları dikkatle okuyunuz.</p> <p>Teşekkür eder, sevgilerimi sunarım.</p> <p>Doç. Dr. Mehmet SARIŞIK Tez Danışmanı</p> <p>Kemal AKTAŞ Yüksek Lisans Öğrencisi</p>
<p>Ⓐ Fikrim yok</p> <p>Ⓑ Hiç katılmıyorum</p> <p>Ⓒ Katılmıyorum</p> <p>Ⓓ Kısmen katılıyorum</p> <p>Ⓔ Katılıyorum</p> <p>Ⓕ Kesinlikle katılıyorum</p>

İşletmede beceri eğitimi sırasında karşılaştığınız sorunları önem derecelerine göre belirtiniz;

Beceri eğitiminde verilen ücreti yeterli buldum.	⑤	④	③	②	①	①
Maaşımı süresi içerisinde düzenli olarak aldım.	⑤	④	③	②	①	①
İşletmelere öğrenci dağıtımı yapılırken tercihim soruldu.	⑤	④	③	②	①	①
Beceri eğitimi yaptığım işletmeyi değiştirmek zorunda kalmadım.	⑤	④	③	②	①	①
İşyerinde derslerde öğretilmemiş işleri yapmak zorunda kalmadım.	⑤	④	③	②	①	①
Okulda öğrendiğim bilgileri işyerinde pekiştirme imkanı buldum.	⑤	④	③	②	①	①
İşletmede koordinatör öğretmen eşliğinde toplantılar yapıldı.	⑤	④	③	②	①	①
İşyerinde diğer çalışanlar ile sorunlar yaşamadım.	⑤	④	③	②	①	①
Üzerime gereğinden fazla iş yükü ve sorumluluk verilmedi.	⑤	④	③	②	①	①
Üstlerimiz normal çalışanlarla - öğrenciler arasında ayırım yapmadı.	⑤	④	③	②	①	①
Çoğunlukla alanımla ilgili bölümlerde çalıştırıldım.	⑤	④	③	②	①	①
İsteğim dışında fazla mesai yapmak zorunda kalmadım.	⑤	④	③	②	①	①
Haftalık izin günlerimde işe çağırılmadım.	⑤	④	③	②	①	①
Ücretli izin kullanma imkanı buldum.	⑤	④	③	②	①	①
Sorunlarımın çözümüne koordinatör öğretmenler olumlu katkı sağladı.	⑤	④	③	②	①	①
İhtiyaç duyduğumda okul yönetimine kolaylıkla ulaşabildim.	⑤	④	③	②	①	①

İhtiyaç duyduğumda işletmedeki üst yönetime kolaylıkla ulaşabildim.	5	4	3	2	1	0
Kadrolu personelden ziyade öğrenci gibi çalıştırılırdım.	5	4	3	2	1	0
Beceri eğitimi öncesi okulda almış olduğum uygulamalı eğitim yeterli oldu.	5	4	3	2	1	0
Araç gereçleri kullanmamda diğer personel yardımcı oldu.	5	4	3	2	1	0
Sosyal imkânlardan (yemek, ulaşım vb.) faydalandım.	5	4	3	2	1	0
Birim sorumlum mesleki eğitim hakkında yeterince bilgiye sahipti.	5	4	3	2	1	0
Mezun olunca okuduğum alanla ilgili bir mesleği yapmak istiyorum.	5	4	3	2	1	0
İşletmede almış olduğum meslek eğitimi yeterli buluyorum.	5	4	3	2	1	0
İşletmedeki eğitimi önceden belirlenen bir program dâhilinde tamamladım.	5	4	3	2	1	0
Koordinatör öğret. beceri eğitimi evraklarımı düzenli olarak kontrol etti.	5	4	3	2	1	0
Alanımla ilgili bir üst öğrenime devam etmek istiyorum.	5	4	3	2	1	0
İşyerinde öğrencilere zaman, zaman eğitimler verildi.	5	4	3	2	1	0
Çalışma koşulları ağır değildi.	5	4	3	2	1	0
İşyerindeki yöneticilerden gerekli desteği gördüm.	5	4	3	2	1	0
Okumakta olduğum alanı kişisel özelliklerime uygun buluyorum.	5	4	3	2	1	0
İşletmede beceri eğitimi sonrası turizm sektörüne olan ilgim arttı.	5	4	3	2	1	0
Çalışma saatlerim olması gerekenden çok uzun değildi.	5	4	3	2	1	0
Çevremdeki insanların işimi küçümsediklerini düşünmüyorum.	5	4	3	2	1	0
Müşterilerden sözlü tacize uğramadım.	5	4	3	2	1	0
Çalışanlardan sözlü tacize uğramadım.	5	4	3	2	1	0
Kendimi çoğu zaman zinde hissettim.	5	4	3	2	1	0
İş ortamım stresli değildi.	5	4	3	2	1	0
Cinsiyet ayrımı yapıldığını düşünmüyorum.	5	4	3	2	1	0
Yabancı dil alanında pratik yapma imkanı buldum.	5	4	3	2	1	0
Çalışma saatlerinin düzensiz olduğunu düşünmüyorum.	5	4	3	2	1	0

A. KİŞİSEL BİLGİLER

- Yaş Grubunuz?
a. ()13-14 b.()15-16 c.()17-18 d.()19-20
- Cinsiyetiniz?
a. ()Kız b.()Erkek
- Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesinde ki bölümünüz
a.()Ön büro b.()Servis c.()Mutfak d.()Kat Hiz. e.()Diğer.....
- Öğrenim gördüğünüz sınıf düzeyi.
a.()10. Sınıf b.()11. Sınıf c () 12. Sınıf
- Beceri eğitimi yaptığınız işletme hangi sektörde faaliyet göstermektedir?
6. a.()Kamu b.()Özel
- Beceri eğitimi yaptığınız işletme?
a.() Yıldızlı Otel b () Restoran c () Sosyal Tesis d () Diğer.....

Ek 2. Yiyecek İçecek Alanı Bulunan Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri.

S.N.	İl	İlçe	Kurum Adı
1	ADANA	CEYHAN	Ceyhan Biliciler Mes. ve Tek. An. Lis.
2	ADANA	SEYHAN	Nezihe Yalvaç Mes. ve Tek. An. Lis.
3	ADİYAMAN	KAHTA	Kahta İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
4	A. KARAHİSAR	İHSANİYE	İhsaniye Mes. ve Tek. An. Lis.
5	A. KARAHİSAR	Merkez	Afyonkarahisar Emir Murat Özdilek Mes. ve Tek. An. Lis.
6	A. KARAHİSAR	SANDIKLI	Sandıklı Hüdayi Mes. ve Tek. An. Lis.
7	AKSARAY	MERKEZ	Uluirmak Mes. ve Tek. An. Lis.
8	AMASYA	MERKEZ	Amasya İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
9	ANKARA	BEYPAZARI	Beypazarı Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
10	ANKARA	ÇANKAYA	Çankaya İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
11	ANKARA	GÖLBAŞI	Mogan Mes. ve Tek. An. Lis.
12	ANKARA	K. HAMAM	Kızılcahamam Ayşe Bezci Mes. ve Tek. An. Lis.
13	ANKARA	YENİMAHALLE	Ankara Mes. ve Tek. An. Lis.
14	ANTALYA	ALANYA	Alanya Ümit Altay Mes. ve Tek. An. Lis.
15	ANTALYA	DÖŞEMEALTI	Yeşilbayır İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
16	ANTALYA	GAZİPAŞA	Gazipaşa Av. Kemal Akça Mes. ve Tek. An. Lis.
17	ANTALYA	KAŞ	Kaş Mes. ve Tek. An. Lis.
18	ANTALYA	KEMER	Kemer Mes. ve Tek. An. Lis.
19	ANTALYA	KUMLUCA	Kumluca Mes. ve Tek. An. Lis.
20	ANTALYA	MANAVGAT	Manavgat F. Yılmaz Sezer Mes. ve Tek. An. Lis.
21	ANTALYA	MANAVGAT	Manavgat Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
22	ANTALYA	MURATPAŞA	Falez Mes. ve Tek. An. Lis.
23	ANTALYA	MURATPAŞA	Tez-Tur Mes. ve Tek. An. Lis.
24	ANTALYA	SERİK	Serik İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
25	AYDIN	DİDİM	Zeynep-Mehmet Dönmez Mes. ve Tek. An. Lis.
26	AYDIN	KUŞADASI	Güvercinada Mes. ve Tek. An. Lis.
27	AYDIN	SÖKE	Söke Ticaret Borsası Suat Orhon Mes. ve Tek. An. Lis.
28	BALIKESİR	AYVALIK	Cunda Mes. ve Tek. An. Lis.
29	BALIKESİR	EDREMİT	Fernur Sözen Mes. ve Tek. An. Lis.
30	BALIKESİR	GÖNEN	Mirciler Mes. ve Tek. An. Lis.
31	BALIKESİR	KARESİ	Atatürk Mes. ve Tek. An. Lis.
32	BARTIN	AMASRA	Amasra Mes. ve Tek. An. Lis.
33	BATMAN	MERKEZ	Mezopotamya Mes. ve Tek. An. Lis.
34	BİLECİK	BOZÜYÜK	Bozüyük Selahattin Şeker Mes. ve Tek. An. Lis.
35	BİLECİK	MERKEZ	Yavuz Selim Merkez Mes. ve Tek. An. Lis.
36	BOLU	GEREDE	Esentepe Mes. ve Tek. An. Lis.
37	BOLU	MENGEN	Aşçılar Mes. ve Tek. An. Lis.
38	BOLU	MERKEZ	İzzet Baysal Abant Mes. ve Tek. An. Lis.
39	BOLU	YENİÇAĞA	Yeniçağa Mes. ve Tek. An. Lis.
40	BURSA	MUDANYA	Mudanya Mes. ve Tek. An. Lis.
41	BURSA	NİLÜFER	Havva Aslanoba Mes. ve Tek. An. Lis.
42	BURSA	OSMANGAZİ	Celal Sönmez Mes. ve Tek. An. Lis.
43	BURSA	OSMANGAZİ	Muradiye Mes. ve Tek. An. Lis.
44	ÇANAKKALE	AYVACIK	Ayvacık Mes. ve Tek. An. Lis.
45	ÇANAKKALE	MERKEZ	Çanakkale Kepez Mes. ve Tek. An. Lis.
46	ÇANKIRI	ILGAZ	Ilgaz Emel-Oktay Türkoğlu Mes. ve Tek. An. Lis.
47	ÇORUM	MERKEZ	Hitit Mes. ve Tek. An. Lis.
48	DENİZLİ	PAMUKKALE	Sema-Abdurrahman Karamanhoğlu Mes. ve Tek. An. Lis.
49	DİYARBAKIR	YENİŞEHİR	Üçkuyu Mes. ve Tek. An. Lis.
50	DÜZCE	AKÇAKOCA	Akçakoca Süha Güven Mes. ve Tek. An. Lis.
51	DÜZCE	KAYNAŞLI	Kaynaşlı Süperlit Mes. ve Tek. An. Lis.
52	EDİRNE	KEŞAN	Keşan Feride Mehmet Çuhacı Mes. ve Tek. An. Lis.
53	EDİRNE	MERKEZ	Dr. Sadık Ahmet Mes. ve Tek. An. Lis.

54	ELAZIĞ	MERKEZ	Hazar Mes. ve Tek. An. Lis.
55	ERZİNCAN	MERKEZ	Hürriyet Mes. ve Tek. An. Lis.
56	ERZURUM	PALANDÖKEN	Erzurum Dedeman Mes. ve Tek. An. Lis.
57	ESKİŞEHİR	TEPEBAŞI	Ali Güven Mes. ve Tek. An. Lis.
58	GAZİANTEP	ŞAHİNBEY	Şehit Karayılan Mes. ve Tek. An. Lis.
59	GİRESUN	MERKEZ	Yeşil Giresun Mes. ve Tek. An. Lis.
60	GÜMÜŞHANE	MERKEZ	Gümüşhane Zigana Mes. ve Tek. An. Lis.
61	HATAY	ARSUZ	Uluçınar Mes. ve Tek. An. Lis.
62	HATAY	DEFNE	Antakya Nimet-Fahri Öksüz Mes. ve Tek. An. Lis.
63	İĞDIR	MERKEZ	Kafkas Mes. ve Tek. An. Lis.
64	ISPARTA	EĞİRDİR	Eğirdir Nafiz Yürekli Mes. ve Tek. An. Lis.
65	ISPARTA	YALVAÇ	Yalvaç Antik Kent Mes. ve Tek. An. Lis.
66	İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	Etiler Mes. ve Tek. An. Lis.
67	İSTANBUL	B. ÇEKMECE	Kumburgaz Mes. ve Tek. An. Lis.
68	İSTANBUL	KADIKÖY	Şenesenevler Mualla Selcanoğlu Mes. ve Tek. An. Lis.
69	İSTANBUL	K. ÇEKMECE	Küçükçekmece İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
70	İSTANBUL	SARIYER	Vehbi Koç Vakfı Mes. ve Tek. An. Lis.
71	İSTANBUL	SİLİVRİ	Selimpaşa İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
72	İSTANBUL	ŞİLE	Şile Borsa İstanbul Mes. ve Tek. An. Lis.
73	İSTANBUL	ŞİŞLİ	Şişli Kervansaray Mes. ve Tek. An. Lis.
74	İSTANBUL	TUZLA	Asım Kibar Mes. ve Tek. An. Lis.
75	İSTANBUL	ZEYTİNBURNU	Zeytinburnu M. İhsan Mermerci Mes. ve Tek. An. Lis.
76	İZMİR	ÇEŞME	Çeşme Mes. ve Tek. An. Lis.
77	İZMİR	FOÇA	Foça Halim Foçalı Mes. ve Tek. An. Lis.
78	İZMİR	KONAK	Konak Alsacak Nevvar-Salih İggören Mes. ve Tek. An. Lis.
79	İZMİR	KONAK	Nevvar Salih İggören Eğitim Kampüsü-5 Mes. ve Tek. An. Lis.
80	İZMİR	MENDERES	Menderes Özdere T. Çamur Mes. ve Tek. An. Lis.
81	İZMİR	SELÇUK	Selçuk İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
82	K. MARAŞ	ONİKİŞUBAT	Kahramanmaraş Akdeniz Mes. ve Tek. An. Lis.
83	KARABÜK	SAFRANBOLU	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
84	KARAMAN	MERKEZ	Hatuniye Mes. ve Tek. An. Lis.
85	KARS	SARIKAMIŞ	Sarıkamış Mes. ve Tek. An. Lis.
86	KASTAMONU	CİDE	Cide Bayram Yusuf Aslan Mes. ve Tek. An. Lis.
87	KASTAMONU	İNEBOLU	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
88	KAYSERİ	MELİKGAZİ	Erciyes Mes. ve Tek. An. Lis.
89	KIRIKKALE	MERKEZ	Yeşil Vadi Mes. ve Tek. An. Lis.
90	KIRKLARELİ	MERKEZ	Kırklareli Mes. ve Tek. An. Lis.
91	KİRŞEHİR	MERKEZ	Durdu-Muzaffer Marşap Mes. ve Tek. An. Lis.
92	KİLİS	MERKEZ	Kilis Yaşar Aktürk Mes. ve Tek. An. Lis.
93	KOCAELİ	İZMİT	Akçakoca Mes. ve Tek. An. Lis.
94	KONYA	KARATAY	Karatay İMKB Gazi Mustafa Kemal Mes. ve Tek. An. Lis.
95	KÜTAHYA	MERKEZ	Yoncalı Mes. ve Tek. An. Lis.
96	MALATYA	BATTALGAZİ	Aslantepe Mes. ve Tek. An. Lis.
97	MANİSA	YUNUSEMRE	Nihal Akçura Mes. ve Tek. An. Lis.
98	MARDİN	ARTUKLU	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
99	MERSİN	ERDEMLİ	Arpaçbahşiş Mes. ve Tek. An. Lis.
100	MERSİN	SİLİFKE	Taşucu Mes. ve Tek. An. Lis.
101	MERSİN	TARSUS	Ashabi Kehf Mes. ve Tek. An. Lis.
102	MERSİN	YENİŞEHİR	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
103	MUĞLA	BODRUM	Bodrum Turgut Reis Mes. ve Tek. An. Lis.
104	MUĞLA	DATÇA	Özcan Yılmaz Mes. ve Tek. An. Lis.
105	MUĞLA	FETHİYE	Fethiye Mes. ve Tek. An. Lis.
106	MUĞLA	KÖYCEĞİZ	Yüksekkum Mes. ve Tek. An. Lis.
107	MUĞLA	MARMARİS	Marmaris İçmeler H. Narin Mes. ve Tek. An. Lis.
108	MUĞLA	MENTEŞE	Atatürk Mes. ve Tek. An. Lis.

109	MUĞLA	ORTACA	Ortaca Dalyan H .F. Tınaztepe Mes. ve Tek. An. Lis.
110	NEVŞEHİR	MERKEZ	Kapadokya Mes. ve Tek. An. Lis.
111	NİĞDE	MERKEZ	Mehmet Akif Mes. ve Tek. An. Lis.
112	ORDU	PERŞEMBE	Sakin Şehir Mes. ve Tek. An. Lis.
113	ORDU	ÜNYE	Ünye Mes. ve Tek. An. Lis.
114	RİZE	MERKEZ	Ekrem Orhon Mes. ve Tek. An. Lis.
115	SAKARYA	ADAPAZARI	Sezginler Mes. ve Tek. An. Lis.
116	SAMSUN	ATAKUM	Altinkum Mes. ve Tek. An. Lis.
117	SAMSUN	BAFRA	Şehit Erkut Yılmaz Mes. ve Tek. An. Lis.
118	SAMSUN	HAVZA	Şehit Recep Şahin Mes. ve Tek. An. Lis.
119	SİİRT	MERKEZ	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
120	SİNOP	GERZE	Cumhuriyet Mes. ve Tek. An. Lis.
121	SİNOP	MERKEZ	Merkez Mes. ve Tek. An. Lis.
122	SİVAS	MERKEZ	Sultanşehir Mes. ve Tek. An. Lis.
123	ŞANLIURFA	KARAKÖPRÜ	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
124	TEKİRDAĞ	S. PAŞA	Süleymanpaşa Mes. ve Tek. An. Lis.
125	TOKAT	MERKEZ	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
126	TRABZON	AKÇAABAT	Akçaabat Atatürk Mes. ve Tek. An. Lis.
127	TUNCELİ	MERKEZ	Atatürk Mes. ve Tek. An. Lis.
128	UŞAK	MERKEZ	Fatih Sultan Mehmet Mes. ve Tek. An. Lis.
129	VAN	EDREMİT	Van Mes. ve Tek. An. Lis.
130	YALOVA	MERKEZ	Şaban Temuge Mes. ve Tek. An. Lis.
131	YOZGAT	MERKEZ	Fatih Mes. ve Tek. An. Lis.
132	ZONGULDAK	EREĞLİ	Piri Reis Mes. ve Tek. An. Lis.

Kaynak : (Wep_6)

Ek 3: Konaklama ve Seyahat Hiz. Alanı Bulunan An. Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri

Sıra	İl	İlçe	Kurum Adı
1	ADANA	CEYHAN	Ceyhan Biliciler Mes. ve Tek. An. Lis.
2	ADANA	SEYHAN	Nezihe Yalvaç Mes. ve Tek. An. Lis.
3	ADİYAMAN	KAHTA	Kahta İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
4	A. KARAHİSAR	MERKEZ	Emir Murat Özdilek Mes. ve Tek. An. Lis.
5	AKSARAY	MERKEZ	Ulurmak Mes. ve Tek. An. Lis.
6	AMASYA	MERKEZ	Amasya İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
7	ANKARA	BEYPAZARI	Beypazarı Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
8	ANKARA	ÇANKAYA	Çankaya İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
9	ANKARA	GÖLBAŞI	Mogan Mes. ve Tek. An. Lis.
10	ANKARA	K. HAMAM	Kızılcahamam Ayşe Bezci Mes. ve Tek. An. Lis.
11	ANKARA	Y. MAHALLE	Ankara Mes. ve Tek. An. Lis.
12	ANTALYA	ALANYA	Alanya Ümit Altay Mes. ve Tek. An. Lis.
13	ANTALYA	D. MEALTI	Yeşilbayır İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
14	ANTALYA	GAZİPAŞA	Gazipaşa Av. Kemal Akça Mes. ve Tek. An. Lis.
15	ANTALYA	KAŞ	Kaş Mes. ve Tek. An. Lis.
16	ANTALYA	KEMER	Kemer Mes. ve Tek. An. Lis.
17	ANTALYA	KUMLUCA	Kumluca Mes. ve Tek. An. Lis.
18	ANTALYA	MANAVGAT	Manavgat Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
19	ANTALYA	MANAVGAT	Manavgat F. Yılmaz Sezer Mes. ve Tek. An. Lis.
20	ANTALYA	M. PAŞA	Falez Mes. ve Tek. An. Lis.
21	ANTALYA	M. PAŞA	Tez-Tur Mes. ve Tek. An. Lis.
22	ANTALYA	SERİK	Serik İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
23	AYDIN	DİDİM	Zeynep-Mehmet Dönmez Mes. ve Tek. An. Lis.
24	AYDIN	KUŞADASI	Güvercinada Mes. ve Tek. An. Lis.
25	AYDIN	SÖKE	Ticaret Borsası Suat Orhon Mes. ve Tek. An. Lis.
26	BALIKESİR	AYVALIK	Cunda Mes. ve Tek. An. Lis.
27	BALIKESİR	EDREMİT	Fernur Sözen Mes. ve Tek. An. Lis.
28	BALIKESİR	GÖNEN	Mirciler Mes. ve Tek. An. Lis.
29	BALIKESİR	KARESİ	Atatürk Mes. ve Tek. An. Lis.
30	BARTIN	AMASRA	Amasra Mes. ve Tek. An. Lis.
31	BATMAN	MERKEZ	Mezopotamya Mes. ve Tek. An. Lis.
32	BİLECİK	BOZÜYÜK	Bozüyük Selahattin Şeker Mes. ve Tek. An. Lis.
33	BOLU	GEREDE	Esentepe Mes. ve Tek. An. Lis.
34	BURSA	MUDANYA	Mudanya Mes. ve Tek. An. Lis.
35	BURSA	NİLÜFER	Havva Aslanoba Mes. ve Tek. An. Lis.
36	BURSA	OSMANGAZİ	Muradiye Mes. ve Tek. An. Lis.
37	BURSA	OSMANGAZİ	Celal Sönmez Mes. ve Tek. An. Lis.
38	ÇANAKKALE	AYVACIK	Ayvacık Mes. ve Tek. An. Lis.
39	ÇANAKKALE	MERKEZ	Çanakkale Kepez Mes. ve Tek. An. Lis.
40	ÇORUM	MERKEZ	Hitit Mes. ve Tek. An. Lis.
41	DENİZLİ	PAMUKKALE	Abdurrahman Karamanlıoğlu Mes. ve Tek. An. Lis.
42	DİYARBAKIR	YENİŞEHİR	Üçkuyu Mes. ve Tek. An. Lis.
43	DÜZCE	AKÇAKOCA	Akçakoca Süha Güven Mes. ve Tek. An. Lis.
44	EDİRNE	KEŞAN	Keşan Feride Mehmet Çuhacı Mes. ve Tek. An. Lis.
45	ELAZIĞ	MERKEZ	Hazar Mes. ve Tek. An. Lis.
46	ERZİNCAN	MERKEZ	Hürriyet Mes. ve Tek. An. Lis.
47	ERZURUM	PALANDÖKEN	Erzurum Dedeman Mes. ve Tek. An. Lis.
48	ESKİŞEHİR	TEPEBAŞI	Ali Güven Mes. ve Tek. An. Lis.
49	GAZİANTEP	ŞAHİNBEY	Şehit Karayılan Mes. ve Tek. An. Lis.
50	GİRESUN	MERKEZ	Yeşil Giresun Mes. ve Tek. An. Lis.
51	HATAY	ARSUZ	Uluçınar Mes. ve Tek. An. Lis.
52	HATAY	DEFNE	Antakya Nimet-Fahri Öksüz Mes. ve Tek. An. Lis.
53	IĞDIR	MERKEZ	Kafkas Mes. ve Tek. An. Lis.

54	İSPARTA	EĞİRDİR	Eğirdir Nafiz Yürekli Mes. ve Tek. An. Lis.
55	İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	Etiler Mes. ve Tek. An. Lis.
56	İSTANBUL	BÜYÜKÇEKMECE	Kumburgaz Mes. ve Tek. An. Lis.
57	İSTANBUL	KADIKÖY	Mualla Selcanoğlu Mes. ve Tek. An. Lis.
58	İSTANBUL	K. ÇEKMECE	Küçükçekmece İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
59	İSTANBUL	SARIYER	Vehbi Koç Vakfı Mes. ve Tek. An. Lis.
60	İSTANBUL	SİLİVRİ	Selimpaşa İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
61	İSTANBUL	ŞİLE	Şile Borsa İstanbul Mes. ve Tek. An. Lis.
62	İSTANBUL	ŞİŞLİ	Şişli Kervansaray Mes. ve Tek. An. Lis.
63	İSTANBUL	TUZLA	Asım Kibar Mes. ve Tek. An. Lis.
64	İSTANBUL	Z. BURNU	M. İhsan Mermerci Mes. ve Tek. An. Lis.
65	İZMİR	ÇEŞME	Çeşme Mes. ve Tek. An. Lis.
66	İZMİR	KONAK	N. Salih İşgören Eğitim Kam. Mes. ve Tek. An. L.
67	İZMİR	KONAK	Alsancak Nevvar-Salih İşgören Mes. ve Tek. An. Lisesi
68	İZMİR	MENDERES	Menderes Özdere T. Çamur Mes. ve Tek. An. Lis.
69	İZMİR	SELÇUK	Selçuk İMKB Mes. ve Tek. An. Lis.
70	K. MANMARAŞ	ONİKİŞUBAT	Kahramanmaraş Akdeniz Mes. ve Tek. An. Lis.
71	KARABÜK	S. BOLU	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
72	KARAMAN	MERKEZ	Hatuniye Mes. ve Tek. An. Lis.
73	KARS	SARIKAMIŞ	Sarıkamış Mes. ve Tek. An. Lis.
74	KASTAMONU	CİDE	Cide Bayram Yusuf Aslan Mes. ve Tek. An. Lis.
75	KASTAMONU	İNEBOLU	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
76	KAYSERİ	MELİKGAZİ	Erciyes Mes. ve Tek. An. Lis.
77	KIRIKKALE	MERKEZ	Yeşil Vadi Mes. ve Tek. An. Lis.
78	KİRŞEHİR	MERKEZ	Durdu-Muzaffer Marşap Mes. ve Tek. An. Lis.
79	KOCAELİ	İZMİT	Akçakoca Mes. ve Tek. An. Lis.
80	KONYA	KARATAY	İMKB Gazi Mustafa Kemal Mes. ve Tek. An. Lis.
81	KÜTAHYA	MERKEZ	Yoncalı Mes. ve Tek. An. Lis.
82	MALATYA	BATTALGAZİ	Aslantepe Mes. ve Tek. An. Lis.
83	MANİSA	YUNUSEMRE	Nihal Akçura Mes. ve Tek. An. Lis.
84	MARDİN	ARTUKLU	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
85	MERSİN	ERDEMLİ	Arpaçbaşı Mes. ve Tek. An. Lis.
86	MERSİN	TARSUS	Ashabı Kehf Mes. ve Tek. An. Lis.
87	MERSİN	YENİŞEHİR	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
88	MUĞLA	BODRUM	Bodrum Turgut Reis Mes. ve Tek. An. Lis.
89	MUĞLA	DATÇA	Özcan Yılmaz Mes. ve Tek. An. Lis.
90	MUĞLA	FETHİYE	Fethiye Mes. ve Tek. An. Lis.
91	MUĞLA	KÖYCEĞİZ	Yüksekkum Mes. ve Tek. An. Lis.
92	MUĞLA	MARMARİS	Marmaris İçmeler H. Narin Mes. ve Tek. An. Lis.
93	MUĞLA	MENTEŞE	Atatürk Mes. ve Tek. An. Lis.
94	MUĞLA	ORTACA	Ortaca Dalyan H .F. Tınaztepe Mes. ve Tek. An. Lis.
95	NEVŞEHİR	MERKEZ	Kapadokya Mes. ve Tek. An. Lis.
96	NİĞDE	MERKEZ	Mehmet Akif Mes. ve Tek. An. Lis.
97	ORDU	PERŞEMBE	Sakin Şehir Mes. ve Tek. An. Lis.
98	ORDU	ÜNYE	Ünye Mes. ve Tek. An. Lis.
99	RİZE	MERKEZ	Ekrem Orhon Mes. ve Tek. An. Lis.
100	SAKARYA	ADAPAZARI	Sezginler Mes. ve Tek. An. Lis.
101	SAMSUN	ATAKUM	Altınkum Mes. ve Tek. An. Lis.
102	SAMSUN	BAFRA	Şehit Erkut Yılmaz Mes. ve Tek. An. Lis.
103	SAMSUN	HAVZA	Şehit Recep Şahin Mes. ve Tek. An. Lis.
104	SİNOP	MERKEZ	Merkez Mes. ve Tek. An. Lis.
105	SİVAS	MERKEZ	Sultanşehir Mes. ve Tek. An. Lis.
106	ŞANLIURFA	KARAKÖPRÜ	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.
107	TEKİRDAĞ	SÜLEYMANPAŞA	Süleymanpaşa Mes. ve Tek. An. Lis.
108	TOKAT	MERKEZ	Evliya Çelebi Mes. ve Tek. An. Lis.

109	TRABZON	AKÇAABAT	Akçaabat Atatürk Mes. ve Tek. An. Lis.
110	TUNCELİ	MERKEZ	Atatürk Mes. ve Tek. An. Lis.
111	VAN	EDREMİT	Van Mes. ve Tek. An. Lis.
112	YALOVA	MERKEZ	Şaban Temuge Mes. ve Tek. An. Lis.
113	YOZGAT	MERKEZ	Fatih Mes. ve Tek. An. Lis.
114	ZONGULDAK	EREĞLİ	Piri Reis Mes. ve Tek. An. Lis.

Kaynak : (Wep_6)

**Ek 4. Denizcilik, Hasta Yaşlı Hizmetleri, Güzellik ve Saç Bakımı ve Eğlence Hizmetleri Alanı
Bulunan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri**

S. N.	İl	İlçe	Kurum Adı	Alanı
1	MUĞLA	BODRUM	Bodrum Turgut Reis Mes. ve Tek. An. Lis.	Denizcilik
2	DENİZLİ	PAMUKKALE	Sema-Abdurrahman Kar. Mes. ve Tek. An. Lis.	Hasta ve Yaşlı Bakım
3	DENİZLİ	PAMUKKALE	Sema-Abdurrahman Kar. Mes. ve Tek. An. Lis.	Güzellik ve Saç Bakımı
4	AYDIN	KUŞADASI	Güvercinada Mes. ve Tek. An. Lis.	Eğlence Hizmetleri Alanı
5	AYDIN	SÖKE	Söke Ticaret Borsası Suat Orhon Mes. ve Tek. An. Lis.	
6	BALIKESİR	AYVALIK	Cunda Mes. ve Tek. An. Lis.	
7	ÇORUM	MERKEZ	Hitit Mes. ve Tek. An. Lis.	
8	MUĞLA	MARMARİS	Marmaris İçmeler H. Narin Mes. ve Tek. An. Lis.	
9	AYDIN	KUŞADASI	Güvercinada Mes. ve Tek. An. Lis.	

Kaynak: (Wep_6)

Ek 5.Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Programı Uygulayan Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri Uygulama Yönergesi

Amaç

Madde 1- Bu yönergenin amacı, Sınıf Geçme Sistemi Uygulayan Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi öğrencilerinin, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu hükümlerine göre okulda ve işletmelerde görecekları eğitim ile ilgili esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönerge, Milli Eğitim Bakanlığı Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Müdürlükleri ile 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun ikinci maddesinde belirtilen kurum, kuruluş ve işyerlerini kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönerge, 4702 sayılı Kanunla değiştirilen 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Meslek Eğitimi Yönetmeliği ile Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Sorumluluk

Madde 4- Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi öğrencilerinin okulda ve işletmelerde görecekları eğitimin bu Yönerge esaslarına göre yürütülmesinden okul müdürü sorumludur.

Tanımlar

Madde 5- Bu Yönergede geçen;

- a) “Bakanlık”, Milli Eğitim Bakanlığını,
- b) “Genel Müdürlük”, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğünü,
- c) “Valilik”, Okulun bulunduğu ilin valiliğini,
- d) “Okul”, Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesini,
- e) “Okul Müdürlüğü”, Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Müdürlüğünü,
- f) “Öğrenci”, İşletmelerde, örgün eğitim gören öğrencileri,
- g) “Koordinatör”, İşletmelerdeki meslek eğitiminde; iş yerlerinin tespiti, eğitimin planlanması, koordinasyonu ve takibi ile görevli okul müdür yardımcısını veya öğretmeni,
- h) “İşletme/İşyeri”, Mal ve hizmet üreten kamu ve özel kurum, kuruluş ve iş yerlerini,
- ı) “Personel”, Kamu ve özel kurum, kuruluş ve iş yerlerinde maaş ya da ücret karşılığında çalışan kadrolu veya sözleşmeli elemanlar ile işçileri,
- j) “Usta Öğretici”, Ustalık yeterliğini kazanmış; mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin iş yerindeki eğitiminden sorumlu, mesleki eğitim tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi,
- k) “Eğitici Personel”, Mesleki yeterliğe sahip, öğrencilerin iş yerindeki eğitiminden sorumlu, iş pedagojisi eğitimi almış, mesleki eğitim yöntem ve tekniklerini bilen ve uygulayan veya mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında atölye, laboratuvar, meslek dersleri öğretmenliği yapabilme yetkisine sahip kişiyi,

l) “İşletmelerde Mesleki Eğitim”, Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin beceri eğitimlerini işletmelerde, teorik eğitimlerini ise mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletme ve kurumlarca tesis edilen eğitim birimlerinde yaptıkları eğitim uygulamalarını,

m) “Yoğunlaştırılmış Eğitim”, Teorik ve uygulamalı derslerin, bloklaştırılmış olarak okutulmasını,

n) “Telafi Eğitimi”, İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin; uygulamalı meslek dersleri programlarındaki bazı konuların eğitiminin çeşitli nedenlerle o işletmede yapılamaması durumunda, bu eğitimin okulda veya başka bir işletmede tamamlanmasını,

o) “Meslek Alanı”, Ortak özelliklere sahip birden fazla meslek dalını içeren; bilgi, beceri, tutum, davranış ve istihdam olanağı sağlayan alanı,

p) “Meslek Dalı”, Bir meslek alanı içinde yer alan ve belirli konularda uzmanlaşmaya yönelik bilgi, beceri, tutum, davranış gerektiren ve istihdam olanağı sağlayan iş kollarından her birini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Okulda ve İşyerlerindeki Eğitimin Süreleri

Okulda ve İşyerlerinde Eğitim

Madde 6- Okulda ve işyerlerindeki eğitim, sektörün ve turizm eğitiminin özellikleri esas alınarak gerçekleştirilir. Öğrencilerin otellerde veya diğer turistik tesislerde gördükleri uygulamalı eğitim, bu tesislerde iş hacminin yoğunluk kazandığı “Turizm Mevsimi ”ne paralel olarak başlatılır. Okulun derslik, atölye, laboratuvar ve uygulama birimlerinde gerçekleştirilen eğitim ise, turistik tesislerin atıl kapasite ile çalıştıkları veya faaliyetlerini tamamen durdurdukları zamanlara rastlatılır. Turizm Mevsimi ile başlatılan uygulamalı eğitim süresince, okulun uygulama birimlerinde yeter sayıda öğrencinin eğitim görmeleri sağlanır.

Eğitim Tarihleri

Madde 7- Öğrencilerin okulda veya işyerinde görecekleri eğitimin tarihleri belirlenirken, her iki birimdeki eğitime ortalama altışar aylık zaman ayrılır. Bu süre, ihtiyaç duyulması halinde Bakanlık tarafından değiştirilebilir. Ancak, genel olarak öğrencilerin bir öğretim yılında kesintisiz olarak Ekim-Mart ayları arasındaki altı aylık dönemde okulda; Nisan-Eylül ayları arasındaki altı aylık dönemde işyerlerinde eğitim görmeleri esastır. IX. ve X. sınıflarda derslerin kesildiği tarih ile yılsonu beceri sınavı sonrasında öğrencilere ikişer haftalık dinlenme izni verilir.

Bu eğitim tarihleri, hazırlık sınıflarında uygulanmaz.

Okuldaki Eğitimin Yoğunlaştırılması

Madde 8- Öğrenciler beceri eğitimi amacıyla işyerlerine gönderilmeden önce, okulun derslik, atölye, laboratuvar ve uygulama birimlerinde ilgili kol öğretmenleri tarafından eğitilerek, işyerlerindeki eğitime hazırlanırlar. Okuldaki bu eğitime esas teşkil eden haftalık ders çizelgesi Bakanlık tarafından hazırlanarak okul müdürlüklerine gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşyerlerinde Eğitim

İşyerleri ile İşbirliği ve Mezunları Takip Bürosu

Madde 9- Öğrencilerin işyerlerine dağıtımını planlamak, işyerleri ile her konuda işbirliği sağlamak, araştırma yapmak, anket hazırlayarak uygulamak, öğretmenlerin koordinatörlük çalışmalarını planlayıp, okul müdürünün onayına sunmak, mezunların izlenmesini ve teşkilatlanmasını sağlamak, işyerlerindeki eğitime ait problemleri belirlemek, çözüm yolları konusunda önerilerde bulunmak, gelecek öğretim yılındaki beceri eğitimine yönelik hazırlıkları ve diğer benzer çalışmaları yapmak üzere, her okul müdürlüğünün bünyesinde "İşyerleri ile İşbirliği ve Mezunları Takip Bürosu" kurulur. Bir müdür yardımcısı tarafından koordine edilen bu büroda, en az iki meslek dersleri öğretmeni de görev yapar.

İşyerlerinin Seçimi

Madde 10- Beceri eğitimi yaptıracak işyerinin bu eğitime uygunluğu; okul müdürünün başkanlığında, "İşyerleri ile İşbirliği ve Mezunları Takip Bürosu" görevlilerinin katılacağı bir komisyon tarafından, tesisin yıldızlaması, eğitim personeli bulundurup bulundurmadığı, önceki yıldaki eğitimin Bakanlıkça tespit edilen esas ve usullere uygun olarak yapılıp yapılmadığı ve diğer imkanları dikkate alınarak belirlenir. Eğitim personeli bulunmayan, teşkilatını tamamlamamış tesislere öğrenci gönderilmez.

Madde 11- Öğrencilerin işyerlerine dağıtımı yapılırken, sınıf öğretmenlerinin görüşü alınarak, öğrencinin bir önceki ders yılındaki başarısı, ailesinin ekonomik durumu, ailesinin ikametgâhı ve disiplin durumuna göre değerlendirme yapılır.

Öğrencilerin Beceri Eğitimi İçin İşyerine Gönderileceği Sınıflar

Madde 12- Temel olarak, bu okullarda öğrencilerin IX. ve X. sınıf sonunda uygulamalı eğitim için otellere ve diğer turistik tesislere gönderilmeleri esastır. Son sınıf öğrencilerinin teorik ve uygulamalı eğitimleri derslerin kesilmesi ile birlikte sona erer. Hazırlık sınıflarında diğer ortaöğretim kurumlarının çalışma takvimine uyulur. Hazırlık sınıfında öğretim yılının devam ettiği tarihlerde, yabancı dil öğretmenlerinin yanı sıra, branş öğretmenlerine de görev verilerek, bu süre içerisinde öğrencilere temel mesleki bilgi ve beceri kazandırılması sağlanır. İhtiyaç duyulması halinde, hazırlık sınıfı öğrencileri yaz tatili dönemlerinde okulun döner sermaye işletme birimlerinde görevlendirilebilir.

Sözleşme

Madde 13- Beceri eğitimi için öğrenci gönderilecek işyerleri ile okul müdürlüğü arasında (EK-1)deki örneğe göre sözleşme imzalanır.

Beceri Eğitimi Programları

Madde 14- IX. sınıftaki beceri eğitiminde öğrenciler bu sınıfta okutulan resepsiyon, servis, mutfak ve kat hizmetleri teknikleri ve uygulaması derslerinin uygulamalı kısımları esas alınarak beceri eğitimine tabi tutulurlar. Beceri eğitimi, tesisin imkanları oranında rotasyon sistemi çerçevesinde, bütün alanları ve birimleri içine alacak şekilde gerçekleştirilir.

Madde 15- Öğrenciler X. sınıftan itibaren öğrenim gördükleri bölümlerde yer alan ilgili uygulama dersinin öğretim programı esas alınarak bölümlerine göre işyerlerinde beceri eğitimi görürler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Değerlendirme

Madde 16- IX. ve X. sınıflarda yer alan "İşletmelerde Uygulama Dersi"nden öğrencilerin başarıları, işletmelerde sürdürülen eğitimin sonunda yapılan yılsonu beceri sınavı ile belirlenir. Yılsonu beceri sınavı puanı, iş dosyası ve sınav değerlendirmesi sonucu takdir edilen puandır. Bunların toplamı 100 puan olup,

80 puanı sınavda, 20 puanı da iş dosyasına takdir edilir. Bu esaslara göre sınavda en az 45 puan alan öğrenciler başarılı sayılırlar.

Madde 17- İşyerlerinde yeterli ünite bulunmaması sebebiyle rotasyon sisteminin uygulanamaması halinde, IX. sınıf öğrencileri yalnız beceri eğitimine tabi tutuldukları alanlardan yılsonu beceri sınavına alınırlar.

Madde 18- Öğrencilerin işyerlerinde gördükleri eğitim esnasında, işyeri sahibi veya görevlendireceği eğitim personelinin öğrenci hakkındaki kanaati (EK-2) deki form ile yılsonu beceri sınavından önce öğrenci dosyası ile birlikte ilgili okul müdürlüğüne gönderilir. Söz konusu formda yer alan değerlendirmeler yılsonu beceri sınavında ilgili komisyon tarafından dikkate alınır.

Madde 19- İşletmelerde uygulama dersinden başarısız olan öğrenciler hakkında, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliğinin 41. maddesine göre işlem yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Devam-Devamsızlık

Madde 20- Öğrencilerin, öğrenim gördükleri okullar ile iş yerlerindeki eğitime devamsızlıkları bir bütün halinde değerlendirilir ve Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre işlem yapılır.

Madde 21- Beceri eğitimini işletmede gören öğrencilerden; uzun süreli tedaviyi gerektiren bir hastalıktan veya yangın, sel, deprem gibi tabii afetlerden dolayı eğitime devam edemeyen öğrencinin işletmede yapmış olduğu beceri eğitiminin süresi, uygulamalı eğitim dönemine ait toplam sürenin en az yarısı kadar olması halinde beceri eğitim süresi tamamlanmış sayılır.

İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerden yukarıdaki haller sebebiyle yılsonu beceri sınavına katılamayanlara, okul idaresince belirlenecek bir günde, bir sınav hakkı verilir.

Madde 22- Beceri eğitimi esnasında öğrencilere haftada işverenin tespit edeceği bir gün; eğitim süresi içerisinde ise en az üç hafta ücretli izin verilir.

ALTINCI BÖLÜM

Diğer Hususlar

Madde 23- Öğrencilerin altı ay süre ile sürekli olarak işyerinde bulunduğu dikkate alınarak, tahakkuk ettirilecek ücret, işveren ile okul müdürlüğü arasında en az asgari ücretin yüzde altmışı seviyesinde belirlenir.

Madde 24- Sektörün özelliğinden dolayı işyerlerindeki beceri eğitimi gündüz veya gece yapılabilir.

Madde 25- Beceri eğitimi günde sekiz saati geçemez. Mecburi hallerde bu sürenin geçilmesi halinde fazla mesai tahakkuk ettirilir.

Madde 26- Öğrencilerin işyerlerine dağıtım planlarının bir örneği Bakanlığa gönderilir.

Madde 27- Öğrencilerin okulda eğitim gördükleri altı aylık dönem içinde hafta sonları, akşamları, özel günler ve büyük davetler için öğrenci talebinde bulunan tesislerin bu istekleri imkanlar dahilinde karşılanarak, öğrencilerin uygulama yapma fırsatları çoğaltılır.

Madde 28- Bu Yönergede bulunmayan hususlarda yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır

Kaynak: MEB 2530 Sayılı Tebliğler Dergisi

Ek 6. Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri Beceri Eğitimi Sözleşmesi

Amaç ve Dayanak

Madde 1- Bu sözleşme, 3308 sayılı Mesleki Eğitimi Kanunu ile bu Kanuna göre çıkarılan Yönetmeliklere dayanılarak; öğrencilerin işletmelerde yapacakları mesleki eğitimin esaslarını düzenlemek amacı ile hazırlanmıştır.

Yürürlük

Madde 2- İki nüsha olarak hazırlanan bu sözleşme, okul müdürü ile işletme yetkilisi veya vekili tarafından imza edilip, onaylanarak yürürlük kazanır. Sözleşmenin bir sureti okulda, diğer sureti işletmede bulunur.

Madde 3- Öğrencilerin beceri eğitimleri, yörenin özelliklerine göre turizm sezonu boyunca bloklarıyla birlikte yapılabilir. Sözleşmenin başlangıç ve bitiş tarihi buna göre tespit edilir.

Sözleşmenin Başlangıç Tarihi:...../...../.....

Sözleşmenin Bitim Tarihi:...../...../.....

Sözleşmenin Feshi

Madde 4- a) İşyerinin çeşitli sebeplerle kapanması, işyeri sahibinin değişmesi veya yeni işyerinin şartları kabullenmemesi halinde,

b) Öğrencinin okuldan sürekli uzaklaştırma cezası alıp, ilişkisinin kesilmesi halinde,

c) Sözleşme hükümlerinin okul veya işyeri tarafından yerine getirilmemesi halinde,

Sözleşme tek taraflı olarak feshedilebilir.

Genel Hükümler

Madde 5- Beceri Eğitimi Yaptıracak İşletmenin Görev ve Sorumlulukları

1. İşletme, departmanlarında öğrencilerin beceri eğitiminden sorumlu eğitim personelini belirleyip, okul müdürlüğüne bildirir. Okul Müdürlüğünün görevlendireceği koordinatör, yönetici ve öğretmenler işletmedeki temaslarını bu görevlilerle yaparlar.

2. X. sınıf öğrencileri resepsiyon, servis, mutfak ve kat hizmetleri birimlerinde tesisin imkanları oranında rotasyon sistemine göre beceri eğitimine tabi tutulurlar. XI. sınıf öğrencileri ise, okudukları bölümde yer alan uygulama dersi programları esas alınarak beceri eğitimine tabi tutulurlar.

3. Öğrenciler, beceri eğitimi programı ile bölüm ve mesleği dışında işlerde çalıştırılmaz.

4. Öğrenciye verilen işlerde, gece-gündüz vardiyaları uygulamasında yaşı, fiziki yapısı, cinsiyeti, ikamet ve ulaşım durumları dikkate alınır.

5. Öğrenciler işletmenin barınma, yemek, kıyafet vb. imkanlarından yararlandırılır.

6. Öğrencilerin beceri eğitimi sırasında ihmal ve benzeri nedenlerle meydana gelecek iş kazaları ile meslek hastalıklarından işveren veya vekili sorumludur.

7. İşletme yetkilileri; öğrencileri, işyeri düzen ve prensipleri ile İş Kanunu hükümleri çerçevesinde iş programı ve eğitimine tabi tutacaktır.

8. İşyeri yetkilileri tarafından her öğrenci için bir dosya tutularak, yapılan uygulamalar, öğrencinin disiplini, düzen ve beceri nitelikleri ile her türlü olumlu ve olumsuz davranışları bu dosyaya işlenecektir.

9. Öğrencinin işyeri ile ilişkisinin kesilmesini gerektiren davranışları hemen; başarı durumu ile işyeri yetkililerinin kanaatlerini kapsayan bilgi ve belgeler uygulamalı eğitim sonunda dosya halinde okul yönetimine bildirilecektir.

10. Öğrencilerin beceri eğitimleri ile ilgili her türlü uygulama, görüşme ve değerlendirmede öğrenci velileri muhatap alınmayıp, sadece okul müdürlüğü ile sözlü, yazılı ve telefonla irtibat kurulacaktır.

Ücret

Madde 6- İşletme tarafından öğrencilere her ayın başında yaşlarına uygun asgari ücretin en az yüzde altmış oranında ücret net olarak ödenir (Öğrencilere ödenecek ücret her türlü vergiden muaftır.) Asgari ücrette artış olması halinde artış oranı öğrencilerin ücretine yansıtılır. İşletmelerde uygulanan bahşiş sisteminden öğrencilere de belirli bir puan uygulanır.

Buna Göre Öğrenciye Ayda En AzTL (.....) Ücret Ödenecektir.

Günlük Mesai, Devam Devamsızlık, Haftalık ve Ücretli İzin Hakkı

Madde 7- Öğrencilerin beceri eğitimi günde sekiz saati geçemez. Zorunlu durumlarda bu sürenin geçilmesi halinde öğrencilere fazla mesai ücreti ödenir. Öğrenciler, istekleri dışında fazla mesai yapmaya zorlanamaz.

Madde 8- Beceri eğitimi sırasında öğrencilere haftada işverenin tespit edeceği veya öğrencinin isteği doğrultusunda BİR GÜN İZİN verilir. Öğrencilere ayrıca öğrencinin özür ve isteği yine okul müdürünün görüşü alınarak üç hafta ücretli izin verilir. Sürekli olarak beş gün beceri eğitimine gelmeyen veya sık sık devamsızlık yapan, işe geç gelip, izinsiz işyerini terk eden öğrencilerin durumu yazılı olarak ve zaman geçirmeden okul müdürlüğüne bildirilir.

Sigorta ve Sağlık İşleri

Madde 9- Öğrenci bu sözleşmenin yapıldığı tarihten başlamak kaydıyla beceri eğitiminin devam ettiği süre içerisinde 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Hastalık Sigortası ile İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortası hükümlerine göre okul müdürlüğüne sigorta ettirilir. Her türlü sigorta işlemleri ile prim ödeme iş ve işlemleri okul tarafından yürütülür. Bununla ilgili belgelerin saklanması da okul müdürlüğüne aittir. Okulun sigorta sicil numarası kullanılarak öğrenci işyeri tarafından hastaneye sevk edilebilir.

Disiplin, Kılık Kıyafet ve Davranış

Madde 10- Öğrencinin işletmede disiplin kovuşturmasını gerektirecek davranışta bulunması halinde, bu durum işletme yönetimi tarafından okul müdürlüğüne yazılı olarak bildirilir. Disiplin işlemi okul müdürlüğüne yürütülür. Sonuç, işletmeye yazılı olarak bildirilir.

Öğrenciler, işyerinin çalışma düzenine uymak zorundadırlar. İşyerine ait sır ve özellikleri başkalarına söyleyemezler. Grev vb. olaylara katılamazlar.

Öğrencilerden beklenen olumlu ve uyumlu davranışlar yanında, işletme yetkilileri ile diğer işletme personelinin de öğrencilere karşı örnek davranış sergilemeleri, onlara sevgi ve şefkatle yaklaşmaları, gençlik ve öğrencilik psikolojisini dikkate almaları, kişiliklerini rencide edici söz ve davranışlardan kaçınmaları gerekir.

İş bu sözleşmede yer almayan konularda ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri uygulanır.

Kaynak : 2530 Sayılı Tebliğler Dergisi

Ek 7. 2014-2015 Eğitim ve Öğretim Yılında Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanında Uygulanmakta Olan Öğretim Programı.

ANADOLU MESLEK LİSESİ
KONAKLAMA VE SEYAHAT HİZMETLERİ ALANI
(ÖN BÜRO, KAÇ HİZMETLERİ, OPERASYON VE REZERVASYON DALLARI)
ÇERÇEVE ÖĞRETİM PROGRAMI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF	
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM(*)	2	2	2	2	
	TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3	
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1	
	TARİH	2	2	-	-	
	T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-	
	COĞRAFYA	2	2	-	-	
	MATEMATİK	4	-	-	-	
	GEOMETRİ	2	-	-	-	
	FİZİK	2	-	-	-	
	KİMYA	2	-	-	-	
	BİYOLOJİ	2	-	-	-	
	SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-	
	FELSEFE	-	-	2	-	
	YABANCI DİL	6	4	4	4	
	BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	-	
	GÖRSEL SANATLAR /MÜZİK	1	-	-	-	
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	
	TOPLAM		32	16	16	11
ALAN ORTAK DERSLERİ	MESLEKİ GELİŞİM	-	2	-	-	
	GENEL TURİZM	-	1	-	-	
	KONUK İLİŞKİLERİ(*)	-	2	-	-	
	KAT HİZMETLERİ	-	2	-	-	
	ÖN BÜRO HİZMETLERİ	-	2	-	-	
	SEYAHAT ACENTECİLİĞİ HİZMETLERİ	-	2	-	-	
	MESLEKİ YABANCI DİL 1	-	5	-	-	
	DAL DERSLERİ	İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ(*)				
		MESLEKİ YABANCI DİL 2				
		2.YABANCI DİL				
DOSYALAMA VE ARŞİVLEME						
KONAKLAMADA BİLGİSAYAR						
ODA HAZIRLIĞI(*)						
GÜN İÇİ HİZMETLER						
ÇAMAŞIRHANE İŞLEMLERİ						
PERİYODİK HİZMETLER(*)						
KONUK GİRİŞ VE ÇIKIŞ İŞLEMLERİ(*)		-	-	15	24	
ÖN BÜRO MUHASEBESİ						
ÖN BÜRODA REZERVASYON						
ÖN BÜRODA VARDİYA İŞLEMLERİ(*)						
ÖN BÜRODA İSTATİSTİKİ RAPORLAR						
ANADOLU KÜLTÜRÜ						
TUR OPERASYONU(*)						
SEYAHAT ACENTELERİNDE REZERVASYON(*)						

	BİLGİSAYARDA REZERVASYON(*)				
	BİLGİSAYARDA OPERASYON(*)				
	ANADOLU UYGARLIKLARI				
	TÜRKİYENİN TURİSTİK MERKEZLERİ				
	BİLETLEME (TICKETING)				
	TURİST REHBERLİĞİ				
	ANİMASYON HİZMETLERİ				
	ALAN/DAL DERSLERİ TOPLAMI	-	16	15	24
	SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI	-	7	8	4
	REHBERLİK VE YONLENDİRME	1	1	1	1
	TOPLAM DERS SAATİ	33	40	40	40

Kaynak: (Wep_10)

Ek 8. 2014-2015 Eğitim ve Öğretim Yılında Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Yiyecek İçecek Hizmetleri Alanında Uygulanmakta Olan Öğretim Programı.

ANADOLU MESLEK LİSESİ
YİYECEK İÇECEK HİZMETLERİ ALANI
(MUTFAK, PASTACILIK, SERVİS, BAR, HOSTESLİK DALLARI)
ÇERÇEVE ÖĞRETİM PROGRAMI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER		DİL VE ANLATIM(*)	2	2	2	2
		TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	4	-	-	-
		GEOMETRİ	2	-	-	-
		FİZİK	2	-	-	-
		KİMYA	2	-	-	-
		BIYOLOJİ	2	-	-	-
		SAGLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
		FELSEFE	-	-	2	-
		YABANCI DİL	6	4	4	4
		BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	-
		GÖRSEL SANATLAR /MÜZİK	1	-	-	-
		TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1
TOPLAM			32	16	16	11
ALAN / DALLAR DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	MESLEKİ GELİŞİM	-	2	-	-
		SERVİS HAZIRLIKLARI	-	4	-	-
		TEMEL YİYECEK ÜRETİMİ(*)	-	6	-	-
		MESLEKİ YABANCI DİL 1	-	4	-	-
	DAL DERSLERİ	İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ(*)	-	-	-	-
		GENEL TURİZM	-	-	-	-
		MUTFAK UYGULAMALARI(*)	-	-	-	-
		TÜRK MUTFAĞI YEMEKLERİ (*)	-	-	-	-
		AÇIK BÜFE	-	-	-	-
		TEMEL HAMUR TEKNİKLERİ(*)	-	-	-	-
		PASTA YAPIM TEKNİKLERİ VE UYGULAMASI (*)	-	-	-	-
		TATLI YAPIM TEKNİKLERİ	-	-	-	-
		PASTANE ORGANİZASYONU	-	-	-	-
		YİYECEK SERVİSİ(*)	-	-	-	-
		KONUK MASASINDA SERVİS(*)	-	-	-	-
		YEMEK GRUPLARININ SERVİSİ	-	-	-	-
		İÇECEK SERVİSİ	-	-	15	24
		KONUK İLİŞKİLERİ	-	-	-	-
		ALKOLLÜ İÇKİ SERVİSİ(*)	-	-	-	-
		KOKTEYL HAZIRLAMA(*)	-	-	-	-
		ULAŞIM SEKTÖRÜ	-	-	-	-
		FUAR/KONGRE HOSTESLİĞİ	-	-	-	-
		OTOBÜS/TREN HOSTESLİĞİ	-	-	-	-
		HAVAYOLU HOSTESLİĞİ(*)	-	-	-	-
		UÇUŞ TEORİSİ(*)	-	-	-	-
		YOLCULARLA İLETİŞİM	-	-	-	-
		UÇAKTA TEMEL İLK YARDIM	-	-	-	-
MESLEKİ YABANCI DİL 2	-	-	-	-		
2. YABANCI DİL	-	-	-	-		
ALAN/DAL DERSLERİ TOPLAM			-	16	15	24
SEÇMELİ DERS SAATI TOPLAMI			-	7	8	4
REHBERLİK VE YONLENDİRME			1	1	1	1
TOPLAM DERS SAATI			33	40	40	40

Kaynak: (Wep_10)

ÖZGEÇMİŞ

1975 Yılında Artvin İli Şavşat İlçesinde doğdu. İlk ve Orta öğrenimini Muş, Lise öğrenimini ise Ordu İlinde tamamladı. 1998 Yılında Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Turizm Öğretmenliği Bölümünden mezun oldu. Aynı yıl Sakarya İli ATSO Ticaret Meslek Lisesi'nde meslek dersleri öğretmeni olarak göreve başladı. 1999 Yılında Kocaeli İli Merkez Ticaret Meslek Lisesi'ne tayin oldu. 2004-2005 Yıllarında Kocaeli Merkez Öğretmenevinde müdür yardımcısı olarak görev yaptı. 2008 Yılında İzmit Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Kurucu Müdürü olarak görevlendirildi. 2010 Yılında aynı okula Okul Müdürü olarak atandı. 2014 Yılında Kocaeli İli Körfez İlçesi Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu Müdürü olarak görevlendirildi. Satranç hakemi ve antrenördür. Evli ve iki çocuk babasıdır.